Det kongelige hoff

Årsrapport 2024

Innhold

6 Hoffsjefen har ordet

8 Alt for Norge

10 Det kongelige hoff

26 Kongehusets kulturformidling

30 Kronprinsparets virksomhet

33 Prinsesse Ingrid Alexandras virksomhet

36 Kongelig dagbok 2024
52 Året med fire statsbesøk

58 Kongelige beskytterskap
62 I kongens tjeneste

68 Virksomhetsstyring
76 Kongelige ordener og medaljer
86 Kongelige fond og stiftelser
90 Årsregnskap

Hoffsjefen har ordet

Det kongelige hoff bistår Kongen og hans familie i å utføre deres livsgjerning, i tråd med valgspråket «Alt for Norge». Så enkelt, så komplekst.

Kongehusets medlemmer utfører sin gjerning hver dag. De tar imot statsoverhoder på statsbesøk, forestår Stortingets høytidelige åpning i oktober, samler regjeringen til statsråd på fredager, møter mennesker i sorg og glede og besøker organisasjoner og virksomheter, lag og foreninger. De hilser gjester velkommen på Slottet, Skaugum, Oscarshall og Kongeskipet. De feirer nasjonale begivenheter og store sportsøyeblikk med oss alle, løfter fram imponerende prestasjoner og heier på de som trenger en ekstra klapp på skuldra. Og de representerer Norge rundt om i verden.

Kongen er statsoverhodet, og Kongen er ektemann, far og bestefar.

En livsgjerning – som livet selv – består av mange faser. Gledene og utfordringene kommer vekselsvis gjennom et langt liv og en lang gjerning. 2024 var et år der både gleder og utfordringer preget Kongehuset og Det kongelige hoff.

Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra påbegynte førstegangstjenesten i Skjold i januar, og Prins Sverre Magnus avsluttet 13 års skolegang i juni. Samtidig som de yngste blir eldre og finner sine veier, varslet Kongen denne våren at han gjør noen tilpasninger i sitt program, av hensyn til sin alder.

Men et rolig år var det ikke for Kongehuset. Deres Majesteter Kongen og Dronningen var vertskap for fire statsbesøk på ett år – noe som er norgesrekord. Og Deres Kongelige Høyheter Kronprinsen og Kronprinsessen reiste på en rekke utenlandbesøk til Europa, Amerika og Midtøsten. Hjemme i Norge besøkte de kongelige 42 kommuner, med fylkesturene til Agder og Rogaland og Trøndelag som de største reisene. Hele 743 offisielle oppdrag ble det til sammen.

For Det kongelige hoff er kongelig program styrende for aktiviteten til virksomheten. Men også endringer i livssituasjonen til Kongehusets medlemmer påvirker og endrer Hoffets aktivitet. Akkurat som endringene i samfunnet for øvrig gjør det. Det handler blant annet om endrede krav til sikkerhet som følge av trusselsituasjonen, endrede krav til etterlevelse av eksisterende og nye lover og forskrifter, samt endrede klimatiske forhold, som påvirker hvordan parkene forvaltes.

Vi arbeider kontinuerlig med å utvikle et moderne hoff som kan levere på rammebetingelser, forventninger og krav som er i endring. Da er det avgjørende at vi fornyer oss og finner effektive måter å arbeide på gjennom styrket samarbeid og god ressursutnyttelse. Vi må være i stand til å gjøre gode prioriteringer av våre og samfunnets knappe ressurser. For å få til dette gjennomgår virksomheten et forbedringsprosjekt som i 2024 var inne i sitt første implementeringsår. Prosjektet skal sikre økonomisk bærekraft og effektiv ressursbruk over tid gjennom tiltak for å profesjonalisere og digitalisere, samt jobbe bedre på tvers. Tiltakene som gjennomføres har bidratt til å gjøre det mulig å redusere antall faste årsverk fra rundt 150 til om lag 140 de siste årene. Arbeidet går nå inn i en ny fase der implementeringen vil handle om forbedret oppgaveløsning og prioriteringer innenfor de økonomiske rammene som er gitt av Stortinget.

Årsregnskapet for 2024 viser en sunn økonomi, og at tiltakene har hatt effekt. Det kongelige hoff er i en god posisjon til å kunne gjennomføre nødvendig forvaltning og vedlikehold av kongelige eiendommer, gjenstander og parker i årene framover, blant annet til glede for flere

hundre tusen besøkende gjennom året. Dette samtidig som Hoffet vil fortsette å støtte Kongehusets medlemmer i deres livsgjerning og viktige arbeid for Norge i inn- og utland.

Det kongelige hoff er en unik virksomhet med sine omtrent 30 ulike yrkesgrupper. Oppgavene spenner fra å bistå Kongefamilien i deres private og offisielle virke, via stabsfunksjoner som økonomi, IKT og HR, til forvaltning av eiendommer, parker og gjenstander på vegne av fellesskapet vårt. Samtidig som vi gjennomfører nødvendige endringer i organisasjonen, skal vi ta vare på det unike som Kongehuset representerer i vår norske historie og kultur. Vi skal fortsette å gjøre dette med faglighet og kvalitet – i spennet mellom tradisjon og fornyelse. Dette er verdier vi ved Det kongelige hoff setter høyt.

Jeg vil også i år få takke alle våre fleksible og faglig dyktige medarbeidere. De har gjort en fantastisk jobb for at Kongehusets medlemmer skal kunne utrette sitt virke under valgspråket «Alt for Norge». Takk også til alle som har tatt imot og lagt til rette for kongelige besøk rundt i landet og bidratt til å skape minnerike møter mellom kongehus og folk. En varm takk går også til alle våre samarbeidspartnere, spesielt statsforvalterne, Utenriksdepartementet og ambassadene, samt organisasjoner og myndigheter for øvrig. Tusen takk!

Alt

for

Norge

Gjennom hele det moderne norske monarkiet siden 1905 har Kongens valgspråk vært «Alt for Norge». Det er kompromissløst, det er forpliktende og det gir en klar retning. Det har stått sin prøve både i krig og i fred.

Verden, Norge og monarkiet har endret seg mye siden 1905, men valgspråket har stått fast. Monarkiets, landets og det norske folks historie følges ad. Historien om det norske monarkiet er norgeshistorie. Det er historien om hvem vi var, og hvem vi har blitt.

Langs disse lange linjene utøver Kongehusets medlemmer sin gjerning, og i lys av disse lange linjene arbeider Det kongelige hoffs omkring 140 medarbeidere med å bistå Kongen og hans familie i å utføre sin livsgjerning. Hoffet er Kongehusets støtteapparat i deres offisielle virke og private gjøremål.

Det kongelige hoff ledes av hoffsjefen. Hoffets ansatte er fordelt på fire avdelinger og to staber. I tillegg er noen funksjoner direkte underlagt hoffsjefen. Medarbeiderne representerer omtrent 30 yrkesgrupper. Sammen yter vi vårt beste for å legge til rette for at Kongehusets medlemmer skal kunne utøve sin gjerning i tråd med valgspråket «Alt for Norge».

Hoffet har følgende verdier som ligger til grunn for vårt arbeid:

- Mot: Våg å gjøre det rette, selv om det har en pris
- Raushet: Ha toleranse og respekt for ulike meninger, vis omsorg
- Løfte sammen: Vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål

Disse verdiene gir et godt fundament for arbeidet med å understøtte Kongehusets medlemmer som lever hver dag med disse kjerneoppgavene:

- å utføre konstitusjonelle oppgaver
- å skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold
- å styrke andres verdighet gjennom handlinger
- å være bærer av grunnleggende verdier som står seg over tid
- å forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv
- å være en verdifull bidragsyter på den globale arena

Å arbeide langs lange historiske linjer handler også om å forvalte historiske eiendommer, parker og gjenstander. I tett samarbeid med Statsbygg forvalter Hoffet nasjonalskatter som er en viktig del av vår felles kulturarv. De skal utvikles, vedlikeholdes, bevares og stå gjennom generasjoner – som fortellinger om vår historie. Her har sentrale scener i nasjonens liv utspilt seg. Her leves og befestes noen av de viktigste øyeblikkene i vårt kollektive minne.

Vi som jobber ved Det kongelige hoff har som vår fremste oppgave å bistå Kongehusets medlemmer i deres gjerning og arbeider derfor også under Kongens valgspråk: «Alt for Norge.»

DET NORSKE MONARKIET
Norges statsform er konstitusjonelt monarki, og Kongen er landets statsoverhode. Monarkiet er forankret i vårt demokrati. Det opprettholdes så lenge folket vil, gjennom Stortingets tilslutning til Grunnloven på dette punktet. Stortinget setter økonomiske rammer for Kongehuset gjennom statsbudsjettet.

Det kongelige hoff

Karl Johans gate prydet med flagg under statsbesøket fra Moldova.

Det kongelige hoff er organisasjonen som bistår Kongehusets medlemmer i deres virke. Hoffet sørger også for drift og forvaltning av Slottet, andre kongelige eiendommer, eiendeler og fond. Hoffets ansatte spenner svært vidt i yrkesgrupper og gjøremål, og vi bistår de kongelige både offisielt og privat.

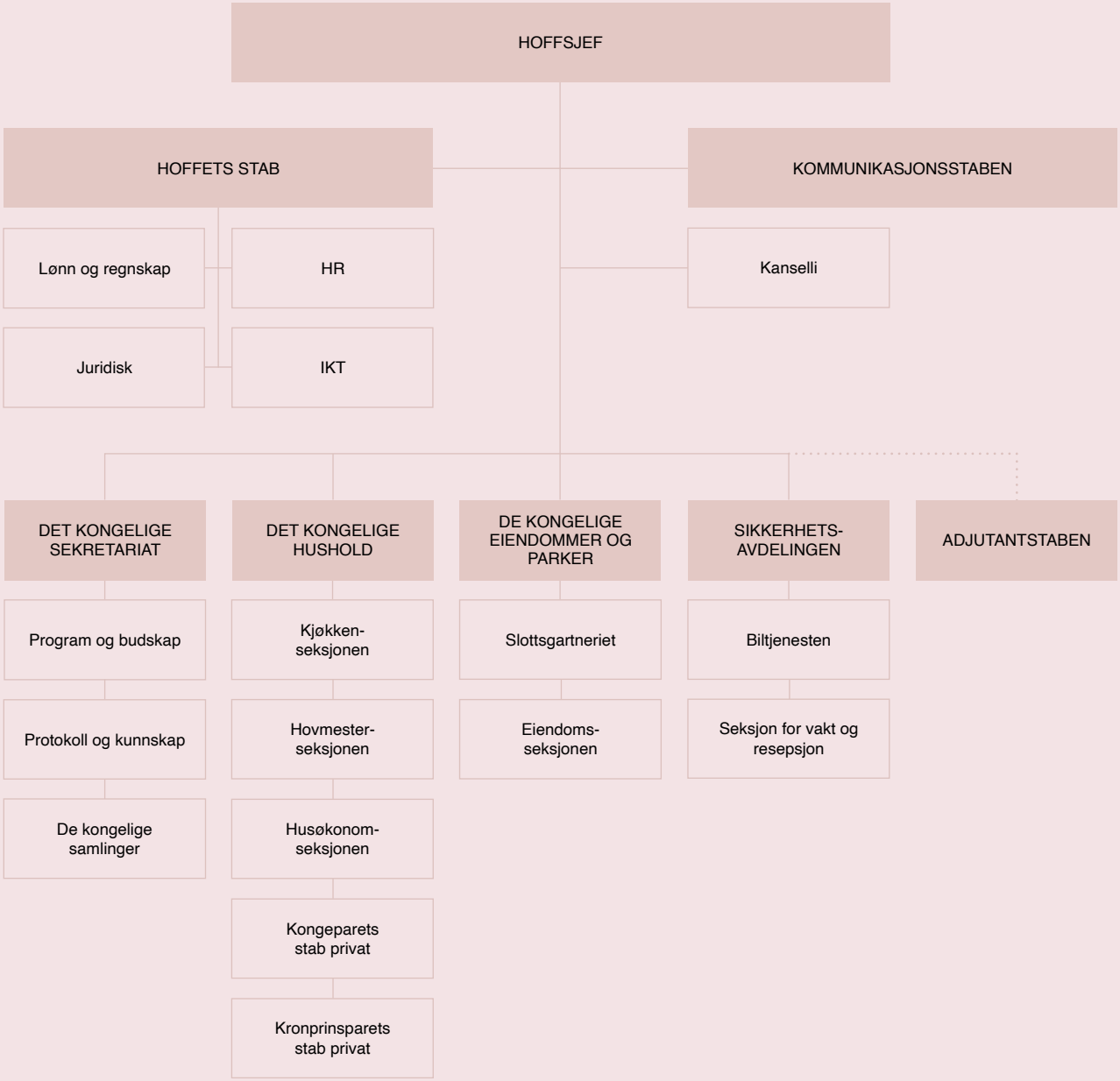
HOFFSJEF
HOFFETS STAB
KOMMUNIKASJONSSTABEN
Lønn og regnskap
HR
Juridisk
IKT
Kanselli
DET KONGELIGE SEKRETARIAT
DET KONGELIGE HUSHOLD
DE KONGELIGE EIENDOMMER OG PARKER
SIKKERHETS-AVDELINGEN
ADJUTANTSTABEN
Program og budskap
Protokoll og kunnskap
De kongelige samlinger
Kjøkken-seksjonen
Hovmester-seksjonen
Husøkonom-seksjonen
Kongeparets stab privat
Kronprinsparets stab privat
Slottsgartneriet
Eiendoms-seksjonen
Biltjenesten
Seksjon for vakt og resepsjon

Det kongelige sekretariat

Det kongelige sekretariat har ansvar for å ivareta Kongehusets kjerneoppgaver og offisielle virksomhet.

Sekretariatet bistår i all planlegging og gjennomføring av offisielle besøk, reiser og arrangementer – både på de kongelige eiendommene, rundt om i Norge og i utlandet. Program- og budskapsgruppen støtter opp om Kongehusets offisielle program, arrangementer og beskytterskap i samarbeid med seksjon for protokoll og kunnskap. Arbeidet består av kunnskapsinnhenting, rådgiving, taleskriving, behandling av henvendelser og hilsener til de kongelige – samt utarbeiding av invitasjoner, gjestelister og bordplaner. Sekretariatet har også ansvar for Prinsesse Astrids offisielle virke og beskytterskap.

Avdelingen har ansvar for Hoffets arkiv og bibliotek.

De kongelige samlinger forvalter og formidler vår felles historie gjennom Kongehusets kulturarv. Gjenstandene representerer historiske begivenheter og Kongehusets levde liv i tjeneste for nasjonen.

PROGRAMARBEID
Kongehusets kjernevirksomhet er å utføre et bredt og godt offisielt program som ivaretar Norge og norske interesser nasjonalt og internasjonalt. I tett samarbeid med statsforvaltere, ordførere, nasjonale organisasjoner og lokale arrangører legger sekretariatet til rette for kongelig program rundt om i landet. I tilretteleggingen av Kongehusets internasjonale aktiviteter og reiser samarbeides det tett med Utenriksdepartementet og Norges ambassader.

Kongehusets medlemmer holder statsråd, audienser, mottakelser, lunsjer og middager på Slottet. I tillegg til faste audienser med statsministeren, utenriksministeren og ledere fra Forsvaret, kommer også representanter fra andre land, beskytterskapsorganisasjoner og andre som er innvilget audiens. Ved offisielle besøk fra andre land inviterer Hans Majestet Kongen til lunsj, og ved statsbesøk er det også gallamiddag. Nye mottakere av Kongens Fortjenstmedalje inviteres til mottakelse på Slottet.

Med kongeskipet Norge som base, besøkte Kongeparet kommunene Froland, Åseral, Lund, Randaberg og Vindafjord i Agder og Rogaland på sin årlige fylkestur.

Kronprinsparet gjennomførte fylkestur til Trøndelag, med besøk til Selbu, Malvik og Midtre Gauldal, før følget returnerte til Trondheim og Stiftsgården, der Kronprinsparet bodde under reisen i Trøndelag.

Kongeparet besøkte Kongsberg i forbindelse med byens 400-årsjubileum. Kongen avla også Flå i Hallingdal et besøk, mens Hennes Majestet Dronningen gjestet Skaun og Melhus.

Som beskytter sto Dronningen for den storslåtte åpningen av Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024 – den første nord for polarsirkelen.

Påvirkning, desinformasjon og et stadig mer fragmentert medielandskap var tema da Kongen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen besøkte medieorganisasjonen Faktisk.no.

750-årsjubileet for Magnus Lagabøtes landslov ble markert med mottakelse på Slottet, med Dronning Sonja og Kronprins Haakon som vertskap. Tusenårsmarkeringen for innføringen av kristenretten ble markert av Kronprinsparet, som deltok i feiringene på Moster i juni.

I mars inviterte Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen 260 veventusiaster til et symposium i Dronning Sonja KunstStall, der også Dronningen deltok. Årets litteraturtog gikk opp Østerdalen med stopp på Elverum, Alvdal og Røros. Et annet høydepunkt var litteraturmessen i Kairo, der Kronprinsessen åpnet den norske paviljongen. Under besøket møtte hun også humanitære aktører som jobbet inne i Gaza.

Dronning Sonja åpnet flere utstillinger med norske kunstnere i 2024, blant annet den første retrospektive utstillingen om Harriet Backer på Musée d'Orsay i Paris og utstillingen «Drøm og virkelighet» med norske Lars Hertervig og svenske Carl Fredrik Hill i Stockholm.

Kronprinsen reiste på offisielt besøk til San Francisco og Seattle for å styrke samarbeidet om bærekraftsmålene og grønn omstilling. Delstatene California og Washington er spesielt viktige samarbeidspartnere for norske bedrifter, og om lag 300 representanter for norsk næringsliv fulgte Kronprinsen på reisen.

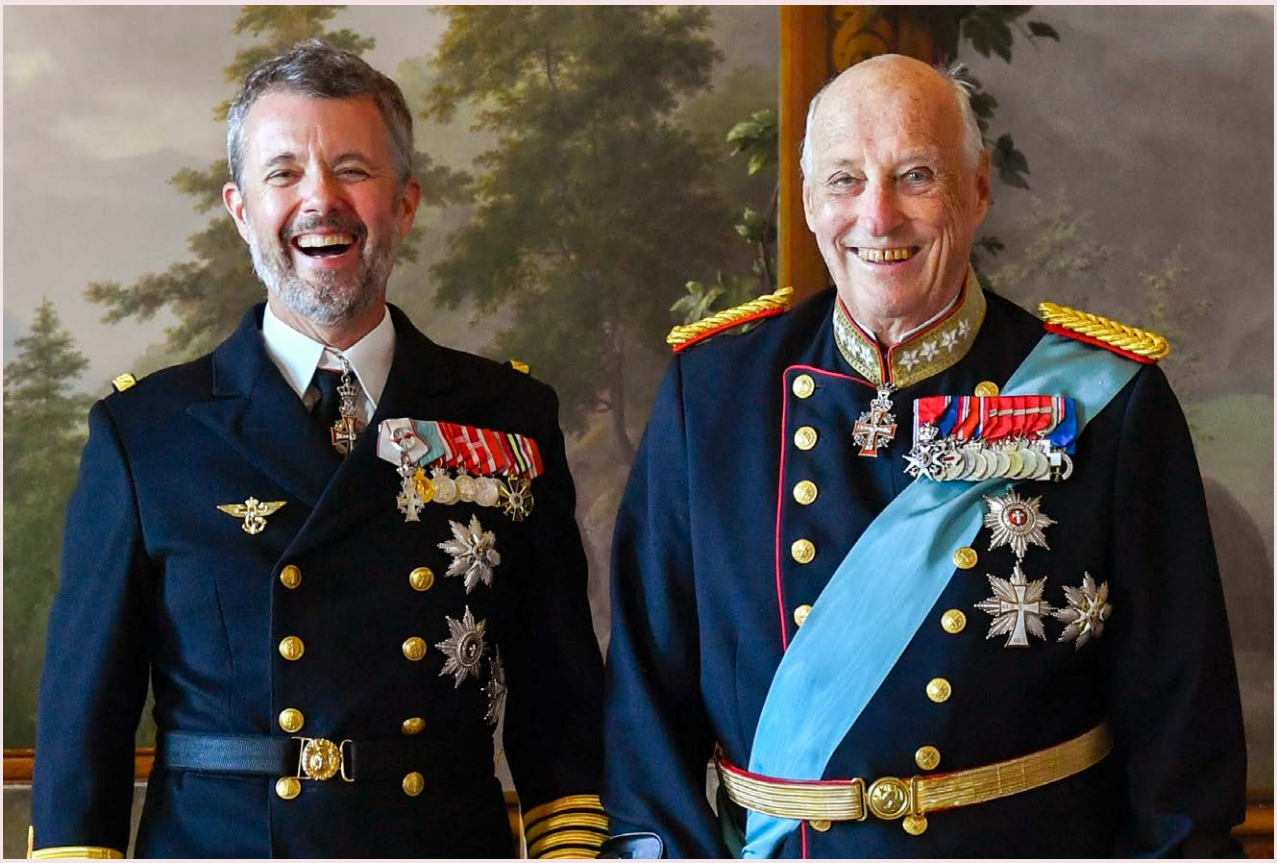

Kong Harald og Kong Frederik under statsbesøket fra Danmark i mai.

DE KONGELIGE SAMLINGER

Å ivareta utsmykningen av interiørene ved kongelige eiendommer er en sentral oppgave for de kongelige samlinger, og store deler av samlingene blir benyttet som inventar og utsmykning av de kongelige residensene. Interiørene på Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall står i en særstilling på grunn av sin historiske betydning som del av et levende konstitusjonelt monarki.

Forvaltning, registrering og ivaretakelse av gjenstander, enten de er i aktiv bruk eller oppbevares på magasin eller eksterne lagre, inngår som en viktig del av ansvarsområdet. I 2024 har det blitt konservert kunst på Oscarshall, samt malerier, rammer, porselen, lysekroner og møbler i samlingene. Et nytt prosjekt ble startet i 2024 for å sikre og forvalte gjenstander på en bedre måte. Et større digitaliseringsprosjekt knyttet til den historiske fotosamlingen ble også opprettet – i samarbeid med Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.

En lenge glemt film fra 70-tallet som ble funnet i Kronprinsesse Märthas gamle kamera, vakte spesiell interesse. Filmen ble fremkalt og et knippe ukjente familiebilder ble sett for aller første gang – 50 år etter at de var tatt.

Samlingene gjøres tilgjengelig for publikum gjennom omvisninger, utstillinger, konserter, foredrag og andre fysiske og digitale tilbud. Se Kongehusets kulturformidling side 26.

Inntekter og utgifter knyttet til kulturformidling med inngangsbillett, samt salget i museumsbutikkene, føres i et eget regnskap – adskilt fra Civillisten. Utgifter til utstillinger, lønn til omvisere, sikkerhet og andre driftskostnader blir dekket gjennom salg av billetter og suvenirer – i tråd med vedtatte prinsipper.

ORGANISERING

Det kongelige sekretariat har 28 årsverk. Medarbeiderne har kompetanse innenfor et vidt spekter: statsvitenskap, retorikk, økonomi, språk, kultur, journalistikk, politikk, administrasjon, informasjons- og bibliotekkunnskap, foto, kunsthistorie, samlingsforvaltning, konservering og formidling.

Det kongelige sekretariat ledes av sekretariatsleder Gry Høeg Ulverud.

De kongelige eiendommer og parker

De kongelige eiendommer og parker forvalter store kulturhistoriske verdier i form av bygninger med interiører og inventar, og parkanlegg ved de statlige kongelige eiendommene. Eiendommene skal behandles som fredet. Ansvaret for vedlikehold av bygningene er delt mellom Det kongelige hoff og Statsbygg, som svarer for det ytre vedlikeholdet. Avdelingen utfører også forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på de private kongelige eiendommene og ivaretar Kongens disposisjonsrett til Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen.

EIENDOMSSEKSJONEN

Eiendomsseksjonens tolv medarbeidere sørger for at de kongelige eiendommene til enhver tid er klargjort

for alle gjøremål. I samarbeid med de kongelige samlinger blir værelser og interiører ved Det kongelige slott, Oscarshall og Bygdø kongsgård holdt ved like og er klargjort for årets ulike arrangementer. Seksjonen har egne håndverkere som utfører restaurering og vedlikehold av antikvariske møbler og interiør. Håndverkstradisjoner og original materialbruk holdes i hevd ved de kongelige eiendommene.

Seksjonen har også ansvar for større ombyggings- og oppussingsarbeider, enten i egen regi eller i nært samarbeid med Statsbygg. I 2024 har vi lagt vekt på å forsere arbeidet med å rehabilitere vinduene på Slottet. Prosjektet er nærmere omtalt i kapittelet om klima og miljø, side 74.

Arbeidet med å renovere Slottets gamle stallbygning er et viktig prosjekt som går over flere år. I 2024 ble det satt i gang rehabilitering av tverrfløyen som knytter Midtstallen og Ridehuset sammen. Tverrfløyen utgjør siste byggetrinn i det som fra 2025 samlet vil utgjøre Dronning Sonja KunstStall.

SLOTTSGARTNERIET
Slottsgartneriet har elleve faste medarbeidere. Sammen med to lærlinger har de ansvaret for helårsdrift, skjøtsel og utvikling av parker og hageanlegg ved de kongelige eiendommene.

Pleie av parkenes om lag 2 000 trær er en omfattende oppgave som ivaretas av slottsgartneriets arborist. Slottsgartneriet legger stor vekt på miljøvennlig drift av parkene og legger til rette for økt artsmangfold – blant annet ved å bevare gamle, store trær og legge plenarealer om til blomstereng.

De siste årene har flere historiske elementer i Dronningparken blitt rekonstruert og restaurert. Høsten 2024 startet arbeidet med å prosjektere en oppgradering av Riddervoldgangen. Målet er bedre trafikkflyt, og det legges til rette for en løsning der kjørende og gående kan bevege seg atskilt fra hverandre. Prosjektet vil bli gjennomført første halvår 2025.

ORGANISERING
De kongelige eiendommer og parker har en ramme på 20,65 årsverk fordelt på de to seksjonene. I sesongen fra april til september hadde slottsgartneriet tolv sesongtilsatte i tillegg til de fast ansatte.

Avdelingen ledes av slottsforvalter Per Arne Bjørnstad.

Restaurering i Dronning Maud suiten

Dronning Mauds suite er i bruk når det er statsbesøk på Slottet. Den første som benyttet gjestesuiten var Kong Haakons mor, Dronning Louise, i 1907. I 2024 fikk det 120 år gamle møblementet nytt liv. Det sørget de kongelige samlinger og fagressurser ved de kongelige eiendommer og parker for.

I de tidligste beskrivelsene av værelset fra 1846 står det: *Vinduesgardin af blaa quinze Seize med brune og hvide snorer. 1 liden Causseuse (Sofa) af ditto betrukket med blaa quinze Seize. 4 stole af ditto a 9 Sp.*

Quinze-seize er et fransk begrep benyttet for møbeltekstil – som regel et stoff i silke eller lin. Trekket på salongmøblene var svært slitt, og arbeidet med å finne et veveri som kunne veve en silke i tilsvarende mønster og farger som det originale, startet opp. Valget falt på et veveri i England.

Etter flere prøverunder og tett samarbeid fant man fram til en silke som ligger nært opp til den opprinnelige. De malte delene av møblene ble forsiktig renset og lett retusjert.

Resultatet er et oppgradert møblement i en vakker kombinasjon av tidens patina og ny silke i tidsriktige blå toner.

Det kongelige hushold

Det kongelige hushold er ansvarlig for den daglige driften av Slottet og Skaugum – og for driften av andre statlige og private kongelige eiendommer når Kongefamilien oppholder seg der. Avdelingen leverer tjenester innen renhold av hjem, kontor og representasjonsrom, tekstilbehandling, blomsterdekor, kjøkken, servering, kantinedrift, kammertjeneste og andre serviceoppgaver. Husholdet bistår også Kongehuset ved reiser i inn- og utland, og avdelingen er ansvarlig for store arrangementer der Kongeparet eller Kronprinsparet er vertskap.

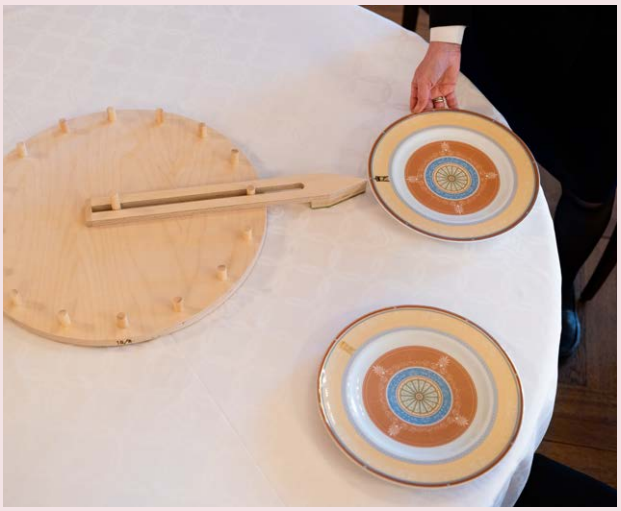

Bordene dekkes med stor presisjon i Lille festsal. Hovmesteren benytter en avstandsmåler for at kuvertene skal stå like langt fra hverandre.

Det kongelige hushold bidrar til en sunn økonomi gjennom god arbeidsplanlegging, rasjonell råvarebruk, innkjøp og samhandling. Bidrag og støtte til Hoffets miljøsatsing er en naturlig del av hverdagen.

I tillegg til å gjennomføre en rekke arrangementer på Slottet og Skaugum, var husholdet sentralt i gjennomføringen av årets fire statsbesøk.

Med 51,6 årsverk fordelt på 54 personer er husholdet den største avdelingen ved Det kongelige hoff. Avdelingen får bistand fra tilkallingshjelp og Hoffets øvrige medarbeidere ved større arrangementer. Det kongelige hushold består av fem seksjoner som primært har medarbeidere utdannet innen yrkesfag. Seksjonene tar hånd om Kongehusets representasjon og andre offisielle og private gjøremål. Husholdet bistår også Prinsesse Astrid i forbindelse med hennes offisielle virke.

KJØKKENSEKSJONEN
Kjøkkenseksjonen har åtte medarbeidere og ansvar for matlaging tilknyttet Kongeparet og Kronprinsparets virksomhet offisielt og privat. Seksjonen drifter også Hoffets kantine og forbereder møteromservering. Vi framhever norsk mattradisjon og bruker blant annet grønnsaker fra kjøkkenhagen på Bygdø kongsgård. Matproduksjonen skal kjennetegnes av kvalitet, sunnhet, innovasjon og tradisjon. Kjøkkenseksjonen bidrar til utdanningen av en lærling.

HOVMESTERSEKSJONEN
Hovmesterseksjonen har ni medarbeidere. Seksjonen har ansvar for servering ved mottakelser, audienser, lunsjer og middager på Slottet og de andre kongelige eiendommene – og ved reiser med Kongeskipet Norge. I tillegg til en rekke servicefunksjoner har hovmesterseksjonen ansvar for Hans Majestet Kongens kammertjeneste. Seksjonens medarbeidere bistår Kronprinsparets stab ved arrangementer på Skaugum og er ansvarlig for Slottets sølvkammer.

HUSØKONOMSEKSJONEN
Husøkonomseksjonen har 18 medarbeidere. Seksjonen står for alt daglig, periodisk og antikvarisk renhold. Blomsterdekor for kongelige eiendommer blir planlagt og produsert av seksjonens blomsterdekoratører. Seksjonen drifter også Hoffets systue og vaskeri. Husassistentene bidrar til istandsetting og gjennomføring av små og store arrangementer – alt fra enkle møter og daglig renhold til gallamiddager, private merkedager og statsbesøk. Medarbeidere i seksjonen som ikke har fagbrev, får tilbud om å ta dette.

KONGEPARETS PRIVATE STAB
Kongeparets private stab har åtte medarbeidere og bistår med tilrettelegging av private og offisielle behov og gjøremål. Det inkluderer ivaretakelse av de private eiendommene og programkoordinering, samt kammertjeneste, søm og garderobeansvar. Seksjonen leverer også sekretærtjenester til Kongeparet.

KRONPRINSPARETS PRIVATE STAB
Kronprinsparets private stab består av elleve medarbeidere knyttet til hovedhuset på Skaugum. De bistår med tilrettelegging av både private og offisielle arrangementer og gjøremål. Staben er ansvarlig for den daglige driften av Skaugum og Kronprinsparets hytter. I tillegg bistår seksjonens medarbeidere med de fleste servicerelaterte gjøremål Kronprinsfamilien måtte ha behov for. Seksjonens driftsteknikere bistår med vedlikehold.

Avdelingen ledes av sjef det kongelige hushold Lars Christian Krog.

Hoffets stab

Hoffets stab har elleve årsverk som arbeider for at Det kongelige hoff skal være en effektiv og moderne organisasjon – best mulig egnet til å støtte Kongehusets medlemmer i deres livsgjerning. Staben består av medarbeidere innen fagområdene regnskap, lønn, innkjøp, juss, HR og IKT. Avdelingens viktigste oppgave er å ivareta Hoffets styringssystemer og sikre at Hoffet overholder lover, regler og retningslinjer. Hoffets stab yter service overfor de øvrige avdelingene og er en konstruktiv støttespiller for lederne ved Hoffet. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle organisasjonen i tråd med målet om at Hoffet skal være en åpen, moderne, profesjonell og effektiv organisasjon.

Gjennomføringen av balanseprosjektet har vært viktigst i 2024. Prosjektets mål er varige forbedringer i hvordan vi organiserer og gjennomfører arbeidet ved Det kongelige hoff, med vekt på profesjonalisering, digitalisering og synergier.

ØKONOMISTABEN
Økonomistaben har tre medarbeidere. Den er ansvarlig for utvikling og vedlikehold av Det kongelige hoffs økonomiforvaltning og følger opp økonomiarbeidet i organisasjonen. Staben har dialog med Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i budsjett- og økonomisaker. Økonomistaben utarbeider Hoffets årsregnskap samt månedlige og kvartalsvise rapporter til interne styringsformål. Regnskapsføring og lønnsutbetaling er økonomistabens ansvar. Det føres løpende regnskap og utarbeides årsregnskap for ti ulike enheter. Alle regnskap revideres av ekstern revisor.

HR-STABEN
HR-staben har fire medarbeidere. Staben støtter lederne ved Hoffet og bistår i organisasjonsutvikling, bemanningsplanlegging, rekrutteringsprosesser og oppfølging av medarbeidere. HR koordinerer endringer og utvikling av organisasjonen. Staben bistår i HMS-saker, er representert i Arbeidsmiljøutvalget og samarbeider med vernetjenesten. De tre fagforeningene som er representert ved Hoffet – Akademikerne, Norsk Tjenestemannslag og Slottspersonalets forening (tilsluttet STAFO) – er stabens samarbeidspartnere i lønnsforhandlinger og løpende saker.

IKT-STABEN
IKT-staben har to medarbeidere og ansvar for teknisk utstyr og kommunikasjonsløsninger på Slottet og de øvrige kongelige eiendommene. Dette ansvaret forvaltes i samarbeid med flere eksterne samarbeidspartnere. IKT-staben leverer trygg forvaltning av Hoffets IKT-løsninger og brukerstøtte for å gi de ansatte en sikker, moderne, enkel og effektiv arbeidshverdag.

JURIDISK STAB
Juridisk stab har to jurister som gir rådgivning og støtte til alle deler av Hoffets virksomhet. Staben skal sørge for at virksomheten til Det kongelige hoff er i samsvar med gjeldende lover, regler og god praksis. Juristene arbeider systematisk med interne rutiner og retningslinjer og bistår med internkursing og veiledning til Hoffets ansatte. Hoffets innkjøpsfunksjon ivaretas av juristene.

Avdelingen ledes av sjef Hoffets stab Tone Rinden Rygh.

Kommunikasjonsstaben

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for kommunikasjon på vegne av Kongehuset og Hoffet. Dette inkluderer kontakt med media og tilrettelegging for pressen, bidrag til bøker, TV-produksjoner, offisiell fotografering og all kommunikasjon i Kongehusets egne kanaler.

MEDIEKONTAKT

Staben bistår Kongehuset i deres kontakt med media, både i deres offisielle virke og i skjermingen av deres privatliv. Når de kongelige har offisielle oppdrag, er det viktig å legge til rette for gode møter med folk på

stedet. Kommunikasjonsstaben legger også til rette for pressens dekning i samarbeid med lokale arrangører, Statsforvalteren og kommunen i forkant av besøket. Ved oppdrag i utlandet er Utenriksdepartementet og Norges ambassader våre samarbeidspartnere.

Kommunikasjonsstaben mottar årlig flere tusen henvendelser. Vårt mål er å svare raskt, korrekt og utfyllende på de henvendelsene vi får, samt å bidra med god tilrettelegging ved intervjuer og fotograferinger.

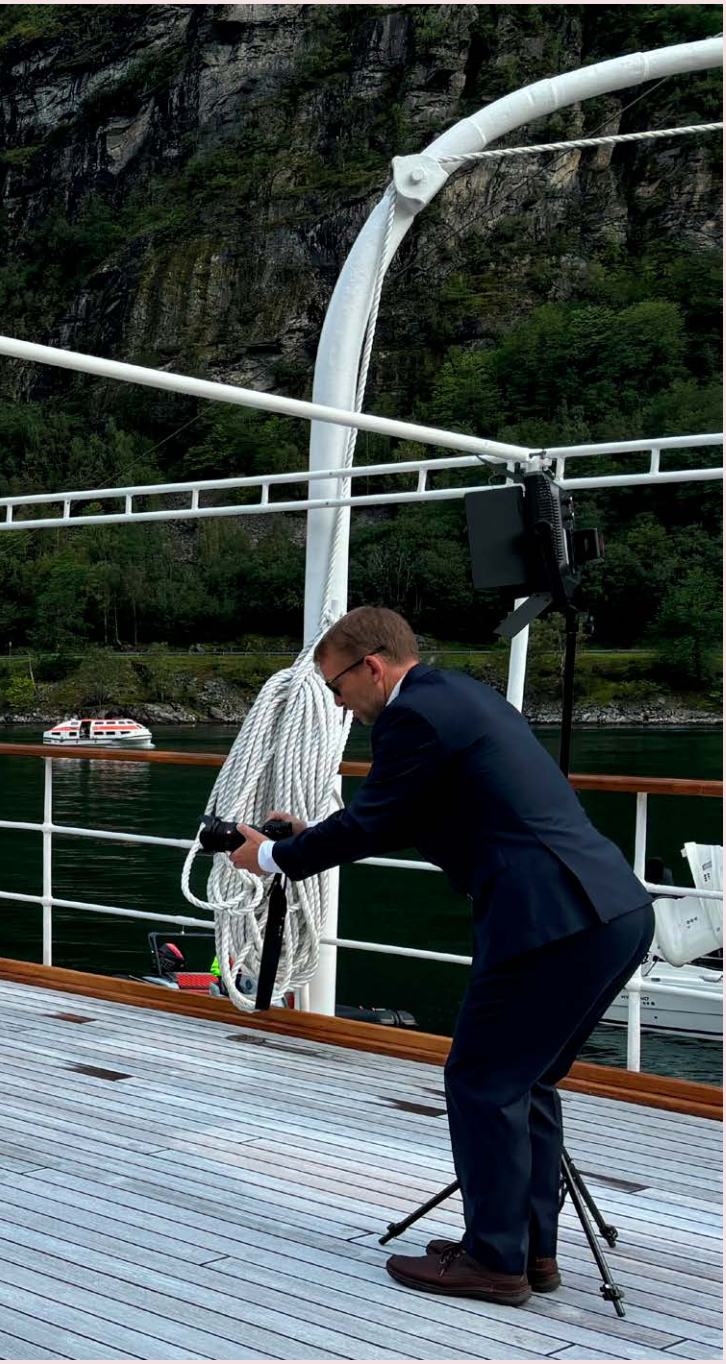

NTB tar offisielt bilde i Geiranger.

EGNE KANALER

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for innhold og presentasjon i Kongehusets egne kanaler. Nettstedet kongehuset.no er ryggraden i vår formidling. Her finner man blant annet nyhetssaker og det offisielle programmet for Kongehusets medlemmer, taler og informasjon om kongelige eiendommer og parker. Her finner man også programmet for Kongehusets kulturformidling. Vi har nettsider på engelsk og samisk, samt egne sider for barn. I 2024 startet vi arbeidet med å utvikle nye nettsider for Kongehuset, etter en større anbudsrunde som startet i 2023 og ble avsluttet i 2024. De nye nettsidene vil bli ferdige i 2025. Kongehusets nettsider ble besøkt mer enn 2,7 millioner ganger i 2024.

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for Det kongelige hoffs sosiale mediekanaler. Kongehusets Instagram-konto er den viktigste av disse. I 2024 hadde vi 45,97 millioner visninger fordelt på 152 poster, og kanalen har 380 000 følgere. I tillegg har Kongehuset en Facebook-konto samt en YouTube-kanal der vi blant annet publiserer egenproduserte filmer, offisielle taler og historisk materiale. All vekst og utvikling i sosiale kanaler skjer uten noen form for betalt promotering.

Kommunikasjonsstaben bistår også de kongelige samlinger i driften av deres Instagram-konto og Facebook-sider. Her vises smakebiter fra Kongehusets rikholdige samlinger av fotografier, kunst og gjenstander, samt informasjon om aktuelle utstillinger og kulturarrangementer i Dronning Sonja KunstStall, på Oscarshall og på Slottet. Vi drifter også flere mindre Facebook-sider: Dronning Sonja KunstStall, Slottsparken, Oscarshall og Prinsesse Märtha Louises Fond.

ORGANISERING

Kommunikasjonsstaben består av fem stillinger med kompetanse innen journalistikk, kommunikasjon, film, foto, sosiale medier og web.

Staben ledes av kommunikasjonssjef Guri Ofstad Varpe.

Sikkerhetsavdelingen

Sikkerhetsavdelingen har ansvaret for det forebyggende beredskaps- og sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Avdelingen skal ivareta sikkerheten til besøkende og Hoffets medarbeidere, mens sikkerheten til de kongelige ivaretas av livvakttjenesten ved Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Sikkerhetsavdelingen har også ansvar for at det etableres riktig sikkerhet knyttet til bygninger på statlige og private kongelige eiendommer. Dette vurderes ut fra bruken av eiendommene, symbolverdien og den historiske viktigheten eiendommene har. Arbeidet utføres derfor i tett samarbeid med de kongelige eiendommer og parker.

Avdelingen har hatt ansvaret for sikkerhetsprosjektet ved Det kongelige hoff. Prosjektet har gått over flere år og betydd en stor forbedring av sikkerheten ved Slottet og de andre kongelige eiendommene. Sikkerhetsprosjektet ble i store trekk avsluttet i 2023, men enkelte mindre delprosjekter ble først avsluttet i 2024.

Avdelingen har 14 medarbeidere og består av seksjon for vakt og resepsjon, biltjenesten og medarbeidere som har det daglige ansvaret for det forebyggende sikkerhetsarbeidet ved Hoffet. Dette forebyggende arbeidet innebærer blant annet produksjon av adgangskort, sikkerhets- og autorisasjonssamtaler, mottak av post og varer, og drift av tekniske sikkerhetssystemer. Oppgavene ivaretas av medarbeidere som rapporterer direkte til avdelingsleder.

SEKSJON FOR VAKT OG RESEPSJON
Seksjon for vakt og resepsjon består av åtte heltidsmedarbeidere, samt tilkallingshjelper som bistår i forbindelse med ferieavvikling, sykdom og annet fravær. Vaktsentralen og resepsjonen er døgnbemannet.

Seksjonen har ansvaret for å ta imot gjester og utføre adgangskontroll ved besøk til Slottet. Arbeidet som utføres i post- og varemottaket ivaretas også med medarbeidere fra seksjonen. I det daglige har de også ansvaret for å koordinere ordonnansene fra Forsvaret. Ordonnansene utfører intern og ekstern budtjeneste og bistår med transportoppdrag. Dette innebærer også å bistå Prinsesse Astrid med hennes behov for transport.

BILTJENESTEN
Biltjenestens fire medarbeidere har ansvaret for sjåførtjeneste for de kongelige samt anskaffelser og vedlikehold av Slottets kjøretøy. Enheten har også ansvaret for bilparken på Skaugum. Bilparken disponeres av de kongelige offisielt og privat, samt medarbeidere i tjeneste.

Seksjonen samarbeider tett med livvakttjenesten i PST.

Avdelingen ledes av sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad.

Kong Haakons Packard

Det står en helt spesiell bil i Slottets garasje. Det er en 1942 Packard LeBaron 180C Touring Limousine, og er den eneste bilen i Hoffets eie som har tilhørt Kong Haakon VII.

Kong Haakon fikk bilen fra USA tidlig i 1945 og brukte den i London. Da krigen tok slutt, ble bilen fraktet hjem til Norge. Den ble registrert som A-4, og med dette kjennemerket har Packarden gjort tjeneste under tre konger.

I 2008 var det slutt. Bilen var ikke lenger i kjørbar stand. Men interessen for Slottets gamle biler har vokst de senere årene, og det ble besluttet å sette i stand veteranbilen. Arbeidet har gått over flere år med uvurderlig bistand fra salmaker og restaureringsverksted, og i 2024 nærmet man seg målet: Å gjenskape Packarden slik den var da Kong Haakon VII tok den i bruk.

Listen over utbedringer er flere sider lang. Den omfatter utskifting av skinntrekk på forsetet, overhaling av forgasser, dynamo, fordeler, bensinpumpe, bremser, forstilling, støtdempere, felger og kjølesystem. Det meste av treverket i bilens interiør var i god stand, og det øvrige ble pusset opp på Slottets snekkerverksted. Mange deler måtte skiftes ut og bestilles fra USA.

Bilen har fått nye dekk, pyntelister og forkrommede ekstralys foran. Den er i fullt kjørbar stand og ser nå ut slik den gjorde ved ankomsten til Norge.

Hans Majestet Kongens adjutantstab

Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter hver – én fra Hæren, én fra Sjøforsvaret og én fra Luftforsvaret. Adjutantene er én måned på vakt på Slottet og to måneder i sin faste tjenestestilling i Forsvaret eller en etat underlagt Forsvarsdepartementet.

I løpet av måneden de er på vakt, planlegger og tilrettelegger adjutantene for Kongens og Kronprinsens program i samarbeid med Hoffet. I tillegg ledsager de Kongen og Kronprinsen på offisielle oppdrag og ved privat program når dette er nødvendig. Unntaksvis ledsager adjutantene også andre medlemmer av Kongefamilien.

Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra har også en egen, fast adjutant, som for tiden er fra Sjøforsvaret. Adjutanten bistår Prinsessen i forbindelse med hennes offisielle oppgaver.

Adjutantstaben består også av tre overadjutanter fra hver sin forsvarsgren. Overadjutantene har seremonielle oppgaver i forbindelse med Kongens offisielle program, som for eksempel ved statsbesøk til Norge, høytidelige audienser og gallamiddager. Ved kongelige fødselsdager og andre merkedager inviteres diplomatkorpset til å skrive en hilsen på vegne av sitt statsoverhode. Ved disse anledningene er overadjutantene protokollvakt.

Adjutantene beordres i statsråd for en periode på tre år. Den 1. september hvert år skiftes det ut en overadjutant for Kongen og en vakthavende adjutant for henholdsvis Kongen og Kronprinsen.

Sjef adjutantstab rapporterer til hoffsjefen og forsvarssjefen og inngår i hoffsjefens ledergruppe. Sjef adjutantstab koordinerer all aktivitet og program de kongelige har i Forsvaret. Han har fast tjenestested på Slottet og er Hoffets prosjektleder ved statsbesøk og andre store arrangementer. Sjef adjutantstab er Hoffets seremonimester.

Statsbesøkene fra Tanzania, Moldova, Danmark og Finland var viktige begivenheter i 2024. Da presidenten fra Tanzania var på besøk i februar, ble velkomstseremonien for første gang flyttet inn på Slottet på grunn av værforholdene. Da det danske kongeparet var på statsbesøk i mai, ankom de med Kongeskipet Dannebrog, og for første gang på 14 år ble velkomstseremonien gjennomført på Honnørbrygga.

Adjutantene er viktige representanter for Forsvaret og bidrar til å styrke båndene mellom Kongehuset og Forsvaret. Deres tilstedeværelse ved offisielle arrangementer og seremonier bidrar til å fremme Forsvarets rolle og betydning i det norske samfunnet.

Hans Majestet Kongens adjutantstab er ikke en organisatorisk del av Det kongelige hoff. Forsvaret dekker lønns- og reiseutgifter for alle i adjutantstaben.

Brigader Steffen Masserud er sjef for Hans Majestet Kongens adjutantstab.

Kongehusets kulturformidling

Hoffet legger stor vekt på å forvalte gjenstandene i De kongelige samlinger og på å formidle historiene de forteller til et bredt publikum.

DRONNING SONJA KUNSTSTALL

Utstillingen «Kongelige fotografer – øyeblikksbilder fra 1890 til 1990» viste bilder tatt av Kongefamilien selv. Om lag 300 fotografier tatt av Dronning Maud, Kong Haakon, Kong Olav, Kronprinsesse Märtha og dagens kongepar ga innblikk i fotograferingen til dem som normalt står *foran* kameraet. Utstillingen ga også publikum muligheten til å oppleve fotografihistorie gjennom gjenstander, klassiske kamera og interiører.

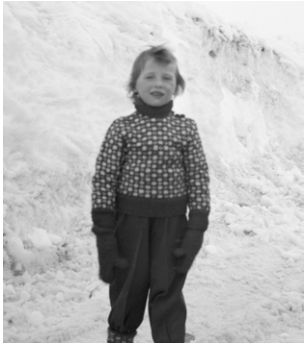

Utstillingen viste fotografier tatt av de kongelige, både fra privatlivet og fra mer offisielle anledninger. Noen fotografier blir en del av norgeshistorien – som bildet Kronprinsesse Märtha tok av den daværende Prins Harald under flukten til Sverige i aprildagene 1940. Bildet ble benyttet til å få utstedt nødpass til Prinsen.

RIDEHUSET

Dronning Sonja KunstStall er fremdeles under utvikling, og Ridehuset ble åpnet på prøve som ny publikumsarena fra oktober 2023 til september 2024. I denne perioden ble det arrangert både foredrag, vevsymposium, filmvisning, konsert og utstilling.

Utstillingen «Fantastiske faner – Skolefaner fra 1886 til 2016» presenterte 43 faner fra Oslos skoler. Skolefanene er et like særnorsk fenomen som 17. mai-toget, og det er særlig på nasjonaldagen at fanene vises fram der de bæres sammen med skolens flaggborg. Utstillingen viste hvordan skolefanene har utviklet seg i utforming, symbolikk og valg av motiver.

I alt løste 29 000 gjester billett til Dronning Sonja KunstStall i 2024. Erfaringene vi høstet i Ridehuset, blir tatt med i den videre utviklingen av arenaen.

Dronning Mauds arbeidsværelse på Appleton House i England ble gjenskapt i utstillingen ved hjelp av fotografier fra tidlig 1900-tall. Familieportretter omkranset Dronningens arbeidsplass og utgjorde en viktig del av møbleringen.

ÅPENT SLOTT

Det kongelige slott er et av landets viktigste og mest symboltunge bygg. Det er bolig og arbeidsplass for Kongehusets medlemmer, og de fleste av de ansatte ved Det kongelige hoff har sin daglige arbeidsplass her.

Slottet er åpent for publikum fra slutten av juni til midten av august. Under de mange daglige omvisningene får gjestene se noen av Slottets viktigste representasjonsrom. I 2024 var det 175 år siden Slottet ble innviet. Dette ble markert med et historisk tablå i Store festsal, og historiske kostymer var til utlån for alle barna som kom på besøk.

Det kom 50 000 på omvisninger på Slottet i 2024.

I parken omkring Oscarshall kunne besøkende oppleve dyreskulpturer skapt av den italienske kunstneren Davide Rivalta.

OSCARSHALL

Lystslottet Oscarshall åpnet sommersesongen 3. mai. Nytt av året var en friluftsutstilling som bød på parkvandring blant dyreskulpturer, skapt av den italienske kunstneren Davide Rivalta.

Mønstringen var en oppfølging av Italias statsbesøk til Norge, og et samarbeid mellom den italienske ambassaden, Det italienske kulturinstitutt i Oslo og Det kongelige hoff. Som en del av åpningshelgen ble flere «mikro-balletter» framført, både i de historiske interiørene og ute i parken, av det italienske ensemblet *Aterballetto*.

I august ble det også arrangert to konserter på Oscarshall som en del av Oslo Kammermusikkfestival.

Publikumssesongen varte til 15. september. I løpet av sommeren løste 4 250 gjester billett til lystslottet og om lag 20 000 besøkte parken.

ARRANGEMENTER 2024

Utstillingen «Kongelige fotografer» ble fulgt av en omfattende katalog. I tillegg ble det avholdt en rekke arrangementer, konserter og spesialomvisninger:

- Tematiske spesialomvisninger hver måned knyttet til «Kongelige fotografer»
- Tre ballettforestillinger med italienske *Aterballetto* på Oscarshall
- Oslo Kammermusikkfestival på Oscarshall
- Kunstnersamtale med Davide Rivalta på Oscarshall
- Oslo kulturnatt med spesialomvisninger og åpent hus i Dronning Sonja KunstStall og på Oscarshall
- Julekonserter med Sølvguttene, Det Norske Jentekor og Hans Majestet Kongens Garde i Slottskapellet
- Oslo-filharmoniens gratiskonsert i august samlet 20 000 på Slottsplassen

Sett under ett samlet omvisninger, utstillinger og arrangementer mer enn 100 000 besøkende i 2024.

UTLÅN 2024

Utlån gjør verk og gjenstander fra De kongelige samlinger tilgjengelig for publikum på flere arenaer. Følgende ble lånt ut i 2024:

- Harriet Backers maleri «Bondestue i Rochefort-en-Terre» ble vist på *Nationalmuseum* i Stockholm og *Musée d'Orsay* i Paris.
- H.K.H. Kronprins Haakons surfebrett, *Mistral Competition*, ble vist på Oslofjordmuseet (MiA).
- Christian Skredsvigs malerier «Aften fra rivieraen», «Monte Aventino» og «Jupsjøen» ble vist på Henie Onstad Kunstsenter.
- Ambrosia Tønnesens byste av Christian Michelsen ble vist på KODE, Bergen.
- Kitty Kiellands «Aftenlandskap, fra Stokkavannet» ble vist på Statens Museum for Kunst i København.

KONSERVERING PÅ OSCARSHALL

Å ivareta kunstverk og inventarer ved de kongelige eiendommene er en viktig del av arbeidet. Oscarshall sto ferdig i 1852, utsmykket med ny, norsk samtidskunst. Blant annet er veggene i lystslottets spisesal dekorert med malerier av Adolph Tidemann og Joachim Frich – helt i tråd med den nasjonalromantiske tidsånden. I dag er maleriene en naturlig del av en omvisning på Oscarshall.

I 2024 samarbeidet de kongelige samlinger med eksterne spesialister for å konservere malingslag på Adolph Tidemanns «Lystring», som er malt direkte på metallplater i spisesalen.

Kronprinsparets virksomhet

Kronprinsparets offisielle virke dekker et bredt spekter av tema og interesseområder, med besøk over hele Norge og representasjon i utlandet.

Kronprinsparets fylkestur i 2024 gikk til Trøndelag og kommunene Selbu, Malvik, Midtre Gauldal og Trondheim. I godt høstvær fikk Kronprinsparet oppleve hvordan de trønderske kommunene jobber for å fremme god oppvekst, inkludering og frivillighet. På programmet sto blant annet besøk på kulturskole og fritidsklubb, toraderkonsert og fotballkamp med Hommelvik Guts.

En annen milepæl dette året var tusenårsfeiringen av kristenretten på Moster i Bømlo kommune. Kronprinsparet ankom med Kongeskipet og fikk ta del i en storstilt markering.

I januar besøkte Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen den internasjonale bokmessen i Kairo, der Norge var årets

gjesteland. Kronprinsessen åpnet den norske paviljongen og det norske gjestelandsprogrammet. Under oppholdet i Kairo fikk Kronprinsessen muligheten til å møte humanitære aktører som nettopp var ferdige med oppdrag i Gaza.

Det ble også litteraturtog, denne gangen med Rørosbanen. Den franske forfatteren Virginie Despentes, forfatterekteparet Linn Ullman og Niels Fredrik Dahl, og flere debutanter reiste sammen med Kronprinsessen.

I april samlet Kronprinsessens vevsymposium «Samlende tråder» entusiaster fra hele landet i Dronning Sonja KunstStall. Symposiet satte søkelys på veving som håndverk og kunstform. Gode miljøer for opplæring og utdanning er helt avgjørende for å videreføre og utvikle faget, og med symposiet ønsket Kronprinsessen å bidra til utveksling av kunnskap og erfaring.

Idrett spilte også en viktig rolle gjennom året. Kronprinsparet var til stede under OL i Paris, der de fikk oppleve en av tidenes største norske OL-dager med tre gull og to bronse i friidrett, bryting, håndball og sandvolleyball. Kronprinsen var også til stede under Paralympics, der han blant annet ble vitne til norsk gull i bordtennis, samt sterke medaljeprestasjoner i badminton og svømming.

I oktober samlet Kronprinsen i underkant av 200 norske ledere og talenter mellom 20 og 40 år til den årlige SIKT-konferansen, som i år fant sted i Tønsberg og Horten.

STØTTEAPPARAT

Det kongelige hoff yter tjenester for Kronprinsparet og deres familie innenfor alle Hoffets ansvarsområder. Dette omfatter blant annet funksjoner innen hushold, forvaltning og drift knyttet til Skaugum hovedhus, sjåførtjenester, gartnertjenester, prosjektledelse, regnskapsføring og juridisk rådgiving.

Ved Skaugum hovedhus, som er Kronprinsparets bopel, er det tilknyttet elleve medarbeidere fra Hoffet. Disse omfatter yrkesgrupper som kammertjeneste, driftstekniker, kokk, renholder og huskoordinator.

EIENDOMSFORHOLD

Helt siden daværende Kronprins Olav ervervet Skaugum i Asker på 1920-tallet, har det blitt brukt som residens for Kronprinsparet. Skaugum er en privat bolig, men brukes også til representasjon i offisielle sammenhenger og er arbeidsplass for staben på Skaugum.

Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsparet, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Hovedhuset består, foruten selve bygningen, av garasje med tilhørende arealer, parken rundt bygget, samt naturlig tilhørende veinett og parkeringsplasser for aktiviteten i tilknytning til hovedhuset.

I tillegg til Skaugum hovedhus omfatter eiendommen

Kronprinsesse Mette-Marit besøkte bokhandelen Diwan hvor det blant annet selges norske bøker oversatt til arabisk. Kronprinsessen var i Kairo i forbindelse med besøket til den internasjonale bokmessen der Norge var årets gjesteland.

også Skaugum gård, som driftes av Kronprinsens enkeltpersonforetak. Inntektene til Skaugum gård består i hovedsak av leieinntekter. Skaugum gård har tolv boenheter som kan leies ut. Hvor mange som leies ut, varierer noe fra år til år. Inntektene kommer i tillegg fra skogbruk, utleie av lager og jordbruks- og beiteareal. Oppfølging av den løpende driften og andre nødvendige forvaltningsoppgaver ivaretas av daglig leder for Skaugum gård. Se punkt om Skaugum gård på side 71.

En ekstern eiendomsforvalter administrerer alle utleieforhold knyttet til boenhetene på Skaugum gård. Til sammen sikrer dette et klart skille mellom administrasjon av aktivitetene ved Skaugum gård og Hoffets arbeid knyttet til Skaugum hovedhus. Dersom Det kongelige hoff utfører tjenester for Skaugum gård, faktureres dette enkeltpersonforetaket.

Ut fra en sikkerhetsmessig vurdering har politiet besluttet at Kronprinsparet bor på sperret adresse. Som en konsekvens av dette er opplysninger om Kronprinsparets eiendomsforhold ikke søkbare i offentlige registre. Det er likevel ønskelig å utvise åpenhet om disse forholdene så langt det er mulig. Derfor opplyser vi om eiendomsforhold i årsrapporten, samt på kongehuset.no.

Kronprinsparet eier og disponerer også eiendommer som brukes til ferie og rekreasjon. Disse eiendommene omfatter hytter i Uvdal og Flatholmen ved Risør. Kronprinsparet eier også halve fritidseiendommen til Marit Tjessem, og det er Marit Tjessem som disponerer den.

Det er inngått en egen leieavtale mellom politiet og Kronprinsen på to private eiendommer.

Prinsesse Ingrid Alexandras virksomhet

Prinsessen ønsket velkommen til førjulssamling i Slottskapellet. Hun besøkte også barne- og ungdomsavdelingen på Drammen sykehus sammen med Kronprinsessen.

I januar 2024 startet Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra sin førstegangstjeneste i Brigade Nord. Men det ble også anledning til noen sivile oppdrag i løpet av året.

Prinsessen var til stede ved skifestivalen i Holmenkollen i mars, og i mai tok hun del i lunsjen for sin fadder Hans Majestet Kong Frederik av Danmark. Det nye danske kongeparet var kommet på statsbesøk til Norge.

Sammen med Kongeparet og Kronprinsparet inntok Prinsesse Ingrid Alexandra Slottsbalkongen for å hilse barnetoget i Oslo på nasjonaldagen 17. mai. Prinsessen stilte på balkongen i Hærens tjenesteuniform. Det er et antrekk som forplikter, og Prinsessen gjorde honnør hver gang en av barnetogets flaggborger passerte balkongen.

I desember besøkte Prinsessen barne- og ungdomsavdelingen på Drammen sykehus sammen med Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit. Der fikk de møte familier som har sykehuset som en del av sin hverdag.

Prinsessen deltok også ved regjeringens tradisjonsrike julelunsj på Slottet sammen med de øvrige medlemmene av Kongehuset.

Som avslutning på året ønsket Prinsesse Ingrid Alexandra velkommen til førjulssamling i Slottskapellet for hjelpearbeidere fra humanitære organisasjoner. Sammen med Kronprinsparet og Prins Sverre Magnus tente Prinsessen lys for alle organisasjonene som jobber for håp og fellesskap.

– Julen er en tid vi ønsker å være sammen med alle vi er glad i. Både de man ikke har sett på lenge, og de man kanskje ser litt for ofte. Og det er en tid vi tenker litt ekstra på alle vi savner. Vi håper dere får en fin førjulsstund sammen med oss, sa Prinsessen.

Førstegangstjeneste

Ingeniørsoldat Alexandra. Med navnestripen på brystet og iført Hærens tjenesteuniform vinket Prinsesse Ingrid Alexandra til folkehavet som toget forbi Slottsbalkongen. På nasjonaldagen sto hun, som sin bestefar Kong Harald nesten 70 år tidligere, på Slottsbalkongen i uniform.

I januar 2024 startet Prinsessen sin førstegangstjeneste ved Ingeniørbataljonen i Brigade Nord, med tjenestested ved Skjold leir i Målselv kommune. Tjenesten ble innledet med en åtte ukers rekruttperiode, der soldatene ble gitt utdanning i grunnleggende soldatferdigheter som våpenbruk, feltoperasjoner og overlevelse under krevende forhold.

Etter rekruttperioden startet fagutdanningen hvor Prinsessen ble gitt opplæring i sin tjenestestilling som skytter på stormingeniørpanservogn (CV90). Som del av stormingeniørlaget er en som skytter ansvarlig for å betjene vognens våpensystemer, en 40 mm kanon og mitraljøse, og være den nærmeste støtten til vognkommandøren. Dette er en stilling som fordrer teknisk forståelse, presi-

sjon og rask beslutningstaking, samtidig som den krever tett samarbeid med resten av laget og de andre vognene i troppen.

Fagutdanningen Prinsesse Ingrid Alexandra og resten av hennes kompani har valgt, betyr at tjenestetiden er på 15 måneder. Dette innbærer at hun vil fullføre sin førstegangstjeneste våren 2025.

– Jeg tror det viktigste jeg har lært, er at man kan mye mer enn man tror, og man er mye sterkere sammen. Om det er i lag eller i tropp eller kompani får man til mye mer når man ikke står alene, sa ingeniørsoldat Alexandra i forbindelse med en øvelse i Mauken og Blåtind skyte- og øvingsfelt i september.

Da barnetoget passerte foran Slottet på nasjonaldagen, sto Prinsesse Ingrid Alexandra der som representant for Kongehuset, men også for de mange unge menn og kvinner som hvert år gjennomfører førstegangstjenesten.

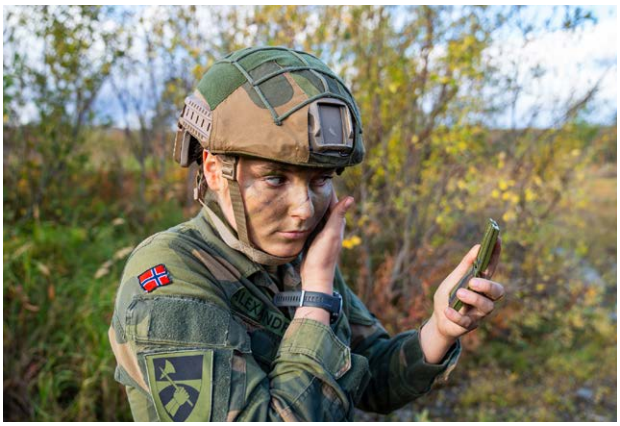

Kongelig dagbok 2024

De kongelige deltar på mange offisielle arrangementer hvert år. Det er stor variasjon i aktivitetene både i omfang og innhold.

Noen oppgaver er konstitusjonelle, slik som Stortingets åpning, statsråd og mottakelse av nye ambassadører i høytidelig audiens. Hans Majestet Kongen gjennomfører også faste audienser med statsministeren, utenriksministeren og lederne i Forsvaret.

Andre aktiviteter er selvvalgte innenfor den enkeltes fokusområde. Noen fokusområder ligger fast, mens andre kan variere fra år til år.

De kongelige åpner utstillinger og konferanser, besøker bedrifter, organisasjoner og skoler. De er til stede ved jubileumsmarkeringer og minnestunder. Noen arrangementer er en dagsreise unna – andre finner sted rett ved Slottet. Noen besøk er kortvarige, mens statsbesøk og fylkesturer går over flere dager med tett program fra morgen til kveld. De kongelige følger opp sine beskytterskap og gjennomfører et stort antall møter. Menneskemøtene er mange – både ute på reise og i form av audienser på Det kongelige slott. Til sammen teller de kongeliges program om lag 700 poster i løpet av et vanlig år.

De kongelige utførte totalt 743 offisielle oppdrag i 2024.

Alle møter og audienser framkommer ikke på de neste sidene, men oversikten gir et godt innblikk i omfanget og bredden i de kongeliges virke i 2024.

I LØPET AV 2024 HAR DE KONGELIGE

- besøkt 13 fylker
- besøkt 42 kommuner
- besøkt Egypt, Frankrike, Jamaica, Litauen, Sverige, Tyskland og USA
- vært vertskap for 2 573 gjester

HMK	Hans Majestet Kongen
HMD	Hennes Majestet Dronningen
KPR	Hans Kongelige Høyhet Kronprinsregenten
KPH	Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen
KPM	Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen
PIA	Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra
PSM	Prins Sverre Magnus
PA	Prinsesse Astrid, fru Ferner

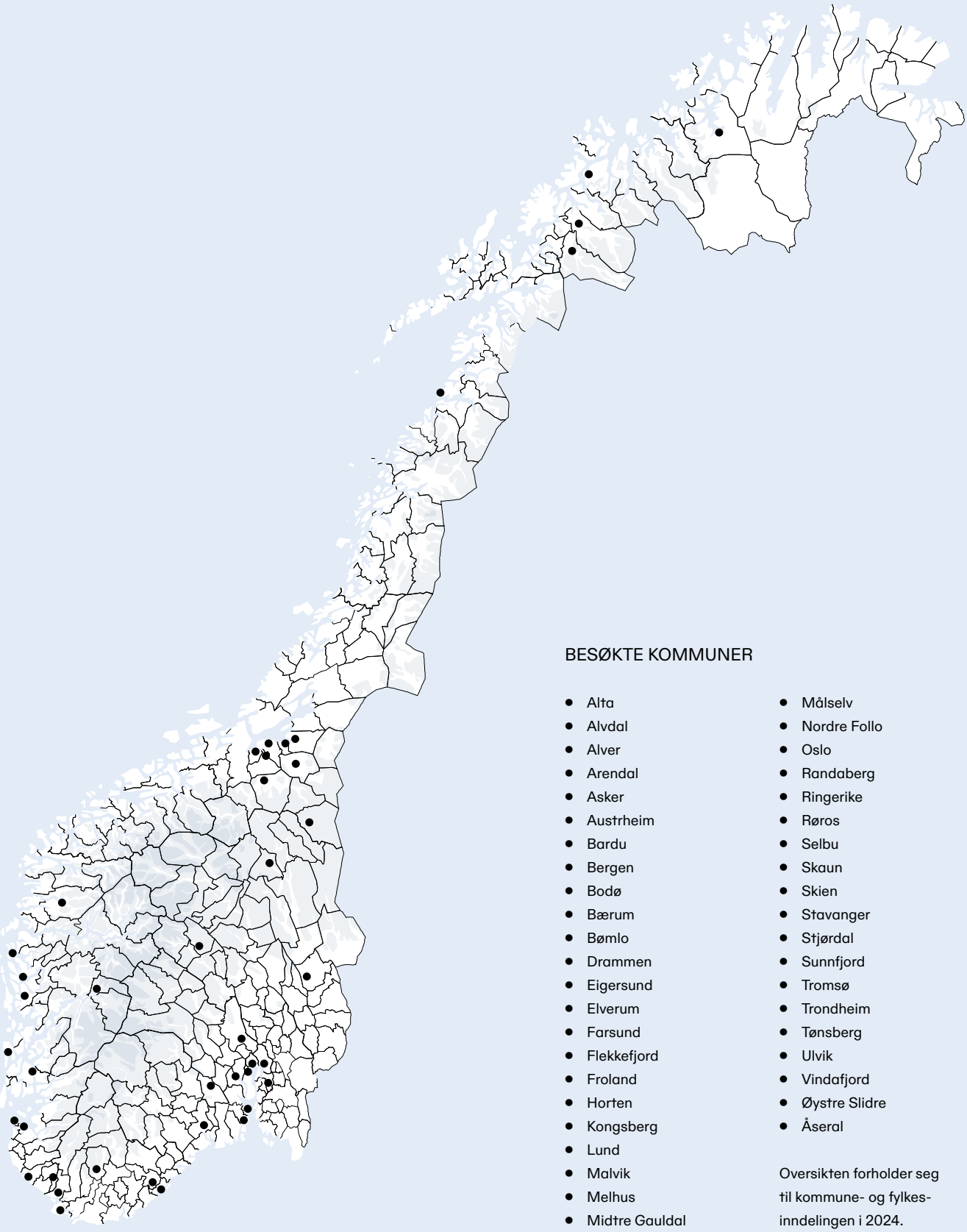

BESØKTE KOMMUNER

- Alta
- Alvdal
- Alver
- Arendal
- Asker
- Austrheim
- Bardu
- Bergen
- Bodø
- Bærum
- Bømlo
- Drammen
- Eigersund
- Elverum
- Farsund
- Flekkefjord
- Froland
- Horten
- Kongsberg
- Lund
- Malvik
- Melhus
- Midtre Gauldal
- Målselv
- Nordre Follo
- Oslo
- Randaberg
- Ringerike
- Røros
- Selbu
- Skaun
- Skien
- Stavanger
- Stjørdal
- Sunnfjord
- Tromsø
- Trondheim
- Tønsberg
- Ulvik
- Vindafjord
- Øystre Slidre
- Åseral

Oversikten forholder seg til kommune- og fylkesinndelingen i 2024.

JANUAR

8. Norges forhandlingsleder orienterer om de internasjonale klimaforhandlingene, KPH
9. NHOs årskonferanse 2024, KPH KPM
9. Nyåpning av Vahl skoles bibliotek, Oslo, KPM
12. Statsråd, HMK KPH
17. Besøk til pensjonsselskapet KLP, Oslo, KPH
18. Høytidelig audiens for Egypts nye ambassadør, HMK
18. Høytidelig audiens for Qatars nye ambassadør, HMK
18. Høytidelig audiens for Omans nye ambassadør, HMK
18. Høytidelig audiens for Zambias nye ambassadør, HMK
18. Besøk til Politiets nasjonale beredskapssenter, Nordre Follo, KPH
23. Ekstraordinært statsråd, HMK KPH
23. Besøk til Faktisk.no, Oslo, HMK KPH
24.-26. Bokmessen i Kario, KPM
25. Møte med humanitære aktører i Gaza, Kairo, KPM
25. Styremøte Kronprinsparets Fond, KPH
25. Åpning av utstillingen «Leonard Rickhard: Mellom konstruksjon og sammenbrudd» ved Astrup Fearnley Museet, HMD
26. Statsråd, HMK KPH
27. Åpningskonsert i anledning De Unges Orkesterforbunds 50-årsjubileum, Oslo, HMD
30. Besøk til Kirkens SOS, KPM
31. Lunsjmøte om utviklingsspørsmål, Skaugum, KPR
31. Mottakelse på Slottet i anledning åpningen av Landslovjubileet, KPR HMD

Kronprinsen besøkte «Operasjon Gungne» der de trener opp ukrainske soldater.

Dronningen åpnet Bodø som europeisk kulturhovedstad.

FEBRUAR

2. Statsråd, KPR
2. Åpning av Bodø som europeisk kulturhovedstad, HMD
5. Oslo Militære Samfund, HMK
5. Styremøte *Queen Sonja Print Award*, HMD
6. Middag for Høyesterett, HMK HMD KPH
7. Besøk til Bergen *Offshore Wind Centre* og Equinor på Sandsli, KPH
8. Audiens for Sveits' president, HMK
9. Statsråd, HMK KPH
9. Møte med Forsvarskommisjonen, HMK HMD KPH
13.-14. Statsbesøk fra Tanzania, HMK HMD KPH KPM PA
14. Møte med USAs spesialutsending for klima, John Kerry, under Oslo Energy Forum, KPH
15. Åpning av utstillingen «Kongelige fotografer – øyeblikksbilder fra 1890 til 1990» i Dronning Sonja KunstStall, HMD KPH KPM PA
15. Orientering ved påtroppende leder for FNs havforskningskommisjon, KPH
16. Statsråd, HMK KPH
27. Lærlingsenteret for bygg- og elektrofags 40-årsjubileum, Kuben yrkesarena i Oslo, KPR
28. Besøk til Røde Kors' opplæring i redningsledelse, Finsekurset 2024, KPR KPM

MARS

1. Statsråd, KPR
2. IBU World Cup i skiskyting i Holmenkollen, PA
4. Besøk til ukrainske soldater under opptrening i Norge, Trøndelag, KPR
5. Besøk til utstillingen «Jakten på sannheten» ved Hovedbiblioteket i Bergen, KPR
5. Besøk til Amalie Skram videregående skole, KPR
6. Besøk til teknologisenteret på Mongstad, KPR
7. Møte om vold mot kvinner, Oslo, KPR KPM
7. Besøk til Asker, Bærum og Lier krisesenter, KPR KPM
8. Statsråd, KPR
8. Markering av den internasjonale kvinnedagen, Universitetet i Oslo, KPM
9. Holmenkollen skifestival, KPR HMD KPM PIA PSM PA
9. *German-Norwegian Network* sitt 20-årsjubileum, Oslo, KPR
10. Holmenkollen skifestival, KPR PA

11.-12. Besøk til militærøvelsen *Nordic Response* 2024, Alta, KPR

11. Styremøte i *Queen Sonja Print Award*, HMD
13. Konsert med Gjermund Larsen Trio i Ris kirke i anledning Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, KPM
14. Høytidelig audiens for Mexicos nye ambassadør, KPR
14. Høytidelig audiens for Japans nye ambassadør, KPR
14. Høytidelig audiens for Armenias nye ambassadør, KPR
15. Statsråd, KPR
15. Besøk til Ridderrennet og Beitostølen Helsesportsenter i anledning Ridderrennets 60-årsjubileum, Øystre Slidre, KPR
18. Årsmøte og lunsj i Kronprinsesse Märthas Minnefond, PA
22. Statsråd, KPR
22. Åpning av Norsk Folkehjelps påskeberedskap, Ulsrudvann i Oslo, KPR KPM

APRIL

2. Besøk til Næringslivets hovedorganisasjon, Oslo, KPR

3.-4. Offisielt besøk til Litauen, KPR

4. Åpning av Oslos første kvinnehelsehus, HMD
5. Statsråd, KPR
9. Mottakelse for mottakere av Kongens fortjenstmedalje, KPR HMD KPM
10. Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPR
10. Besøk til Kunsthøgskolen i Oslo, KPM
11. Utviklingsforedrag med VON kommunikasjon, KPR
11. Besøk til Innovasjon Norge, KPR
12. Vevsymposiet «Samlende tråder», Ridehuset i Dronning Sonja KunstStall, KPR HMD KPM
12. Statsråd, KPR

13.-18. Offisielt besøk til San Francisco og Seattle, USA, KPH

15. Besøk til Organisasjonen DRIVE i Melhus og Skaun, HMD
15. Besøk til Bautaen kulturhus i Skaun, HMD
15. Utdeling av Nasjonalforeningen for folkehelsens forskningspriser 2024, Oslo, KPM
16. Storbritannia – Norge under VM i paraishockey, Skien, KPM
19. Ekstraordinært statsråd, KPR
23. Besøk til Tarevokterne, Tromsø, KPH
23. Kystpilegrimsleia, Egersund, KPM
23. Besøk til Forsvaret, Bardufoss, PSM
24. Besøk til Kongsbakken videregående skole, Tromsø, KPH
24. Besøk til Framsenteret i Tromsø – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning, KPH
25. Høytidelig audiens for Argentinas nye ambassadør, HMK
25. Høytidelig audiens for Sveriges nye ambassadør, HMK
25. Høytidelig audiens for Costa Ricas nye ambassadør, HMK
25. Framtiden i våre henders 50-årsjubileum, Oslo, KPH
25. Åpning av utstillingen «Atlanterhavet – myter, kunst og vitenskap» på Henie Onstad Kunstsenter, Bærum, KPH
26. Statsråd, HMK KPH
26. Lansering av *UNDP Human Development report*, Oslo, KPH
26. Finalen i konkurransen Unge Forskere, Oslo, KPH
30. Lunsj for diplomater, KPH KPM

Kronprins Haakon avla et fire dagers offisielt besøk til delstatene Washington og California. Han fikk en omvisning i fengselet San Quentin utenfor San Francisco, der han ble ledsaget av Californias guvernør Gavin Newsom. California gjennomfører fengselsreformer inspirert av, og i samarbeid med, norsk kriminalomsorg.

Kronprinsesse Mette-Marit fikk en signert landslagstrøye etter landskampen i paraishockey mellom Norge og Storbritannia.

Årets litteraturtog gikk langs Rørosbanen. Også denne gangen hadde Litteraturtoget sin egen bibliotekvogn.

MAI

2. Markering av Kongsbergs 400-årsjubileum, HMK HMD
3. Statsråd, HMK KPH
3. Sesongåpning på Oscarshall med utstilling av Davide Rivaltas dyreskulpturer, HMD
6. - 7. Statsbesøk fra Moldova, HMK HMD KPH KPM PA
8. Frigjøringsdagen og den nasjonale veterandagen 2024, Akershus festning, KPH
13. Embarkering av KS Norge, HMK HMD KPH
14. Statsråd, HMK
14. Statsbesøk fra Danmark, HMK HMD KPH KPM PA
17. Barnetoget i Asker, KPH KPM PIA
17. Barnetoget i Oslo, HMK HMD KPH KPM PIA
21. Audiens for vinneren av Abelprisen 2024, KPH
21. Utdelingen av Abelprisen 2024, Oslo, KPH
22. Besøk til Hjemmefrontmuseet med H.K.H. Prinsesse Anne av Storbritannia, Oslo, KPH
23. Åpning av utstillingen «Fantastiske faner» i Ridehuset, Dronning Sonja KunstStall, HMD
24. Statsråd, HMK KPH
26.-30. Fylkestur til Agder og Rogaland, HMK HMD
28. Mottakelse for konsuler, KPH KPM
28. Åpning av Kulturdagene ved Blakstad sykehus, Asker, KPM
29. Vennskapskamp i løkkefotball på Skaugum Arena, KPH KPM PSM
30. Bislett Games 2024, KPH
31. Statsråd, HMK KPH

Dronning Sonja i samtale med den italienske kunstneren Davide Rivalta foran en av dyreskulpturene hans, som var utstilt i parken rundt Oscarshall.

JUNI

1. Markering av 1000-årsjubileet for innføringen av kristenretten, Moster, KPH KPM
4. Utdeling av *Queen Sonja Print Award* 2024, Bodø, HMD
4. Inspeksjon av Hans Majestet Kongens Garde, Huseby leir, KPH
4. Grunnstensnedleggelse for Vikingtidsmuseet på Bygdøy, KPM
6. Audiens for Estlands parlamentspresident, HMK
6. 80-årsmarkeringer av D-dagen, Frankrike, KPH
7. Statsråd, HMK KPH
10. Audiens for Somalias president, HMK KPH
10. Utdelingen av Kong Olav Vs kreftforskningspris 2024, Oslo, KPH
11. H.M. Kongens Serieseilaser, Oslo, HMK
11. Besøk til Ringerike videregående skole, Hønefoss, KPH
11.-12. Litteraturtoget 2024, KPM
12. H.M. Kongens Serieseilaser, Oslo, HMK
12. Besøk til Litteraturtoget, Røros, KPH
13. Høytidelig audiens for Thailands nye ambassadør, HMK
13. Høytidelig audiens for Mauritanias nye ambassadør, HMK
13. Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPH
13. H.M. Kongens Serieseilaser, Oslo, HMK

Dronningen sto for nyåpningen av museet Astruptunet, som opprinnelig var hjemmet til maleren Nikolai Astrup.

Kong Harald fulgte regattaen H.M. Kongens serieseilaser fra Kongesjaluppen Stjernen.

14. Statsråd, HMK KPH
17. Afternoon Tea i anledning besøk fra H.K.H. Prinsesse Astrid av Belgia, KPH
19. Utdeling av Kim Frieles minnepris under en festkonsert i anledning Oslo Prides 50-årsjubileum, KPH
20. Tur på Bygdøy med Røde Kors Flyktningguide, KPH
21. Statsråd, HMK KPH
22. Åpning av det nyrestaurerte Astruptunet, Jølster, HMD
25. Statsråd, HMK KPH
25. Audiens for H.M. Kongen av Lesotho, HMK KPH
25. Audiens for Colombias miljøminister, KPH

AUGUST

6.-10. Olympiske leker i Paris KPH KPM
9. Statsråd, HMK
20. H.M. Kongens Gardes drilloppvisning på Slottsplassen, HMK
HMD KPH
22. Høytidelig audiens for Saudi-Arabias nye ambassadør, HMK
22. Høytidelig audiens for Republikken Koreas nye ambassadør, HMK
22. Høytidelig audiens for Spanias nye ambassadør, HMK
22. Høytidelig audiens for Estlands nye ambassadør, HMK
23. Statsråd, HMK KPH
26. Åpning av *Offshore Nothern Seas* – ONS 2024, Stavanger, KPH

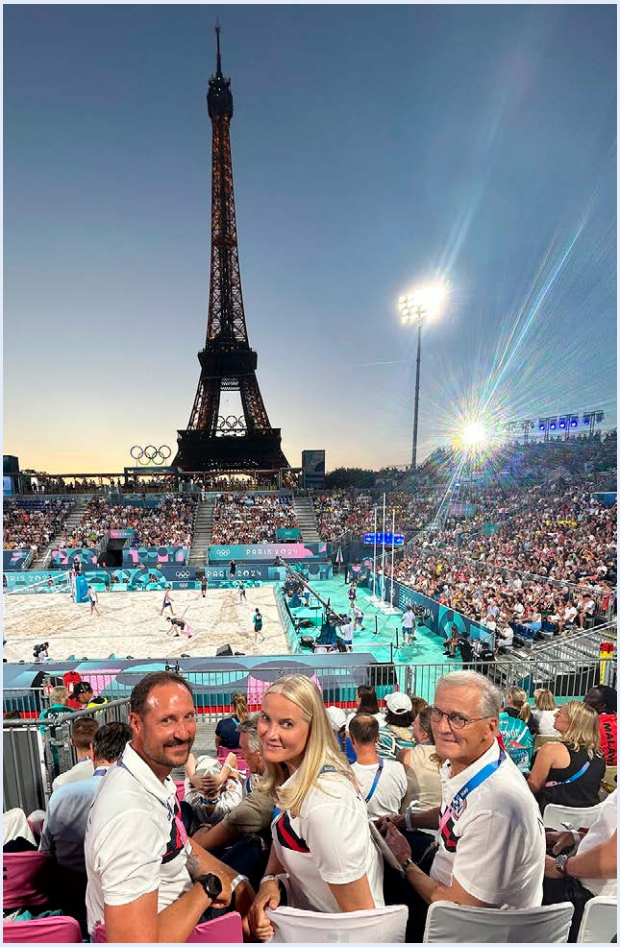

Den norske innsatsen i sommer-OL vakte engasjement – både i Paris og på Mågerø.

SEPTEMBER

2. - 3. Paralympiske leker, Paris, KPH
3. Utdeling av Kavliprisen, Oslo, HMK
3. Bankett i anledning utdelingen av Kavliprisen, Oslo, HMK
4. Audiens for Emiren av Qatar, HMK HMD KPH
4. Lunsj for Emiren av Qatar, HMK HMD KPH
5. Markering av Barnekreftmåneden, Slottsparken, HMD
5. Mottakelse for Det diplomatiske korps, Oscarshall, KPH KPM
6. Statsråd, HMK KPH
6. Audiens for NATOs generalsekretær, HMK HMD KPH KPM
6. Lunsj for NATOs generalsekretær, HMK HMD KPH KPM
10.-12. Fylkestur til Trøndelag, KPH KPM
12. Videohilsen til utdelingen av Prinsesse Astrid Internasjonale Musikkpris, PA
13. Statsråd, HMK KPH
17. Lunsj for Prinsesse Märtha Louises Fond, HMK HMD
17. Debarkering KS Norge, HMK HMD KPH
19. Høytidelig audiens for Brasils nye ambassadør, HMK
19. Høytidelig audiens for Nederlands nye ambassadør, HMK
19. Høytidelig audiens for Ghanas nye ambassadør, HMK
19. Besøk til Freia og Landsorganisasjonens hovedkontor i anledning LOs 125-årsjubileum, KPH
20. Statsråd, HMK KPH
20. Åpning av utstillingen «Hertervig – Hill. Drøm og virkelighet» på Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm, HMD
23. Åpning av utstillingen «Harriet Backer. La musique des couleurs», Paris, HMD
25. Besøk til Fåbro hage, Oslo, KPH KPM
26. Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPH
27. Videohilsen til Norske Kvinners Sanitetsforenings landsmøte, PA
27. Statsråd, HMK KPH

Kronprinsessen fikk prøve seg på frisbeegolf i Selbu under Kronprinsparets fylkestur til Trøndelag.

OKTOBER

2. Stortingets høytidelige åpning, HMK HMD KPH
2. Lyskonsert med Trondheim Symfoniorkoster & Opera i Nidarosdomen, Trondheim, HMD
7. Oslo Militære Samfund, HMK
7. Minnemarkering i anledning årsdagen for terrorangrepet i Israel 7. oktober 2023, Synagogen i Oslo, HMK KPH
7. Audiens for H.H. Kronprinsen av Abu Dhabi, KPH
7. Besøk til Rådet for psykisk helse i anledning Verdensdagen for psykisk helse, Oslo, KPM
8. Lunsj for diplomater, HMK HMD
8. Besøk til Nic Waals institutt i anledning Verdensdagen for psykisk helse, KPH KPM
8. Møte med Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner, Ski, KPH
10. Høytidelig audiens for Surinams nye ambassadør, HMK
10. Høytidelig audiens for Albanias nye ambassadør, HMK
10. Høytidelig audiens for Botswanas nye ambassadør, HMK
10. Nansen Minneforelesning om miljøutfordringer i Arktis, Oslo, HMK HMD
11. Statsråd, HMK KPH
11.-12. Norges Husflidslags tekstilsymposium 2024, Skien, HMD
15.-17. Statsbesøk fra Finland, HMK HMD KPH KPM PA
17. Åpning av nye Radiumhospitalet, Oslo, HMK
18. Statsråd, HMK KPH
19. TV-aksjonen 2024, direktesending fra Grieghallen, HMD
21. 25-årsmarkering for det nordiske ambassadekomplekset i Berlin, KPH KPM
24. Middag for stortingsrepresentantene, HMK HMD KPH PA
24. Zerokonferansen 2024, Oslo, KPH
25. Statsråd, HMK KPH
28.-29. SIKT 2024, Horten og Tønsberg, KPH
29. Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje, HMK HMD
31. Forfattersamtale med Margaret Atwood, Operaen i Oslo, KPH

Kongen og Kronprinsen besøkte synagogen i Oslo i anledning årsdagen for terrorangrepene i Israel 7. oktober. I november var de til stede ved fredsmarkeringen i anledning FNs internasjonale dag for solidaritet med det palestinske folk.

Kongeparet tok imot en delegasjon fra Påskeøya i audiens. Delegasjonen var i Norge i anledning tilbakeføringen av levninger fra Kon-Tiki museet i Oslo.

NOVEMBER

1. Statsråd, HMK KPH
3. Forsvarets minnedag, Oslo, KPR
4. Besøk til Al-Noor-moskeen og Stiftelsen 10. augusts minne- og læringssenter, Bærum, KPR
5. Audiens for Latvias parlamentspresident, KPR
5. Besøk til Paraidrettssenteret i Trøndelag, KPR
5. Møte i hovedkomiteen for VM på ski, Trondheim, KPR
6. Åpning av Holmliaseminaret 2024, Oslo, KPR
6. Gjestebud på Skaugum, KPR KPM
7. Lunsj for statsforvalterne, KPM
8. Statsråd, HMK
12. Audiens for en delegasjon fra Påskeøya, HMK HMD
14. Høytidelig audiens for Russlands nye ambassadør, HMK
14. Høytidelig audiens for Burundis nye ambassadør, HMK
14. Høytidelig audiens for Jamaicas nye ambassadør, HMK
14. Rundebordssamtale om avkarbonisering av maritim sektor med H.M. Kong Willem Alexander, Oslo, KPH
14. Besøk til Hystar med H.M. Kong Willem Alexander, Høvik, KPH
14. Besøk til Hæren, Skjold leir, KPM
15. Statsråd, HMK
17. Jubileumskonsert i anledning Kirkelig Kulturverksteds 50-årsjubileum, Oslo, KPM
18.-20. Reise til Jamaica som goodwillambassadør for FNs utviklingsprogram, UNDP, KPH
22. Statsråd, HMK KPH
24. Cupfinalen i fotball for kvinner mellom Rosenborg BK og Vålerenga, Ullevaal Stadion, HMK
26. Audiens for Finlands parlamentspresident, HMK
29. Statsråd, HMK KPH
29. Fredsmarkering i Oslo domkirke i anledning FNs internasjonale dag for solidaritet med det palestinske folk, HMK KPH

Dronning Sonja besøkte Gatehospitalet i Oslo der Frelsesarmeen driver viktig omsorg for mennesker som sliter med rus.

DESEMBER

3. H.M. Kongens Gardes kirkeparade, HMK KPH
3. Lunsj for St. Olavs Ordens Råd, HMK
5. Høytidelig audiens for Kenyas nye ambassadør, HMK
5. Høytidelig audiens for Mongolias nye ambassadør, HMK
5. Lunsj for biskopene, KPH KPM
6. Statsråd, HMK KPH
7. Cupfinalen i fotball for menn mellom Fredrikstad Fotballklubb og Molde Fotballklubb, Ullevaal Stadion, KPH KPM
8. Julekonsert med Det Norske Jentekor, Slottskapellet, HMD
9. Audiens for Egypts president, HMK KPH
9. Styremøte i *Queen Sonja Print Award*, HMD
9. Middag i anledning Egypts presidents offisielle besøk til Norge, KPH
10. Redd Barnas fredsprisfest, Nobels Fredssenter i Oslo, KPH KPM
10. Audiens for vinneren av Nobels fredspris 2024, HMK HMD KPH KPM
10. Utdelingen av Nobels fredspris, Oslo rådhus, HMK HMD KPH KPM
10. Bankett i anledning utdelingen av Nobels fredspris, Oslo, KPH KPM
13. Statsråd, HMK KPH
13. Lunsj for regjeringen, HMK HMD KPH KPM PIA
13. Julebesøk til barne- og ungdomsavdelingen på Drammen sykehus, KPM PIA
14. Julekonsert med Sølvguttene i Slottskapellet, HMD PA
15. Avskjedsgudstjeneste for biskop Kari Veiteberg i Oslo domkirke, HMK
16. Konsert med Det Norske Jentekor, Oslo domkirke, KPM
17. Julebesøk til Risenga bo- og omsorgssenter, Asker, KPH KPM
18. Førjulssamling i Slottskapellet, KPH KPM PIA PSM
20. Statsråd, HMK KPH
20. Julebesøk til Gatehospitalet, Oslo, HMD
25. Julegudstjeneste i Holmenkollen kapell, Oslo, HMK HMD KPH KPM PIA PSM

Året med fire

statsbesøk

I mai kunne Kongeparet og Kronprinsparet ønske Danmarks nye kongepar velkommen til et historisk statsbesøk til Norge. I alt kom fire statsoverhoder på statsbesøk i 2024.

Ved et statsbesøk avlegger et statsoverhode et offisielt besøk hos et annet statsoverhode – det være seg en konge, dronning eller president. Et statsbesøk ses på som et formelt uttrykk for respekt, vennskap og samarbeid mellom to suverene stater.

GIKK I LAND PÅ HONNØRBRYGGA
Statsbesøk skiller seg fra andre offisielle besøk ved at de inneholder en rekke faste seremonielle elementer, slik som velkomstseremoni, kransenedleggelse, gaveoverrekkelse, offisielle måltider og møter mellom statsoverhoder og delegasjonene som ledsager dem.

Deres Majesteter Kong Frederik og Dronning Mary av Danmark kom seilende inn Oslofjorden med Kongeskipet Dannebrog, og for første gang på 14 år fant velkomstseremonien sted på Honnørbrygga.

KRANSENEDLEGGELSE
Det er tradisjon at besøkende statsoverhoder legger ned krans ved nasjonalmonumentet ved Akershus festning. Under statsbesøket fra Danmark var det Kong Frederik som viste norske falne fra andre verdenskrig denne æren.

Fra Akershus festning reiste Kong Frederik og Dronning Mary til Stortinget for et møte med stortingspresident Masud Gharahkhani. Deretter fulgte en lunsj på Bygdø kongsgård hvor også Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra var til stede. Kong Frederik er en av Prinsessens faddere.

SAMARBEID FOR GRØNN OMSTILLING
Et statsbesøk omfatter ofte både politiske møter, konferanser og seminarer, profilering av kultur og næringsliv og besøk til sosiale og kulturelle institusjoner.

Grønn omstilling, bærekraft og byutvikling var tema under statsbesøket fra Danmark, og både besøk til forskningsmiljøer og byvandring med moderne arkitektur sto på agendaen.

Det danske kongeparet ble også bedre kjent med naturen omkring Oslo, gjennom et besøk til Østmarka og vakre Ulsrudvann – et populært sted for utfart og friluftsliv.

GALLAMIDDAG PÅ SLOTTET
Et statsbesøk betyr også gallamiddag på Slottet til ære for gjestene. Bordene i Store spisesal var dekket til over 200 personer, og både Hans Majestet Kong Harald og Kong Frederik holdt tale under den høytidelige middagen.

Kong Harald løftet fram de nære slekts- og vennskapsbåndene mellom våre to kongehus og det nordiske verdifellesskapet.

– Hver dag blir vi minnet om verdien av fred og frihet. Og om å verne om det liberale demokratiske styresettet vårt. Nå er Norden samlet i en felles forsvarsallianse. Vår historie, våre nære politiske bånd, felles verdigrunnlag og språkfelleskap er ressurser vi skal forvalte godt. Vi vil stadig bli satt på prøve – og da gjelder det å holde fast ved verdiene våre – trygge på eget ståsted, sa Kongen i sin tale.

Kronprinsparet tok Kong Frederik og Dronning Mary med på tur rundt Ulsrudvannet i Østmarka utenfor Oslo sentrum.

STATSBESØK FRA TANZANIA

Mens Oslo badet i sol og varme under statsbesøket fra Danmark, var hovedstaden kledd i vakker vinterskrud da Tanzanias president, Hennes Eksellense Samia Suluhu Hassan, avla statsbesøk til Norge i midten av februar. På grunn av værforholdene var velkomstseremonien for første gang flyttet inn på Slottet.

Besøket markerte 60-årsjubileet for opprettelsen av diplomatiske forbindelser mellom Norge og Tanzania. Det var det første tanzanianske statsbesøket til Norge siden 1976, da president Julius Nyerere ble tatt imot av Kong Olav på Slottsplassen.

I dag er Tanzania en av Afrikas raskest voksende økonomier, og norsk teknologi og kompetanse er etterspurt. Landet har i en årrekke vært et av Norges viktigste partnerland i utviklingssamarbeidet – et samarbeid som har endret og fornyet seg i takt med Tanzanias utvikling. Besøket i februar omfattet både norsk-tanzaniansk næringslivskonferanse og seminar om klima og matsikkerhet.

STATSBESØK FRA MOLDOVA

Statsbesøk bidrar til å styrke kontakten med nærstående land, men er også viktig for å etablere kontakt med land Norge ønsker å utvikle et nærmere forhold til. Det samarbeides tett med Utenriksdepartementet, som har det overordnede ansvaret for programmet på norsk side.

I mai kom en moldovsk president på statsbesøk til Norge for aller første gang. Hennes Eksellense Maia Sandus besøk markerte hvordan båndene mellom Norge og Moldova har styrket seg de siste årene. Presidenten ble ønsket velkommen med en høytidelig seremoni på Slottsplassen.

Det var vinter og kaldt da Tanzanias president kom på statsbesøk til Norge. For første gang fant velkomstseremonien sted inne på Slottet.

I mai var Moldova på statsbesøk til Norge for første gang. Bakteppet for Presidentens besøk var Russlands angrep på Ukraina, som har fått store konsekvenser for nabolandet Moldova.

Bakteppet for statsbesøket var Russlands angrepskrig mot Ukraina, som har fått store konsekvenser for Moldova. Landets myndigheter har måttet håndtere en dyp krise for økonomien, energiforsyningen og den nasjonale sikkerheten. Statsbesøket understreket norsk støtte og solidaritet med Moldova. Kong Harald pekte på likheter mellom Norge og Moldova i talen sin under gallamiddagen på Slottet.

– Det er faktisk en del likheter mellom våre to land. Vi er begge relativt små. Vi har begge vært styrt av våre naboer. Vi er begge relativt unge, selvstendige nasjoner, men med rike nasjonale historier. Og kanskje viktigst av alt, vi deler grunnleggende verdier – troen på demokrati, rettsstaten og menneskerettigheter.

På statsbesøkets andre dag hadde President Maia Sandu et tett program, ledsaget av Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon. Sammen med Kronprinsparet besøkte Presidenten også Universitetet i Oslo, der hun deltok i en samtale om Europas sikkerhet.

STATSBESØK FRA FINLAND

Normalt er Kongen og Dronningen vertskap for ett til to statsbesøk til Norge i løpet av et år. 2024 var et spesielt år med fire besøk. Et statsbesøk går over flere dager, med tett program fra morgen til kveld, og både Utenriksdepartementet, det besøkende lands ambassade og Det kongelige hoff er i sving for å legge alt til rette.

Det fjerde og siste statsbesøket fant sted i oktober da Finlands nye presidentpar, Hans Eksellense Alexander Stubb og Suzanne Innes-Stubb, kom på sitt statsbesøk til Norge.

Norge og Finland samarbeider tett, blant annet innen forsvar, næringsliv og kultur. Dialogen har blitt enda sterkere som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina og finsk NATO-medlemskap. Statsbesøket hadde som formål å styrke samarbeidet ytterligere.

Under gallamiddagen innledet Kongen talen med å si at de sterke båndene mellom Norge og Finland går langt tilbake i tid, og han uttrykte glede over å være sammen med gode venner. Avslutningsvis løftet han fram håpet.

– I usikre tider retter vi ofte blikket mot håpet, mot det som er positivt. Som nordiske naboer med felles verdier gjør vi rett i å tenke igjennom mye av det vi tar for gitt: vår fred og frihet. Vi må hegne om verdiene som våre samfunn er tuftet på: demokrati, rettsstat og mangfold.

Den første dagen av et statsbesøk inneholder en rekke faste poster i Oslo og på Det kongelige slott. De neste dagene kan det også være program i andre deler av landet.

Det finske presidentparet og Kronprins Haakon besøkte Bergen på besøkets siste dag, der programmet var viet forsvarssamarbeid, karbonfangst og lagring og grønn omstilling. Gjestene fikk også smake på bergensværet og konstatere at det kan blåse og regne godt på Fløyen.

Det finske presidentparet ble ledsaget av en delegasjon med representanter for finsk næringsliv, og det ble avholdt en rekke møter for å styrke samarbeidet innen næringsliv og grønn omstilling. På samme måte følger norske næringslivsdelegasjoner Kongeparet på deres statsbesøk til utlandet.

Årets fjerde statsbesøk kom fra Finland. Det finske presidentparet ble tatt imot på Slottsplassen, der skoleelever og finner bosatt i Norge hadde møtt fram.

Kongelige beskytterskap

Tradisjonen med kongelige beskytterskap har en lang historie. I dag fungerer ordningen som en anerkjennelse av organisasjoner og arrangementer innenfor viktige deler av samfunnslivet.

I tidligere, mer urolige tider, kunne dette dreie seg om faktisk beskyttelse i form av livvakter eller vernebrev. I våre dager er formålet at de kongelige kan bidra til å øke kunnskapen og oppmerksomheten rundt disse organisasjonene og det viktige arbeidet de gjør.

HVEM FÅR BESKYTTERSKAP?
Både organisasjoner og enkeltstående arrangementer som festivaler, utstillinger og konferanser kan få beskytterskap. Søknader blir vurdert løpende og ses i sammenheng med de kongeliges interesseområder. Normalt blir beskytterskap for en organisasjon innvilget for en periode på fem år. Hvis organisasjonen ønsker fortsatt beskytterskap, blir de bedt om å søke på nytt.

De kongelige kan følge opp sine beskytterskap gjennom audienser der representanter orienterer sin beskytter om arbeidet sitt, gjennom deltakelse ved ulike arrangementer, og deltakelse eller hilsener ved jubileer.

Noen beskytterskap har en spesielt lang historie. For eksempel har Prinsesse Astrid fulgt Sanitetskvinnene siden 1954.

– Det har vært 70 meningsfylte år, for det arbeidet dere gjør betyr mye for så mange, sa Prinsesse Astrid i sin hilsen til organisasjonens landsmøte i 2024.

Kong Harald er beskytter for Nasjonalforeningen for Folkehelsen, som blant annet står bak Demenskoret. Sammen med Dronning Sonja var han til stede på øvelse med Demenskoret og spiste lunsj med korets medlemmer. Dette inngikk i en NRK-produksjon om koret som ble sendt i 2024.

Dronningen var beskytter for NRK TV-aksjonen i 2024, slik hun også var det under historiens aller første TV-aksjon i 1974. Dronningen var blant annet til stede i NRKs studio i Bergen på innsamlingsdagen.

Kronprins Haakon er beskytter for Ridderrennet og deltok i markeringen av rennets 60-årsdag.

Kronprinsesse Mette-Marit er beskytter for Det Norske Jentekor og var til stede under deres julekonsert i Oslo domkirke.

HANS MAJESTET KONGENS FASTE BESKYTTERSKAP

- *The American-Scandinavian Foundation*
- *The Anglo Norse Society*
- Festspillene i Bergen
- Det Frivillige Skyttervesen
- Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab
- Kreftforeningen
- *Lions Clubs International* – Norge
- Det Nasjonale Aldershjem for Sjømenn
- Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Norge-Amerika Foreningen
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
- Norges Jeger- og Fiskerforbund
- Norges Militære Kameratforeningers Forbund
- Norges Naturvernforbund
- Norges Orlogforbund
- Norges Tekniske Vitenskapsakademi
- Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner
- Norges Vitenskapsakademi for Polarforskning
- Norsk Anchorite Klubb
- Norsk Reservistforbund
- Den Norske Lutherske Mindekirke i Minneapolis
- Det Norske Bibelselskap
- Det Norske Skogselskap
- *Norway House, the National Norwegian Center in America*
- Redningsselskapet
- Sjømannskirken
- *Sons of Norway*
- Stiftelsen Musikkselskapet Harmonien
- Stiftelsen *Offshore Northern Seas*
- WWF Verdens naturfond

HENNES MAJESTET DRONNINGENS FASTE BESKYTTERSKAP

- Festspillene i Elverum
- FolkOrg
- Fortidsminneforeningen
- MiRA-senteret
- Norges Husflidslag
- Norges Museumsforbund
- Norges Vel
- Den Norske Opera & Ballett
- Det Norske Hageselskap
- Det Norske Institutt i Athen
- Det Norske Institutt i Roma
- Oslo-filharmonien
- Oslo Kammermusikkfestival
- *Red Cross Nordic United World College*
- Stiftelsen Sølvguttene
- De Unges Orkesterforbund

HANS KONGELIGE HØYHET KRONPRINSENS FASTE BESKYTTERSKAP

- 4H Norge
- ANSA – Samskipnaden for norske studenter i utlandet
- Arktisk Filharmoni
- Bjørnsonfestivalen
- Flyktninghjelpen
- Hørselshemmedes landsforbund
- Ibsenfestivalen
- Konkurransen Unge Forskere
- Nordland Musikkfestuke
- Nordlysfestivalen
- Norges Astma- og Allergiforbund
- Norges Blindeforbund
- Norges Døveforbund
- Norges Livredningsselskap
- Norges Musikkorps Forbund
- Den Norske Filmfestivalen
- Ridderrennet
- Stavanger Symfoniorkester
- Stiftelsen Christian Radich
- Stiftelsen Norsk Luftambulanse
- ULTIMA – *Oslo Contemporary Music Festival*
- Veteranforbundet SIOPS

HENNES KONGELIGE HØYHET KRONPRINSESSENS FASTE BESKYTTERSKAP

- Agder Vitenskapsakademi
- Amandusfestivalen
- FOKUS
- Fosseforedraget og Fosseprisen for oversettere
- Førdefestivalen
- Hamsundagene
- Kirkens SOS
- Kristiansand Internasjonale Barnefilmfestival
- Norges Røde Kors
- Norges Speiderforbund
- Norsk bibliotekforening
- Norsk Revmatikerforbund
- Det Norske Jentekor
- Nynorsk kultursentrum
- Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival
- Risør Kammermusikkfest
- Rådet for psykisk helse
- Skamløsprisen
- Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet
- Vivil-lekene

PRINSESSE ASTRIDS FASTE BESKYTTERSKAP

- Dissimilis Norge
- Dysleksi Norge
- Foreningen for kroniske smertepasienter
- Inner Wheel Norge
- KFUK-hjemmet i London
- Norges Kvinne- og Familieforbund
- Norges Lotteforbund
- Norsk TotalforsvarsForum
- Norske Kvinners Sanitetsforening
- Oslo Kunstforening
- Stiftelsen 3,14
- Trondheim Symfoniorkester & Opera

I kongens tjeneste

I november 2024 ble Viktor Knutsen pensjonist på heltid. Da han startet i jobben ved Det kongelige hoff, var han 17 år gammel, og Kong Haakon var konge av Norge. Viktor tjente tre konger i løpet av sine 71 år ved Hoffet.

Viktor Knutsen har opplevd mye – fra han fikk sin første jobb som kjøkkengutt i 1953, via spennende år som Kong Olavs kammertjener, til han rundet av yrkeslivet som sølvkammerbetjent på pensjonstvilkår.

TIL OSLO FRA SORTLAND
I 1953 fulgte Viktor etter sin bror og reiste fra Sortland i Vesterålen til Oslo for å søke arbeid. I byen var det større forhold enn han var vant med og vanskelig å finne fram. Slottet var det eneste han visste hvor var, siden den store gule bygningen synes så godt i bybildet.

Jakten på jobb ble kortvarig:
– Vi kjøpte Aftenposten og der så vi en stillingsannonse som kjøkkengutt på Bygdø kongsgård. Jeg dro ut til kongsgården og fikk jobben med en gang. Den 1. august startet jeg opp på kjøkkenet hos Kong Haakon, forteller han.

KJØKKENGUTT PÅ KONGSGÅRDEN
Viktor bodde på kongsgården, og livet som kjøkkengutt innbar tidlige morgener og tunge løft.

– Min oppgave var å sørge for at ovnene ble satt på klokken seks om morgenen, slik at det skulle være varmt i huset når folk sto opp. På kjøkkenet besto oppgavene i å skrubbe og rense fersk fisk. Var det kylling som sto på menyen, var det hans oppgave å avlive, ribbe og flå fuglene.

– Kjøkkenet lå ikke i hovedbygningen, så vi måtte løpe til og fra med fat, kopper og kar, forteller han. Lønnen den gang var ikke all verden, men vi hadde fri skyss, kost og losji.

Den 21. september 1957 gikk Kong Haakon VII bort.

MISSENE
Etter tiden på Bygdø kongsgård fikk Viktor Knutsen Slottet som arbeidsplass og bolig.

– Jeg flyttet til et rom på Slottet. På innsiden lå det vi kalte jomfrugangen – der de ugifte kvinnelige ansatte bodde, legger han til. Viktor bodde på Slottet til 1963, da han flyttet til egen leilighet.

Den første tiden jobbet Viktor som kjellergutt. Foruten tunge løft i kjelleren var en av oppgavene å sørge for at lunsjen til de to såkalte «missene» – miss Hilda Cooper og miss Violet Wond – ble servert på sølvfat.

– Missene var to spesielle damer som hadde bodd på Slottet siden de kom til Norge på 1920-tallet som kammerpiker for Dronning Maud. De to hadde sin egen spisesal og spiste ikke sammen oss andre. Folk spiste forskjellige steder avhengig av hvor i hierarkiet man befant seg. Det var ikke som i dag, der alle spiser i samme kantine. Mye er blitt forandret til det bedre her på huset.

MANGE TRAPPER
Knutsen har hatt flere stillinger i Det kongelige hushold.

– Etter et par år kom jeg til sølvkammeret. Det var mye løping opp og ned trapper med store fat, kandelabre og boller. Og etter bruk skulle sølvtøyet pusses slik at det var klart til neste gang – da som nå.

Etter læretiden i sølvkammeret fikk Viktor jobb som lakei.

– Vi måtte daglig løpe fra kjøkkenet og opp til tredje etasje med mat til Kong Olav og hans gjester. Utfordringen var å holde maten varm – slik at Kongen ikke fikk servert kald mat. Heldigvis er det ikke slik i dag. Nå har man fått et lite kjøkken i Kongeleiligheten, og det gjør ting mye enklere.

KAMMERTJENER
– En dag ble jeg spurt om å bli kammertjener for Kong Olav. Det satte meg helt ut, fordi det var andre med lenger ansiennitet foran i den køen. Så jeg spurte om det var riktig, og fikk til svar at Kong Olav selv ønsket meg som kammertjener.

Det ble en lang og interessant periode. Viktor Knutsen var med Kong Olav på nesten alle reiser Kongen foretok, både privat og offisielt. Viktor sørget for at antrekk og alt annet var i orden, både til hverdag og fest, og han ser tilbake på mange av reisene med glede.

– Jeg husker godt da Kong Olav besøkte president Tito i Jugoslavia, for ikke å snakke om statsbesøket til Keiser Haile Selassie i Etiopia i 1966. I parken rundt Keiserens slott hadde de levende løver vandrende rundt for å passe på oss. Det var helt spesielt, men morsomt å tenke tilbake

på. Det er blitt så mange reiser at jeg ikke kan huske alle stedene jeg var med Kong Olav.

FØRJULSBESØK TIL LONDON
For Kong Olav var det tradisjon å reise på privat førjulsbesøk til London. Med på reisene var kammertjener Viktor Knutsen.

– Det var en fin tid. Vi ble møtt på flyplassen av biler som kjørte oss inn til byen. Kong Olav spurte alltid: «Er De med, Knutsen?» før vi kjørte av gårde. I London kunne Kongen være privat uten å bli gjenkjent over alt. Han elsket å kunne spasere alene i Hyde Park – kun med en politimann i nærheten. Når vi besøkte de store varehusene for å kjøpe inn julegaver, hendte det av og til at en nordmann på julehandel kjente igjen Kongen.

Viktor Knutsen var Kong Olavs kammertjener til Kongen gikk bort 17. januar 1991. På fotografier av Kong Olavs siste opptreden i det offentlige rom støttes han av en hjelpende hånd – Viktors.

NYE ARBEIDSOPPGAVER
Etter tronskiftet sto Viktor Knutsen klar til tjeneste for sin tredje konge, Hans Majestet Kong Harald. Viktor var tilbake i sølvkammeret – nå som sølvkammerbetjent med det store ansvaret det innebar. I sølvkammeret befinner det seg uerstattelige skatter om alle skal behandles med nennsom hånd for ikke å ta skade. Mange av gjenstandene har vært i Kongehusets eie i flere generasjoner.

Ved stortingsmiddager og gallamiddager er det flere tusen bestikkdeler som skal klargjøres for bruk, og alt skal vaskes og pusses i etterkant. Nå bruker man moderne sølvpuss, men tidligere brukte man noe annet.

– Vi kjøpte sprit på Vinmonopolet som vi blandet med pulver og pusset med. Deretter ble hver gjenstand grundig vasket med vann. Det ble riktig så blankt og fint.

Viktor Knutsen forble sølvkammerbetjent fram til han gikk av med pensjon i 2000, men da fortsatte han på pensjonistvilkår. Foruten å pusse og vaske sølv, bidro han med viktig kunnskap til sine yngre kolleger.

Alltid når det nærmet seg en gallamiddag eller andre store begivenheter, dukket Viktor opp. Da skulle sølvtøyet pusses og gjøres klart til oppdekningen. Oppgaven ble utført i karakteristisk blå lagerfrakk – med skjorte og slips under.

Den 28. november 2024 la han bort pussefillen og ble pensjonist på heltid. Det var en institusjon som takket for seg.

Asta Karin Ernstsen

Navn: Asta Karin Ernstsen
Stilling: Kokk uten fagbrev
Avdeling: Husholdet
Ansatt siden 1981
Fra Rossfjordstraumen i Troms

Asta Ernstsen var bare 17 år og elev på Nordfjord folkehøgskule da rektor spurte om hun ville jobbe et år på Skaugum, hvor daværende kronprinsfamilie bodde.

– Jeg visste ikke hva Skaugum var en gang. Det må jeg ærlig innrømme, sier Asta.

Hun takket ja til tilbudet om å bli kjøkkenassistent og flyttet inn i første etasje hovedhuset på Skaugum. Da året var omme, var planen å gå på skole. Men hovmesteren spurte om hun kunne fortsette og lokket med en ny leilighet i det gamle gartneriet ved Skaugum.

– Ja, ja, tenkte jeg, jeg kan være et år til. Og nå har jeg vært her i 44 år, sier Asta lattermildt.

Kong Harald og Dronning Sonja flyttet inn på Slottet i 2001, og like etter skiftet Asta Ernstsen arbeidssted til samme adresse. Hun jobbet turnus, reiste i jobben og forberedte lunsjer og middager til de kongelige.

I dag jobber Asta dagtid på kjøkkenet, for det meste med kantina til de ansatte ved Hoffet.

– Jeg trives med det. Kantina er viktig, sier Asta og avslører samtidig hvorfor hun har blitt værende ved sin post.

– Det er mange hyggelige kollegaer, det er derfor mange blir så lenge. Og vi har et fantastisk kongepar. De er jeg veldig glad i.

Åse Marie Berg

Navn: Åse Marie Berg
Stilling: Seniorsekretær
Avdeling: Det kongelige sekretariat
Ansatt siden 1982
Fra Honningsvåg i Finnmark

Åse Marie Berg fikk tilbud om å bli kjøkkenassistent på Skaugum.

– Jeg svarte ja uten å nøle. Et så spesielt tilbud får man ikke så mange ganger, forteller Åse Marie.

I siste liten ble det endringer i planene, og det var som Slottets nye stuepike hun ankom flyplassen på Fornebu. Der tok Slottets oldfrue henne imot.

Åse Marie var stuepike for Kong Olav fra 1982 til 1991. Hun bodde på Slottet de første årene og flyttet etter hvert ned til Slottets gamle stallbygninger – i dag Dronning Sonja KunstStall. Med tronskiftet kom store forandringer.

Etter 1991 jobbet hun et halvt år som stuepike på Skaugum, men så ble det lyst ut en stilling i sentralbordet på Slottet. Åse Marie søkte og fikk jobben. I 1995 ble hun utlånt til biblioteket, og der har hun vært siden. Hun gjør alt fra å svare på brev til praktisk arbeid med Kongens Fortjenstmedalje.

Alle som får Kongens Fortjenstmedalje blir invitert til mottakelse på Slottet, og disse arrangementene er noe av det Åse Marie trekker fram som en spesielt hyggelig del av jobben. Da sitter hun sammen med mottakerne rundt bordet og bidrar til at alle får en god opplevelse.

– Det er et minne for livet for dem som kommer hit.

Tore Kjernli

Navn: Tore Kjernli
Stilling: Driftstekniker
Ansatt siden 1980
Fra Trysil I Innlandet

Tore Kjernli var nettopp ferdig med militæret da han dro til Oslo for å prøve lykken. Han fikk jobb med en gang, men så dukket en annonse opp: Slottet søkte gartner / agronom. Med oppvekst på gård var dette midt i blinken, og Tore fikk jobben. Bakgrunnen fra landbruket hadde gitt ham mye kunnskap om maskiner, og etter hvert ble han arbeidsleder med ansvar for det maskinelle.

Etter mer enn 20 år ved slottsgartneriet ble han tilknyttet driften av de private eiendommene, med oppgaver på Kongsseteren og i Sikkilsdalen. Tore har også fartstid som sjåfør i Slottets garasje.

– Først var jeg «hjelpemann på bil», smiler han. – Jeg stuet og kjørte bagasje. Men etter hvert var jeg med å kjøre kortesjene.

Da Kong Olav ble begravet, kjørte Kjernli en av bilene med kongelige gjester i kortesjen.

Kong Olavs bortgang gjorde stort inntrykk.

– Vi jobbet natt og dag, minnes Tore. – Folk la enorme mengder lys, blomster og tegninger på Slottsplassen. Vi ryddet om natten for å holde det fint. Tegningene samlet vi inn og tørket. Jeg hadde også nattevakt i kapellet der Kong Olav lå. Det var levende lys, så vi måtte gå lysvakt.

I dag jobber Tore med drift og vedlikehold på Slottet og Bygdø kongsgård. Det innebærer også rigging til større arrangementer – alt fra allmøter til gallamiddager. Han har også vært med og montere utstillinger i Dronning Sonja KunstStall.

Den 28. mars takker Tore Kjernli for seg etter 45 år. Da går turen hjem til Trysil og gården han vokste opp på. Nå skal den settes i stand igjen.

– Jeg har planer, konstaterer han.

Virksomhetsstyring

Det kongelige hoff er Kongeparet og Kronprinsparets egen organisasjon til støtte både offisielt og privat. Som en del av dette arbeidet skal Hoffet sørge for en rasjonell drift av organisasjonen og effektiv forvaltning av Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff (Civillisten) og til de kongelige (apanasjene).

Det kongelige hoff har et styringssystem som omfatter styringsprinsipper og styringsmodell, ledelsesdokumenter, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. En del av dette er styringsprinsippene og retningslinjer, rutiner og fullmakter for å styre og kontrollere økonomien.

Det er viktig for oss at Hoffet skal være en åpen, moderne og effektiv organisasjon. Vi arbeider kontinuerlig for å leve opp til dette.

Det kongelige hoff har over tid opplevd økte kostnader som ikke fullt ut kompenseres av økte bevilgninger. Resultatet av dette er redusert økonomisk handlingsrom til utviklingstiltak, løpende prioriteringer og investeringer. På bakgrunn av dette har det vært behov for å gjennomføre et forbedringsprosjekt, kalt balanseprosjektet, for å sikre langsiktig økonomisk handlingsrom og hensiktsmessig drift av organisasjonen. Balanseprosjektet skal effektivisere og forbedre Hoffet. Kostnadene skal reduseres gjennom effektivisering og forbedring av arbeidsprosesser slik at ressurser kan frigjøres til andre prioriterte aktiviteter og oppgaver. Prosjektet implementeres over en treårsperiode fra 2024 til 2026.

Balanseprosjektets mål er å:

- utvikle en bærekraftig organisering, ressursbruk og oppgaveforståelse som sikrer å kunne støtte de kongelige og Kongehusets kjerneoppgaver over tid
- sette Det kongelige hoff i stand til å iverksette de rette tiltakene og skape varige forbedringer i hvordan vi organiserer og gjennomfører arbeidet med vekt på profesjonalisering, digitalisering, synergier og kostnadsbesparelser
- sikre god balanse mellom oppgaver, ressurser, personell og organisering

STYRINGSPRINSIPPER

Kongeparet og Kronprinsparet gir fullmakter til organisasjonen gjennom beslutninger som fattes i styringsmøter. Styringsmøtet er Det kongelige hoffs øverste beslutningsorgan.

Det kongelige hoff har etablert en styringsmodell som skal sikre systematisk planlegging og oppfølging av virksomheten. Den omfatter planverk, møtestrukturer, retningslinjer og rutiner for å planlegge, styre og følge opp virksomheten. Styringsmodellen består blant annet av:

- målbilde og virksomhetsplan
- avdelingsplaner forankret i virksomhetsplanen med tilhørende prioriteringer og ansvarsfordeling
- årlige budsjetter som er delegert til avdelinger og seksjoner basert på ansvarsområde og fullmaktstruktur
- rapporteringsrutiner (månedlig, kvartalsvis og årlig)

PLANPROSESS

Hoffets virksomhetsplan revideres hvert år. Den årlige planprosessen starter med et møte med de kongelige, der fokusområder og planer for neste år diskuteres. Deretter revideres virksomhetsplanen, og det utarbeides årlig plan for alle avdelingene. Avdelingsplanene inneholder hovedaktiviteter innenfor avdelingens ansvarsområder, samt planer for medarbeiderutvikling, kompetanseplaner og miljøtiltak. Avdelingsplanene er, sammen med planer for arrangementer og aktiviteter, grunnlaget for det årlige budsjettet.

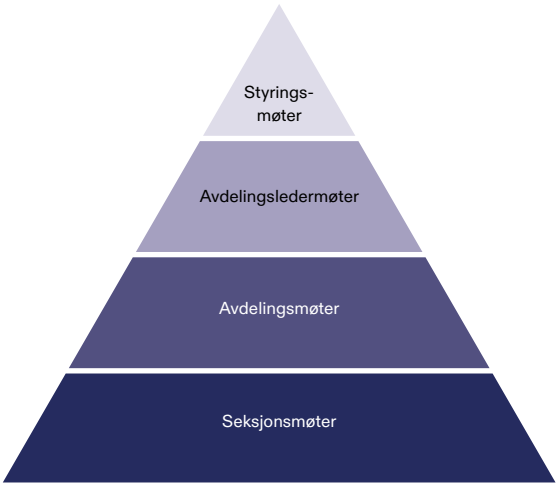

Målbilde

KONGENS VALGSPRÅK	Alt for Norge
KONGEHUSETS KJERNEOPPGAVER	• Utføre konstitusjonelle oppgaver • Skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold • Styrke andres verdighet gjennom handlinger • Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid • Forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv • Være en verdifull bidragsyter på den globale arena
KONGEHUSETS VERDIER	MOT – våge å gjøre det rette, selv om det har pris RAUSHET – ha toleranse og respekt for ulike meninger, vise omsorg LØFTE SAMMEN – vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål

GODT MEDARBEIDERSKAP	GODT LEDERSKAP
• Vi tør si vår mening på en konstruktiv måte • Vi framsnakker kolleger og trekker hverandre fram • Vi samarbeider aktivt på tvers med andre ut ifra en helhetsforståelse	• Vi er lojale mot de beslutninger som er fattet • Vi er rollemodeller – vi opptrer i tråd med våre verdier og prinsipper for medarbeiderskap og lederskap • Vi er konsistente, beslutningsdyktige og viser omsorg

Budsjettprosessen resulterer i innspill til kontaktdepartementet for året etter kommende budsjettår, i tillegg til et internbudsjett for kommende budsjettår som skal være gjenstand for løpende oppfølging. Innspill til revidert nasjonalbudsjett og nysaldering skjer etter behov.

Budsjettinnspillet til kontaktdepartementet og internbudsjettet legges fram for styringsmøtet for beslutning.

ØKONOMISTYRING OG INTERNKONTROLL
Kongehuset og Det kongelige hoff er ikke en del av statsforvaltningen, og organisasjonen er ikke underlagt statlig instruksjonsmyndighet.

Økonomistyring og regnskapsføring følger Økonomireglement for Det kongelige hoff, fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon 5. juli 2002 med ikrafttredelse samme dag, og endring av 7. februar 2020. Stortinget bevilger årlig midler til Kongehuset og Det kongelige hoff over statsbudsjettet. Det er regulert i Grunnlovens § 75 e. Bevilgningen skjer over to kapitler og poster:

- Apanasjen til henholdsvis Kongen og Dronningen (kap 1 post 01), Kronprinsen og Kronprinsessen (kap 2 post 01) skal dekke kostnader til livsopphold og kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene, unntatt lønnskostnader knyttet til løpende forvaltning og vaktmestertjenester som utføres av Hoffets ansatte. Apanasjen dekker også de kongeliges private utgifter, inkludert innkjøp av offisielle antrekk. Det skal ikke rapporteres på bruk av apanasjen.

- Det kongelige hoff (Civillisten, kap 1 post 50): Alle Hoffets ansatte lønnes over denne bevilgningen. Posten dekker også driftsmidlene til Det kongelige hoff og skal dekke kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige kongelige eiendommene. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsrapport som avgis til Stortingets presidentskap, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Riksrevisjonen.

- Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff (kap 1 post 51): Bevilgninger over denne posten er øremerket til gjennomføring av investeringer/prosjekter som er av en slik størrelse at ordinær bevilgning ikke kan dekke dem. I 2024 var dette i hovedsak sikkerhetstiltak på de kongelige eiendommene som gjennomføres av Hoffet på oppdrag fra Justisdepartementet og investeringen knyttet til IKT-sikkerhet og *compliance*.

Styringsmodell

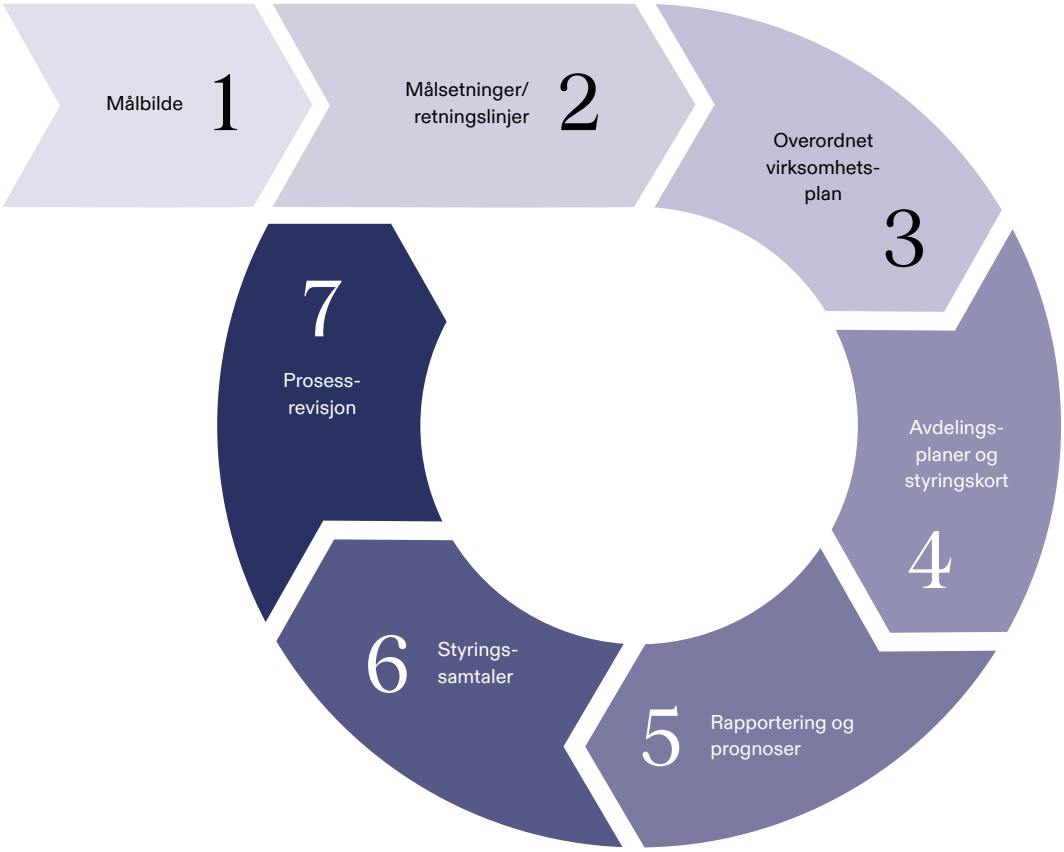

Stortingets årlige bevilgning til Kongehuset fastsettes med bakgrunn i regjeringens forslag til statsbudsjett som hvert år fremmes for Stortinget. I forkant av dette spiller Det kongelige hoff inn forslag til budsjett for det angjeldende budsjettår til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet. Budsjettforslaget blir således del av den ordinære prosessen for statsbudsjettet.

Det kongelige hoff ivaretar all forvaltning av Stortingets bevilgninger over programområde 00, kategori 00.10, kapittel 1 og 2, på vegne av de kongelige. Hovedprinsippene for denne forvaltningen er som følger:

- Bevilgningene over post 50/51 til Det kongelige hoff regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Bruken av midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsberetning.
- De to apanasjene regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Over tid benyttes om lag halvparten av den samlede apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene.

Lønns- og personalkostnader for Det kongelige hoff belastes i sin helhet i ett og samme regnskap, Den kongelige civilliste. Det er i tråd med forutsetningene for bevilgningene og størrelsene på disse, slik de ble fastsatt i 2001/2002.

Hoffsjefen har det øverste administrative ansvaret for økonomistyringen ved Det kongelige hoff, inkludert budsjettdisponeringsmyndighet og anvisningsmyndighet for samtlige midler som disponeres av Det kongelige hoff.

Hoffsjefen delegerer budsjettdisponeringsmyndig-

het til avdelingslederne i årlige disponeringsbrev. Disponeringsbrevet inneholder:

- tildelt bevilgning til den enkelte avdeling
- hva budsjettdisponeringsmyndigheten innebærer av ansvar og myndighet, blant annet om eventuell adgang til skriftlig videredelegering
- fullmakter som er gitt på personalområdet
- eventuelle bindinger som er gitt på økonomi- og personalområdet

Tildeling av eventuelle tilleggsmidler eller andre endringer i disponeringen i budsjettåret gjøres av styringsmøtet.

RESULTATOPPFØLGING
Avdelingene rapporterer kvartalsvis på alle mål i sine avdelingsplaner når det gjelder økonomi, sykefravær, medarbeidertilfredshet, kompetanseutvikling og miljø. Rapporteringen skjer etter en fastsatt mal som omhandler alle områder. Det gjennomføres styringssamtale mellom hoffsjef og den enkelte avdelingsleder kvartalsvis. Kvartalsrapporten for Hoffet presenteres for styringsmøtet, og eventuelle behov for endringer i internbudsjettet fremmes og besluttes her.

RISIKOSTYRING
Det gjennomføres årlige risikoanalyser med evaluering og tiltak for å styre risikobildet. Styringsmøtet gjennomgår årlig risikostyring og internkontroll. Alle regnskaper revideres årlig av ekstern revisor.

FORVALTNINGEN AV DE STATLIGE KONGELIGE EIENDOMMER

Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall
Det kongelige hoff har ansvar for drift og innvendig vedlikehold av de statlige kongelige eiendommene med tilhørende parker, mens Statsbygg har ansvar for ytre bygningsmessig vedlikehold, drift og vedlikehold av bygningenes faste tekniske anlegg, samt byggemeldingspliktige tiltak på eiendommene. Hoffets ansvarsområder finansieres over den offisielle bevilgningen. På Slottet foregår det kontinuerlig rehabilitering av ulike rom, mens parkanlegg og stisystemer krever jevnlig vedlikehold året rundt.

Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen
Statsbygg har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling.

FORVALTNING AV PRIVATE KONGELIGE EIENDOMMER

Hoffet følger prinsippet om at større/verdiøkende tiltak på private eiendommer ikke skal utføres av Hoffets ansatte. Utvikling og større/verdiøkende tiltak ved de private eiendommene finansieres av private midler og utføres som hovedregel av eksterne aktører. Hoffets arbeid begrenser seg til planlegging, innhenting av tilbud og oppfølging av prosjekter (forvaltning). Dersom ansatte ved Det kongelige hoff utfører verdiøkende tjenester, blir dette viderefakturert apanasjen.

Løpende vaktmestertjenester gjøres av Hoffets ansatte, slik bevilgningene forutsetter.

Anslagsvis fem prosent av Hoffets ansattes arbeidstid går med til forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på private eiendommer, inkludert fritidseiendommene. Det utføres ikke vaktmestertjenester på Skaugum gård.

Skaugum hovedhus
Hovedhuset har flere funksjoner. Det tjener både som representasjonsbolig, privat bolig for Kronprinsfamilien og arbeidsplass for staben på Skaugum. Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsen, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartnertjenester.

Skaugum gård
Skaugum gård er Kronprinsens enkeltpersonforetak, og inntektene kommer fra skogbruk og utleie av lager, jordbruks- og beiteareal. På Skaugum gård er det i tillegg tolv boenheter som kan leies ut. Hvor mange som leies ut, varier noe fra år til år. Utleien av boenhetene administreres av ekstern eiendomsforvalter. Oppfølging av den løpende driften og andre nødvendige forvaltningsoppgaver ivaretas av daglig leder for Skaugum gård, som også er leder for Kronprinsparets stab på Skaugum. 20 prosent av hans lønn viderefakturereres til Skaugum gård. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltpersonforetaket.

FORSIKRING
Forsikringspremier for drift av Det kongelige hoff – som ansvarsforsikringer for kongelige eiendommer og parker, yrkesskadeforsikringer, reiseforsikringer med mer – dekkes av den offisielle bevilgningen. Det gjør også forsikring av private eiendommer og gjenstander som i stor grad brukes offisielt og/eller er nasjonale historiske eiendommer, som Kongeskipet, Kongsseteren og Skaugum hovedhus.

Forsikring av private feriesteder som Flatholmen, Uvdal og Mågerø, dekkes av apanasjene.

INNKJØP
Det er viktig for Hoffet at våre innkjøp gjennomføres med integritet og effektivitet, slik at bevilgningen fra Stortinget forvaltes på en måte som både tjener Kongehuset og samfunnet best mulig. Hoffet gjør årlig innkjøp av en rekke ulike varer og tjenester.

Det kongelige hoff er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser når vi gjør anskaffelser på vegne av det offentlige med offentlige midler. Vi arbeider aktivt for å sikre reell konkurranse om våre kontrakter og for at konkurranser gjennomføres på en forsvarlig måte som gir lik behandling av tilbydere. Anskaffelsene skal bidra til rasjonell bruk av våre ressurser, innovative og bærekraftige løsninger, og gjennomføres med vekt på vårt samfunnsansvar.

Vi arbeider for at våre leverandører skal ha gode etiske standarder. Dette gjør vi blant annet ved å stille etiske krav til våre leverandører og deres leverandørkjeder. Det er utarbeidet egne retningslinjer for innkjøp ved Det kongelige hoff, som er tilgjengelig på våre nettsider.

ETISKE RETNINGSLINJER

Både av hensyn til egen organisasjon og omgivelsene våre er det viktig for Det kongelige hoff å sette ord på forventningene som stilles til alle våre medarbeideres atferd. I tett dialog med medarbeiderne og lokale fagorganisasjoner utarbeidet vi derfor egne etiske retningslinjer i 2017. Retningslinjene tar opp tema som gaver, interessekonflikter og varsling. Ved å sørge for at alt vårt arbeid er tuftet på våre kjerneverdier og et etisk fundament, gir vi oss selv de beste forutsetninger for å ta valg til det beste for Kongehuset og Norge.

De etiske retningslinjene gjennomgås jevnlig og er tilgjengelige på våre nettsider.

VARSLING

For at Det kongelige hoff skal kunne utføre sitt oppdrag på best mulig måte, er vi avhengige av åpenhet og av at medarbeidere og samarbeidspartnere gir tilbakemeldinger både om ting som fungerer godt og om ting som kan forbedres. Vi har utarbeidet varslingsrutiner som gir utfyllende veiledning til den som vurderer å varsle om eventuelle kritikkverdige forhold. Disse gjennomgås jevnlig i relevante interne fora. Det er utarbeidet egne retningslinjer knyttet til varsler om eventuell mobbing og trakassering. Varsling er også omhandlet i våre overordnede etiske retningslinjer.

KJØNNSLIKESTILLING

Ved utgangen av 2024 var det 144 fast ansatte ved Det kongelige hoff. Kvinneandelen var på 55,6 prosent. Hoffsjefens ledergruppe ledes av hoffsjef Olav Heian-Engdal og består av tre kvinner og tre menn. Vi har ti seksjonsledere, hvorav åtte kvinner og to menn.

MIDLERTIDIG ANSATTE

Det kongelige hoff er en virksomhet med mange ulike fagområder. Enhetene er godt bemannet for daglig drift, men i noen tilfeller har vi behov for ekstra ressurser som følge av spesielle arrangementer og sesongrelaterte aktiviteter.

De kongelige samlinger har ansvar for forvaltning og formidling av Kongehusets kulturarv. Vi ansetter formidlere som bistår oss i sesongen når Slottet og Oscarshall er åpent for publikum, og ved utstillinger i Dronning Sonja KunstStall.

Når våren kommer, øker skjøtselarbeidet i Slottsparken og de andre parkene. Derfor forsterker vi bemanningen i slottsgartneriet med midlertidig ansatte i perioden fra 1. april til 30. september.

Det kongelige hushold er ansvarlig for arrangementer der Kongeparet eller Kronprinsparet er vertskap. Ved større arrangementer, for eksempel en gallamiddag under et statsbesøk, er det behov for et stort antall servitører. Vi har derfor rammeavtale med om lag 80 leietjenere for ulike arrangementsformål. Det kan også være behov for ekstra kokker og renholdere ved slike anledninger.

I alle enheter som benytter seg av tilkallingshjelp, skjer det i forbindelse med enkeltstående arrangementer, reiser eller fravær ved kortvarig sykdom og liknende. Vi har også i hele og deler av året hatt vikarer på grunn av lengre fravær.

Av våre midlertidig ansatte var 42 prosent kvinner og 58 prosent menn.

LÆRLINGER

Det kongelige hoff har for tiden tre lærlinger – en i kokkefaget og to blivende gartnere.

UTTAK AV FORELDREPERMISJON

I 2024 ble det avviklet 185 permisjonsuker. 132 av disse ukene ble avviklet av kvinner og 53 uker av menn.

DELTID

Ved utgangen av 2024 hadde vi 16 medarbeidere som arbeidet deltid. Seks av de deltidsansatte er menn. Tre personer arbeider deltid på grunn av uttak av AFP.

VÅRT ARBEID FOR LIKESTILLING OG MOT DISKRIMINERING

Arbeidet med å sikre likestilling og forhindre diskriminering er forankret i virksomhetsplanen vår. I HR-strategien vektlegges leders ansvar for å sikre et godt, trygt arbeidsmiljø og å utøve støttende lederskap. I våre etiske retningslinjer har vi slått fast at vi har nulltoleranse for seksuell trakassering, mobbing eller andre former for krenkende atferd. Vi har egne varslingsrutiner for dette. Jevnlige gjennomganger av de etiske retningslinjene skal bidra til at vi er bevisste vår egen atferd. Ved gjennomføring av årlige medarbeiderundersøkelser kartlegger vi diskriminering, i tillegg til mobbing og trakassering. Ved negative funn iverksettes ytterligere kartlegging og tiltaksplan.

REKRUTTERING
Ved rekruttering skal ingen diskrimineres på bakgrunn av kjønn, alder, etnisitet, religion, livssyn eller seksuell orientering. Bredde og mangfold i organisasjonen er viktig. Rekrutteringsveilederen skal gi god støtte og relevant kompetanse i rekrutteringsprosessene våre.

Over halvparten av våre ansatte er over 50 år, og gjennomsnittlig ansettelsestid hos oss er 15 år. Større variasjon i alderssammensetningen har derfor vært ansett som en verdi i rekrutteringen. Både faste og midlertidige stillinger skal som hovedregel lyses ut eksternt, i tillegg til å informeres om internt.

Kvalifikasjonskrav og enhetens eksisterende sammensetning vurderes i forkant av rekrutteringsprosessen for å skape bevissthet rundt verdien av mangfold. Både gjennom intern utlysning og generell organisasjonsutvikling gis ansatte muligheter for intern karriereutvikling.

I tillegg til kvalifikasjonskrav vektlegger vi bredde i alder, kjønn og bakgrunn ved utvelgelse av kandidater for intervju. Ofte inviterer vi relativt mange til førstegangsintervju, blant annet for å nå kandidater som kan bidra til mangfold. Vi gjennomfører strukturerte intervjuer etter fast oppsatte skjema for å sikre likebehandling i intervjusituasjonen. Vi har noen stillingsgrupper med overvekt av ett kjønn. Ved rekruttering til disse har vi hatt særskilt søkelys på å bedre kjønnsbalansen og vil fortsette å vektlegge dette.

UTVIKLINGSMULIGHETER
Det kongelige hoff har omtrent 30 ulike yrkesgrupper med kompetanse som trenger faglig oppdatering med jevne mellomrom. Det settes av kompetansemidler i avdelingene til dette. For ledere gjennomføres både interne og eksterne utviklingsprogram. Det blir også gjennomført individuell lederopplæring ved behov.

I de siste årene har vi tilbudt våre husassistenter og servicemedarbeidere å ta fagbrev som renholdsoperatør. I tillegg til å heve kompetansen til våre medarbeidere, er dette også et tiltak som gir lønnsmessig uttelling for en lavtlønnet yrkesgruppe dominert av kvinner.

MULIGHET FOR Å KOMBINERE ARBEID OG FAMILIELIV
Det kongelige hoff skal være en arbeidsplass som lar seg forene med familieliv. Fastsettelse av turnuser og planlegging av reiser og opphold på ulike eiendommer søkes planlagt i så god tid som mulig. Personlige ønsker kan spilles inn i forkant.

Vi har arbeidstakere med redusert arbeidstid på grunn av omsorgsoppgaver. Vi har bestemmelser om velferdspermisjon som ivaretar fri med lønn når våre medarbeidere har behov for oppfølging av barn eller andre pårørende. Det er også rom for fravær i forbindelse med behandlinger, rehabilitering og liknende.

Ved andre behov for tilrettelegging, for eksempel i forbindelse med midlertidige eller permanente funksjonsnedsettelser og/eller graviditet, følger vi gjeldende lov- og avtaleverk. Vi benytter veiledning og råd fra bedriftshelsetjenesten ved behov.

Medarbeidere som har behov for hjemmekontor på grunn av arbeidsoppgaver eller vektige velferdsgrunner, kan avklare dette med nærmeste leder.

ARBEIDSPLASSEN
Ansatte ved Det kongelige hoff har arbeidssted på Slottet, Skaugum og øvrige kongelige eiendommer. Dette er historiske bygg fra før krav om universell utforming ble innarbeidet. Det kan innenfor noen stillingsgrupper være mulig å tilrettelegge for ulike funksjonshemminger.

OPPSUMMERING OG TILTAK I 2025
Intern evaluering viser at det er utviklingsmuligheter når det gjelder metodikken i arbeidet med likestilling og mot diskriminering. Det viktigste er imidlertid alle de små grepene vi gjør i hverdagen, som kompetansefremmende dialog i forkant av rekrutteringsprosesser og utarbeidelse av nye intervjumaler.

I 2025 vil vi videreføre vårt arbeid med å fremme likestilling og bekjempe diskriminering i relevante sammenhenger, herunder fortsatt kompetanseutvikling hos ledere og tillitsvalgte på tema innenfor ARP – arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET
Hoffsjefen har det øverste ansvaret for helse, miljø og sikkerhet (HMS) ved Det kongelige hoff. Arbeidet koordineres av HR-seksjonen. Den enkelte leder er ansvarlig for rapportering og oppfølging i sin enhet.

Det kongelige hoff har besluttet å gjennomføre en medarbeiderundersøkelse årlig. Dette er et nyttig verktøy for evaluering, læring og forbedring av arbeidsmiljøet. Oppfølging av medarbeiderundersøkelsen ligger hos hver enkelt leder. Ved behov bistår HR-sjefen med lederstøtte og tilbakemelding i enhetene.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) hadde fire ordinære møter. Hovedverneombudet deltar på møtene. Verneombudene har ansvar for sitt verneområde. De møtes jevnlig og er representert i ulike brukergrupper. Det systematiske HMS-arbeidet omfatter også årlige vernerunder. I 2024 ble det gjennomført en HMS-risikokartlegging av hele virksomheten i regi av bedriftshelsetjenesten. Hovedverneombud, verneombud, HR og utvalgte ledere bidro. En handlingsplan for det videre HMS-arbeidet ble utarbeidet, og det jobbes videre med prioriterte fokusområder i tråd med denne.

HR-seksjonen leder samarbeidet med bedriftshelsetjenesten (BHT) om forebyggende tiltak og oppfølging av sykefravær. BHT bistår organisasjonen med vaksinering, gruppeprosesser og individoppfølging ved behov. En representant fra BHT deltar som rådgiver på møter i AMU. HMS-kurs for nye ledere, AMU-medlemmer og verneombud gjennomføres i regi av bedriftshelsetjenesten.

Vi arbeider for å holde sykefraværet lavt. I 2024 var sykefraværet på 4,19 prosent. Dette omfatter både egenmeldt og legemeldt fravær. Det har ikke forekommet ulykker eller skader som kvalifiserer for rapportering til Arbeidstilsynet i 2024.

Hoffet tilbyr trening i arbeidstiden, trimrom og bedriftsmedlemskap på treningssentre. I tillegg legges det til rette for fri i forbindelse med arrangementer i regi av Slottets ski- og skøyteklubb.

KLIMA OG MILJØ

Etter mange år med fokus på miljøarbeid, er miljøtiltak en integrert del av driften ved Det kongelige hoff – på Slottet, Skaugum og andre kongelige eiendommer. Miljøstrategien som ligger til grunn for alle tiltak, er utarbeidet i samarbeid med de kongelige, Hoffets ledelse, Hoffets miljøgruppe og eksterne rådgivere.

Ved anskaffelser stiller vi spesifikke miljøkrav og legger vekt på etiske kontraktsvilkår. Internt rapporteres det kvartalsvis på gjennomførte tiltak. Vi legger spesielt vekt på biologisk mangfold, energieffektivitet, kjemikalier, klimagassutslipp og ressursutnyttelse.

ENERGIEFFEKTIVITET

Taktetting, utskifting og tetting av vinduer, nattsenking av temperaturer, samt bruk av fjernvarme i Slottsgartneriet og i Ridehuset har stått sentralt i mange år. Dette fortsetter også i årene framover.

Rehabiliteringen av vinduene på Slottet er et prosjekt over flere år. Det gjennomføres av de kongelige eiendommer og parker i samarbeid Statsbygg og har blitt forsert i 2024.

Det er et stort antall vinduer på Slottet, og de blir påvirket av sollys og klimatiske forhold. At vinduene er i god stand og fine i overflaten er viktig – både for at Slottet skal framstå godt vedlikeholdt og av energiøkonomiske hensyn. Vinduer som lar seg åpne, må tette godt mot rammen slik at varme ikke skal sive ut av bygget vinterstid.

BIOMANGFOLD

Slottsparken ble anlagt mellom 1824 og 1860 og er i dag et vernet kulturminne. Parken forvaltes av slottsgartneriet, og skjøtsel og vedlikehold av parkens mange trær utføres av Hoffets egen arborist.

Trær er et svært viktig element i grøntanlegg, langs veier og gater – og særlig i byer. De representerer store kultur- og naturverdier og bidrar med mange økosystemtjenester, som å binde støv og rense luften, hindre erosjon, ta opp overvann og bidra til økt biologisk mangfold. Slottsparkens trær er leveområde for en stor mengde arter, for eksempel mose, lav, insekter og fugler.

Slottsparken dekker et areal på 230 000 kvadratmeter, og 75 prosent av dette arealet er dekket av trekroner. I dag er det om lag 1 100 trær i Slottsparken, og rundt 70 prosent av disse ble plantet da Slottsparken ble anlagt.

DE KONGELIGES VIRKSOMHET

Klima og miljø har stått høyt på agendaen også i 2024. Det har vært særlig aktuelt i forbindelse med statsbesøk og offisielle besøk til utlandet, og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har vært spesielt aktiv.

Det grønne skiftet, klima og matsikkerhet, og forskning på teknologi for grønn omstilling var tema under statsbesøkene fra henholdsvis Finland, Tanzania og Danmark.

På offisielt besøk til USA deltok Kronprinsen på seminar om elektrifisering av fergetrafikken og seminar om havvind, og han besøkte Jamaica på vegne av FNs utviklingsprogram UNDP i november. Landet står overfor store utfordringer som følge av klimaendringer som truer kystsamfunnenes framtid.

Lederen for FNs havforskningskommisjon og Norges forhandlingsleder ved de internasjonale klimaforhandlingene har gitt orienteringer på Det kongelige slott. Kronprins Haakon møtte også med USAs spesialutsending for klima, John Kerry.

Karbonfangst sto i sentrum under et besøk til Teknologisenter Mongstad, og et besøk til Tarevokterne ga innsikt i arbeidet for å bevare tareskogene langs kysten. Kronprinsen var også til stede da Framtiden i våre hender markerte sitt 50-årsjubileum.

Kronprins Haakon la vekt på det grønne skiftet i sin tale under åpningen av energimessen ONS og oppfordret til handling:

– Vi har vitenskapen. Vi vet hva som må gjøres. Men overgangen til fornybar energi skjer ikke raskt nok, sa Kronprinsen.

Ord og uttrykk

En del ord og uttrykk som brukes ved Det kongelige hoff, har vært brukt i generasjoner. Her er noen tradisjonsrike betegnelser, som er i bruk i denne årsrapporten:

Adjutant/Adjutantstab. Hans Majestet Kongens adjutantstab er underlagt forsvarssjefen, men fungerer i praksis som en avdeling ved Hoffet. Ordet adjutant stammer fra latin og betyr «å hjelpe til».

Apanasje. Apanasjen er den årlige bevilgningen fra Stortinget til Kongeparet og Kronprinsparet til deres private utgifter.

Audiens. Ordet stammer fra det latinske ordet *audire* (å høre) og refererer til muligheten for å bli hørt/lyttet til. De kongelige mottar hvert år mange mennesker som kommer for å takke eller redegjøre for en sak eller organisasjon. Når Kongen mottar nye ambassadører som skal representere sitt land i Norge, kalles det **høytidelig audiens**. Når ambassadøren har levert sitt introduksjonsbrev (sine akkreditiver) til Kongen, kan vedkommende begynne å fungere som ambassadør i Norge.

Civillisten. Den kongelige civilliste er Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff for drift, utvikling og lønn til de ansatte. Ordet civilliste er opprinnelig engelsk. I 1689 bevilget parlamentet Kongen et fast årlig tilskudd, mot at han i tillegg til å betale Hoffets utgifter også betalte lønnsutgiftene til en rekke sivile embetsmenn oppført på den såkalte «Civil List».

Kongehuset. Det kongelige hus/Kongehuset inkluderer den til enhver tid sittende monark med ektefelle, samt nærmeste arveberettigede i generasjonene etter med ektefelle. Ordet **kongefamilien** kan også omfatte monarkens øvrige familie.

Ordener og medaljer. Ordensvesen finner man i de fleste av verdens nasjoner. Gjennom utdelingen av ordener og medaljer kan et statsoverhode belønne landsmenn og utlendinger for innsats til samfunnets beste. I tillegg til fortjenstmedaljer, har det siden 1818 vært tradisjon at de norske kongene har innstiftet minnemedaljer ved særskilte merkedager i Kongehuset.

Protokoll. En samlebetegnelse for formaliteter, høytidelige former og seremonier. Formålet er forutsigbar behandling gjennom rangordning og praktiske regler, eksempelvis for bordplassering eller rekkefølge på taler.

Statsbesøk. Offisielt besøk av et statsoverhode hos et annet statsoverhode kalles statsbesøk. Ved statsbesøk til Norge blir det gjestende landets statsoverhode tatt imot av Kongeparet ved en høytidelig seremoni på Slottsplassen.

Kongelige ordener

og medaljer

Harald Henden ble utnevnt til ridder 1. klasse av St. Olavs Orden for sin innsats som pressefotograf.

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Den Kongelige Norske St. Olavs orden ble innstiftet av Kong Oscar i 1847 og tildeles som «belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten». Hans Majestet Kongen er ordenens stormester, og de någjeldende statuttene ble fastsatt 19. juni 2015.

Kongen oppnevner, etter innstilling fra hoffsjefen, et ordensråd. Ordensrådet gir Hans Majestet råd om tildeling av St. Olavs Orden. Med unntak av kongelige og statsoverhoder tildeles St. Olavs Orden i dag kun nordmenn.

I 2024 har ordensrådet bestått av kansler Bjørn-Inge Larsen, Anne Husebekk (visekansler), Gunnar Bovim, Tore Ulstein, Ellen Horn og hoffsjef Olav Heian-Engdal (skattmester).

Det har i 2024 vært avholdt to møter i ordensrådet. Ordenskanselliet mottar og forbereder saker som legges fram for ordensrådet. Ordenskanselliet ledes av kansellisjef Mette Tverli. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen.

Den Kongelige Norske Fortjenstorden

Den Kongelige Norske Fortjenstorden ble opprettet ved kongelig resolusjon den 14. juni 1985. Ordenens statutter ble samme dag fastlagt av Kong Olav V. Statuttene ble revidert 19. juni 2015.

Ordenen kan tildeles utenlandske borgere og norske borgere i utlandet som belønning for særlig fortjenstfullt virke for norske interesser og for menneskeheten. Ordenen kan også tildeles diplomatiske tjenestemenn og -kvinner og Norges honorære konsuler for embetsfortjenester. Hans Majestet Kongen er ordenens stormester.

Ordensrådet vurderer innkomne forslag og gir Hans Majestet sine råd om tildeling av Fortjenstordenen. Ordensrådet ledes av hoffsjef Olav Heian-Engdal. Rådet har for øvrig bestått av protokollsjef Tone Elisabeth Bækkevold Allers fra Utenriksdepartementet og rådsmedlem Mette Tverli, kansellisjef for Den Kongelige Norske St. Olavs Orden.

Det har i 2024 vært avholdt tre møter i ordensrådet.

Ordenens kanselli mottar og forbereder saker som så legges fram for ordensrådet. Kanselliet har i 2024 bestått av kansellisjef Frode Solberg og ordenssekretær Arthur Baste Knutsen. Kanselliets kontorer er lokalisert i Utenriksdepartementet.

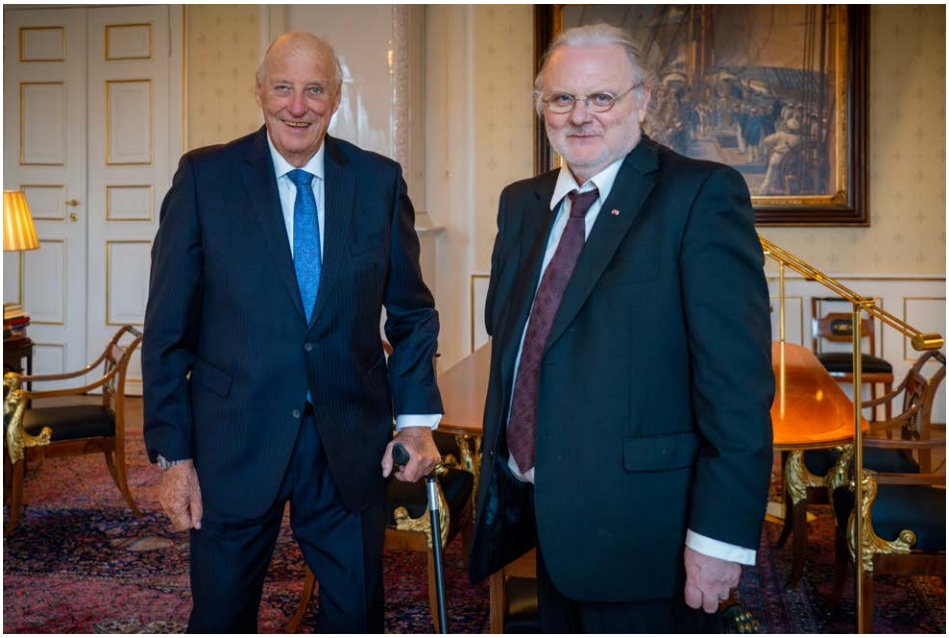

Nobelprisvinner i litteratur, Jon Fosse, ble forfremmet til storkors av St. Olavs Orden for sitt fremragende forfatterskap.

ST. OLAVS ORDEN, STORKORS
- Hans Majestet Kong Frederik av Danmark
- Forfatter Jon Olav Fosse, Oslo
- President Alexander Stubb, Finland

ST. OLAVS ORDEN, KOMMANDØR
- Artist, komponist, pianist og forfatter Ingrid Bjørnov, Tomter
- Forfatter og dramatiker Tor Åge Bringsværd, Hølen
- Hoffsjef Olav Heian-Engdal, Oslo
- Forfatter Jan Kjærstad, Oslo
- Lege, programleder og artist Trond-Viggo Torgersen, Bergen

ST. OLAVS ORDEN, RIDDER 1. KLASSE
- Professor emeritus Inge Andreas Lorange Backer, Oslo
- Sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad, Høvik
- Pressefotograf Harald Henden, Oslo
- Professor Helge Holden, Trondheim
- Professor emeritus Einar Alfred Niemi, Vadsø
- Professor dr. med Kirsten Kjelsberg Osen, Oslo
- Generalsekretær Kristin Gunnleiksrud Raaum, Asker
- Jurist Usman Ivar Shakar, Oslo
- Professor Kristin Skjørten, Oslo
- Professor Tore Marvin Undeland, Heimdal
- Kommunikasjonssjef Guri Varpe, Oslo

FORTJENSTORDEN, STORKORS
- Ambassadør Ulla Cecilia Björner, Sverige
- Ambassadør Enio Cordeiro, Brasil
- Utdannelses- og forskningsminister Christina Egelund, Danmark
- Ambassadør José Ramón Garcia-Hernández, Spania
- Miljøminister Magnus J. Heunicke, Danmark
- Digitaliserings- og likestillingsminister Marie Bjerre Holst, Danmark
- Finlands førstedame Suzanne Innes-Stubb, Finland
- Ambassadør Louise Bang Jespersen, Danmark
- Ambassadør Hiroshi Kawamura, Japan
- Ambassadør Betina Alejandra Pasquali de Fonseca, Argentina
- Ambassadør Pil-woo Kim, Republikken Korea
- Statsråd Lulu Ranne, Finland
- Hoffmarskalk Christian Schønau, Danmark

FORTJENSTORDEN, KOMMANDØR MED STJERNE
- Seremonimester Anders Friis, Danmark
- Etterretningsdirektør Avril Haines, USA
- Politisk direktør Rasmus Hindrén, Finland
- Oberstløytnant Ville Hukkanen, Finland
- Ekspedisjonssjef Olli Kantanen, Finland
- Protokollsjef Mika Koskinen, Finland
- Ekspedisjonssjef Sabina Lindström, Finland
- Assisterende kansellisjef Juha Rainne, Finland
- President og CEO Esa Rautalinko, Finland
- Jaktkaptein Peter Schinkel Stamp, Danmark
- Departementssjef Jeppe Tranholm-Mikkelsen, Danmark

FORTJENSTORDEN, KOMMANDØR
- Ambassadør Helene Sand Andresen, Norge
- Kommunikasjonssjef Lene Balleby, Danmark
- Ambassadør Arne Sannes Bjørnstad, Norge
- Kommunikasjonssjef Mari-Kaisa Brander, Finland
- Ambassadør Øystein Bø, Norge
- Honorær generalkonsul Peter Even Djurhuus, Færøyene
- Ambassadør Anders Eide, Norge
- H.M. Dronningens privatsekretær Henriette Ellermann-Kingombe, Danmark
- Kapteinløytnant Anna Eronen, Finland
- Ambassadør Trine Jøranli Eskedal, Norge
- Protokollsjef, Nathalia Feinberg, Danmark
- Ambassadør Andreas Gaarder, Norge
- H.M. Kongens privatsekretær Morten Roland Hansen, Danmark
- Ministerråd Jessika Alma Maria Hedin, Sveriges ambassade
- Ambassadør Kristin Iglum, Norge
- Honorær generalkonsul Trond Sigurd Jensen, USA
- Ambassaderåd Anniina Koivula-Olstad, Finland
- Honorær generalkonsul Kristian Frederik Lennert, Grønland
- Juridisk leder av ordenskapitlet Anne Berg Mansfeld-Giese, Danmark
- Ambassadør Olav Myklebust, Norge
- Forsvarsattaché oberst Mikko Mönkkönen, Finland
- Intendant Ismo Siikaluoma, Finland
- Ambassadør Laila Stenseng, Norge
- Presidentrådgiver Tuomas Telkkä, Finland
- Ambassadør Cecilie Annette Willoch, Norge

FORTJENSTORDEN, RIDDER 1. KLASSE
- Honorær konsul Michael M.H. Bowen, Belize
- Ambassadør Hanne Brusletto, Norge
- Ambassadør Svein Bæra, Norge
- Rådgiver Reeta Erlien, Finland
- Ambassadør Jørn Gloslie, Norge
- Honorær konsul Jens Sand Gottlieb, Danmark
- Ambassadør Anne Kristin Hermansen, Norge
- Dr Sakaguchi Hide, Japan
- Ambassadør Bergljot Hovland, Norge
- Major Ole H. B. Jensen, Danmark
- Forlegger Regina Kammerer, Tyskland
- Honorær konsul Aila Anitta Kotilainen, Finland
- Honorær konsul Lise Kristiansen, USA
- Enhetsleder Christina Lehtinen, Finland
- Ambassadør Kristin Melsom, Norge
- Ambassadør Odd Mølster, Norge
- Seniorrådgiver Laura Piitulainen, Finland
- Honorær konsul Kaj Mikael Rønnlund, Finland
- Soussjef Ninna Katrine Holm Sanden, Danmark
- Honorær konsul Desmond Sears, Guyana
- Bistandsarbeider Petter Skauen, Norge
- Honorær konsul Stian Sollied, Japan
- Ambassadør May-Elin Stener, Norge
- Honorær konsul Kurt Jarl Erik Sundquist, Finland
- Ambassadør Halvor Sætre, Norge
- Generalkonsul Mette Tangen, Norge

FORTJENSTORDEN, RIDDER
- Attaché Fabrice Scheid, Frankrike

V

HARALD V NORGES KONGE
ALT FOR NORGE

HARALD V NORGES KONGE
ALT FOR NORGE

Hans Majestet Kongens Medaljeråd

Medaljerådet er Hans Majestet Kongens rådgivende organ i medaljesaker. Medaljerådet har i 2024 bestått av hoffsjef Olav Heian-Engdal, sekretariatsleder Gry Høeg Ulverud, kansellisjef Mette Tverli, ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen og bibliotekar Elin Rognan. Medaljerådet har hatt fire møter i 2024.

St. Olavsmedaljen

St. Olavsmedaljen ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1939 «til belønning av fortjenester ved utbredelse av kjennskap til Norge og fremme av forbindelsen mellom det utflyttede Norge og hjemlandet». St. Olavsmedaljen kan tildeles nordmenn og utlendinger. Medaljen deles ut i sølv med krone.

Kongens Fortjenstmedalje

Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1908. Kongens Fortjenstmedalje utdeles til belønning for pionerinnsats eller annen innsats av særlig samfunnsgavnlig natur, særlig fortjenstfull ulønnet innsats over lengre tid i samfunnslivet eller særlig fortjenstfullt arbeid gjennom lang tid der innsatsen har ligget betydelig over det normale – i kombinasjon med aktivt samfunnsengasjement. Medaljen kan også tildeles for en livsinnsats som kan stå som eksempel for andre.

H.M. Kongens Erindringsmedalje

H.M. Kongens Erindringsmedalje ble innstiftet i 1906 av Kong Haakon VII som belønning til personell som har vist særlig fortjenstfullt virke i Hans Majestet Kongens tjeneste. Medaljen kan også tildeles utlendinger i forbindelse med statsbesøk og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner som har gjort en særskilt innsats som bør påskjønnes. Sakene for tildeling av medaljen til utlendinger og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner behandles og innstilles fra Ordensrådet for Den Kongelige Norske Fortjenstorden.

ST. OLAVSMEDALJEN

- Ingen ble tildelt St. Olavsmedaljen i 2024.

KONGENS FORTJENSTMEDALJE I GULL

- Livlege Bjørn Bendz
- Intensivsykepleier Beate Hegertun Birkeland
- Politioverbetjent Atle Fure
- Politioverbetjent Rune Hartveit
- Adjutant oberstløytnant Alf Einar Ulvund Johnsen
- Politioverbetjent Elling Krohn
- Politibetjent Anne-Elisabeth Lothe Eskerud
- Sykepleier Merete Lyshaug
- Adjutant kommandørkaptein Joakim Traavik Opsahl-Sværen
- Seniorrådgiver Marianne Skotland
- Politioverbetjent Gaute Solemslie
- Politioverbetjent Kjetil Vilkensen
- Politioverbetjent Kristin Worpvik
- Kammertjener Glenn Østvik
- Politioverbetjent Trond Øxnevad

KONGENS FORTJENSTMEDALJE

- Bonde Lars Gulbrand Alhaug, Ottestad
- Musikklærer Torunn Synøve Bakken, Askim
- Rådmann Eilif Johan Basso, Tana
- Butikkdriver Marie Bjøntegaard, Koppang
- Økonomisjef Terje Martin Bjøntegaard, Koppang
- Avdelingsleder Tor Bjørnødegård, Etnedal
- Turneringsleder Roy Egil Bråthen, Kirkenær
- Lærer Britt Bøhn, Lillehammer
- Materialforvalter Finn Engen, Raufoss
- Operasjef Anne Felberg, Nesoddtangen
- Energimontør Arild Flesjå, Finnøy
- Ordfører Einar Martin Gabrielsen, Kjeldebotn
- Sivilarkitekt Ivar Gudmundsen, Vestby
- Bankdirektør Arild Åge Hovland, Bergen
- Rådgiver Albert Kristian Hæhre, Vikersund
- Taekwondo-trener Shah Iran, Oslo
- Skytter Henning Ivarrud, Bodø
- Fysioterapeut Reidun Birgitta Jahnsen, Oslo
- Buntmaker Morten Øistein Klemp, Ås
- Lærer og dirigent Geir Knutson, Birkeland
- Bussjåfør Knut Harald Kvernes, Fyllingsdalen
- Landbruksmekaniker Kjell Kvetangen, Nordli
- Maskinsjef Trygve Nikolai Langfeldt, Kristiansand
- Konsertarrangør Rune Lem, Nesbru
- Virksomhetsleder Esther Marie Lier, Oslo
- Psykolog Per Miljeteig, Oslo
- Kjørelærer Anton Erling Mittet, Molde
- Styreleder Willy Magne Nesset, Hareid
- Rektor Ingvar Olimstad, Suldal
- Styreleder Turid Wilhelmsen Ramleth, Vardø
- Fysioterapeut Jannike Rieber, Bønes
- Allmennlege Peder Rolfssøn Ringdal, Voss
- Klubbleder Terje Ryen, Hakadal
- Forfatter Svein Gerhard Skahjem, Fredrikstad
- Navigatør Jan Nikolai Skjærvø, Trondheim
- Daglig leder Jarle Robert Solberg, Stamsund
- Komponist og forfatter Arnfinn Hermod Strømmevold, Røros
- Billedkunstner Arvid Sveen, Kråkerøy
- Arkitekt Anne Prydz Sæterdal, Oslo
- Lærer Kirstine Prestmoen Talleraas, Dalholen
- Siviløkonom Ingvald Annar Viken, Sarpsborg
- Daglig leder Nils Frode Woldsund, Oslo
- Rektor og lokalhistoriker Åshild Bjørgum Øwre, Ytterøy
- Slottsknekt Vidar Aamodt, Oslo

KONGENS ERINDRINGSMEDALJE I GULL

- Politioverbetjent Geir Liane Eriksen
- Livaktsleder Pasi Haapasaari, Finland
- Politioverbetjent Trond Kjetil Hasund
- Livaktsleder Kimmo Johansson, Finland
- Doktor Janne Reitala, Finland
- Driftsingeniør Per-Arne Skjæveland, Ullensaker
- Konsulærmedarbeider Eli Strøm, Danmark

KONGENS ERINDRINGSMEDALJE I SØLV

- Politioverbetjent Kristin Akerholt
- Sjefskonsulent Jens Chr. Andersen, Danmark
- Kammertjener Allan Hjorth Baunsgaard, Danmark
- Sjåfør og vaktmester Juris Brieze, Latvia
- Medarbeider ved Norges ambassade i Seoul Minna Cho, Republikken Korea
- Sjåfør og vaktmester Felix Cuyob, Belgia
- Butler Sakari Ellilä, Finland
- Politioverbetjent Morten Engmo
- Politioverbetjent Morten Dahl Frogner
- Seniorrådgiver Janina Graae, Danmark
- Assistent Inguna Grinspone, Latvia
- Forsvarsattaché Carsten Sandberg Hasenfuss, Danmark
- Hoffsjef Olav Heian-Engdal, Oslo
- Livrist Bettina O.G. Hjort, Danmark
- Kommunikasjonsrådgiver Jacob Munkholm Hoeck, Danmark
- Politioverbetjent Torkel Spilhaug Iversen
- Kammerjomfru Lise Møller Jensen, Danmark
- Assisterende leder av Det kongelige hushold Kristian Daniel Brandt Jørgensen, Danmark
- Politioverbetjent Elling Krohn
- Kommunikasjonsrådgiver Frederik C.E. Nellemann Linde, Danmark
- Sekretær Piret Marvet, Estland
- Rådgiver Heidi Krumhardt Mortensen, Danmark
- Kammertjener Markus Päiviö, Finland
- Visummedarbeider Mohammad Naufil Pal, Abu Dhabi
- Livakt Santtu Parviainen, Finland
- Kammerassistent Emilie Thorendal Rasmussen, Danmark
- Sjåfør og hovmester Eufasio Gomes de Souza, Brasilia
- Kokk Maria Helena Gomes de Souza, Brasilia
- Livakt Mikko Veijonen, Finland
- SoMe-medarbeider Sandra Hyo Viborg, Danmark
- Leder av det kongelige hushold Rasmus Støttrup Østergaard, Danmark

Fornyelse av Fortjenstmedaljen

Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet 1. februar 1908. Siden den gang har nærmere 37 000 personer mottatt utmerkelsen. Noen har vært pionérer eller gjort en ekstraordinær innsats i samfunnsnyttige virksomheter, og mange har bidratt til frivilligheten i sitt lokalmiljø gjennom en årrekke. Felles for dem er en livsinnsats som kan stå som eksempel for andre.

Et bredt spekter av yrkesgrupper er representert. Vi finner sykepleiere, gårdbrukere, postbud, mekanikere, glassblåsere, fabrikkarbeidere, tillitsvalgte, lærere, direktører, søndagsskolelærere, skuespillere, idrettsledere, fiskere, frelsesoffiserer, leger, forfattere og musikere – for å nevne noen.

I 2024 ble medaljen pusset opp. Lageret var tomt, og et nytt opplag medaljer skulle lages. Utstyret for å stanse ut og prege medaljene var ikke brukbart lenger. Dermed måtte sølvvarefabrikken som vant tilbudsrunden, starte med å lage nye verktøy basert på den gamle modellen på Norsk Bergverksmuseum.

Da verktøyet var på plass, ble det laget nye stanser. Sølvplater ble klippet opp og trådskjært til riktig form. Så ble medaljene stanset ut og preget i flere omganger for at trykket skulle komme tydelig fram. Deretter ble det boret hull til båndet, og kantene ble finpusset.

Nå ligger de ferdige medaljene på lager hos leverandøren. Når noen skal få sin utmerkelse, blir en ny medalje hentet fram. Medaljen blir gravert med mottakerens navn og året for tildelingen, før den blir polert, påsatt bånd og lagt i etuiet sitt.

Alle som blir tildelt Kongens Fortjenstmedalje får invitasjon til mottakelse på Slottet der Hans Majestet Kongen er vert, og tildelingene blir behørig markert.

Parallelt med at medaljen ble pusset opp, ble det utarbeidet et nytt etui å ha den i. Det er håndlaget i eik og utformet slik at det kan stilles opp dersom mottakeren ønsker det. Både medaljer og etuier lages i Norge.

Kongelige fond og stiftelser

Tradisjonen med kongelige fond og stiftelser til allmennnyttige formål har siden Kong Haakon og Dronning Mauds tid vært en viktig del av de kongeliges offisielle virke. Fondene har tradisjonelt vært opprettet i forbindelse med spesielle merkedager i Kongefamilien. Ved kongelige jubileer blir gaver fra det offisielle Norge ofte gitt som bidrag til fondene og deres formål, i stedet for personlige gaver til de kongelige.

Det er i dag fem kongelige fond og stiftelser som arbeider for ulike allmennyttige formål. Fondene avgir egne regnskaper og er registrert i Stiftelsestilsynet og Brønnøysundregistrene. Alle fondene har investeringsinstrukser vedtatt av styret, og instruksene inneholder krav om etisk forvaltning. Kronprinsparets Fond har plassert kapitalen i KLP. Kapitalen i Kronprinsesse Märthas Minnefond og Prinsesse Märtha Louises Fond blir forvaltet av FORMUE, mens Grieg Investor forvalter kapitalen i H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend.

Stiftelsene ønsker å utvise åpenhet om sin virksomhet. På bakgrunn av dette vedtok styrene i 2018 nye retningslinjer for mottak av gaver. Dette innebærer at alle økonomiske bidrag til fondene fra næringsliv og større private givere redegjøres for i noter til årsregnskapene og årsberetningene og gjøres tilgjengelig på nett. Private givere som gir mindre beløp, skal være anonyme i henhold til retningslinjer fra Fundraising Norge.

H.M. DRONNING SONJAS KUNSTNERSTIPEND
THE QUEEN SONJA PRINT AWARD
H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend – *Queen Sonja Print Award (QSPA)* – ble stiftet 14. januar 2011. Formålet med stiftelsen er å skape interesse og inspirere til utviklingen av grafisk kunst. QSPA mener at kunst og kultur er helt sentralt for utviklingen av mennesker og samfunn, og stiftelsen ønsker å gjøre kunst til en viktig og naturlig del av folks liv.

Hvert annet år deler stiftelsen ut den internasjonale grafikkprisen *Queen Sonja Print Award* – verdens største pris innen grafisk kunst.

Stiftelsen deler også ut QSPA *Lifetime Achievement Award* som hedrer livslange kunstnerskap, og QSPA *Inspirational Award* som går til en ung, nordisk kunstner. Mottakerne får tilbud om arbeidsopphold ved grafiske verksteder og utstillinger, både i samarbeid med andre kunstnere tilknyttet QSPA og alene. Ønsket er å skape utvikling, aktivitet og engasjement.

Queen Sonja Print Awards 2024 ble holdt i Bodø, som dette året bar tittelen europeisk kulturhovedstad. Feiringen startet 5. juni 2024 med en workshop med Hennes Majestet Dronningen på Bodøgaard – kunst & kultur, hvor både lokale og internasjonale kunstnere samarbeidet om å skape ett stort felles verk. Om kvelden ble det arrangert prisutdeling i Stormen Konserthus hvor Dronning Sonja delte ut *Queen Sonja Print Award* til Tomas Colbengtson, *Lifetime Achievement Award* til Anselm Kiefer og *Inspirational Award* til Kayo Maria Mpoyi.

Dagen etter ble det arrangert et seminar med hovedtale av Simon Schama, som utforsket trykkenes historiske betydning.

I stiftelsens visningssted i Bispevika ble fire utstillinger presentert for et bredt publikum. Hensikten med visningsstedet er å skape en arena der grafikk gjøres tilgjengelig for et større publikum.

Året startet med utstillingen «Liv ved Straumen» med Olav Christopher Jenssen. Sommersesongen viste utstillingen «Mellom rom» med verk av Dronningen og Håvard Homstvedt. Utstillingen hadde som formål å fremme stiftelsen og grafikk som kunstform. Høstens utstilling var en soloutstilling med årets mottaker av QSPA *Inspirational Award*, Kayo Mpoyi. I slutten av november åpnet utstillingen «Soejvene» med QSPA-prisvinner Tomas Colbengtson.

QSPAs samarbeid med Artica Svalbard fortsetter. QSPA har stilt en trykkpresse til disposisjon for Artica i deres lokaler i Longyearbyen, og QSPA bruker sin kompetanse og sitt kontaktnett for å nominere kunstnere.

Dronningen har støttet opp om kunst og kultur gjennom flere tiår, og hennes innsats for QSPA inngår i hennes offisielle virke.

Styret består av styreleder Gry Mølleskog, Cecilie Malm Brundtland, Magne Furuholmen, Håvard Homstvedt, Anne Hilde Neset og Thorhild Widvey. Dronningen har møte- og talerett i styret. Styremedlemmene legger ned betydelig innsats uten godtgjørelse. Daglig leder er Trude Gomnæs Ugelstad. Det har i løpet av 2024 blitt avholdt årsmøte og fem styremøter.

Stiftelsens kapital 31. desember 2024 var om lag 70 millioner kroner.

KRONPRINSPARETS FOND
Kronprinsparets Fond ble opprettet av Deres Kongelige Høyheter Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit i forbindelse med bryllupet 25. august 2001.

Kronprinsparets Fond arbeider for at alle ungdommer i Norge skal kunne delta i samfunnet, enten det er i utdanning, jobb eller på sosiale arenaer. Derfor støtter og samarbeider fondet med prosjekter som gir ungdom arenaer for mestring, tilhørighet og fellesskap.

Fondet ønsker å bidra til å sikre bærekraft i prosjektene

og at metodene og innsatsen kommer flere unge til gode. Fondet arbeider tett med prosjektene i det daglige, og samarbeidspartnerne bidrar med verdifull kompetanse og rådgiving.

I 2024 har fondet støttet UngInvest AIB, Dale Oen Experience, GET Academy og AiR UNG.

UngInvest AIB er et videregående læringstilbud fra fylkeskommunen. Her kan ungdommene ta et avklaringsår eller gjennomføre hele eller deler av sin videregående utdanning. Dale Oen Experience gir unge muligheter til mestring gjennom aktiviteter, leire og ekspedisjoner. GET Academy er en IT-skole som tilbyr opplæring i grunnleggende programmering og annen nøkkelkompetanse med sikte på praksis og jobb i egnede bedrifter. AiR UNG arbeider for å inkludere flere unge med fysiske og psykiske utfordringer i arbeidslivet. De tilbyr fire ukers opphold med tverrfaglig hjelp ved senteret i Rauland i Telemark.

Programmet Flyt er utviklet og drives av Kronprinsparets Fond og er et tilbud for ungdom i overgangen til videregående skole. Flyt skal bidra til å styrke livsmestringsferdigheter, psykisk helse og vennskap unge imellom. På lang sikt er målet å bidra til at flere gjennomfører videregående utdanning. Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet følger Flyt med forskning.

Samarbeidspartnere og økonomiske bidragsytere til fondet i 2024 var Egmont Fonden, DNB, Norsk Tipping, Wilstar, North Star, Sparebankstiftelsen DNB, Schage Eiendom, Klaveness Stiftelsen og Stavanger Rotary. Pro bono-partnere var Wiersholm, McKinsey & Company, TRY, Apeland, Attensi og VNTX.

Det kongelige hoff bistår fondet med forretningsførsel. Fondets styre har hatt følgende medlemmer i 2024: Kronprins Haakon, Kristin Halvorsen (styreleder), Johannes Heggland, Rune Bjerke, Zahra Sabha, Yosef Wolde-Mariam, Sindre Østgård og Anita Valaker.

Sekretariatet har kontorer på Skøyen Atrium og hadde 4,9 årsverk fordelt på fem medarbeidere i 2024. Daglig leder er Irene Løken Lystrup.

Fondets kapital 31. desember 2024 var om lag 36 millioner kroner.

SIKT
SIKT er en årlig konferanse initiert av Kronprinsen. Målet er å skape en møteplass for ledere og talent mellom 20 og 40 år – fra hele landet, på tvers av sektorer. På SIKT kan deltakerne lære av hverandre og diskutere felles utfordringer og muligheter i framtidens Norge.

SIKT 2024 ble arrangert i Vestfold – i Horten og Tønsberg – og årets tema var «veivalg». Gode faglige bidrag på scenen og et nært samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge ga svært gode samlede tilbakemeldinger.

Tidligere har SIKT blitt organisert i Trondheim (2013 og 2022), Tromsø, Bergen, Ålesund, Kristiansand, Stavanger, Lillehammer, Skaugum (digitalt i 2020), Bodø og Oslo (fem- og tiårsmarkeringer).

SIKT inngår i Kronprinsens offisielle virke og er del av hans engasjement for unge i Norge, næringsliv og entreprenørskap. Hoffet bistår med administrasjon og organisering av konferansen og er i henhold til vedtektene forretningsfører for stiftelsen.

I stiftelsens styre sitter Kronprins Haakon (styreleder), Dag Olav Heian-Engdal og Tone Rinden Rygh. Daglig leder er Gry Høeg Ulverud.

Stiftelsens kapital 31. desember 2024 var om lag en million kroner.

KRONPRINSESSE MÄRTHAS MINNEFOND
Kronprinsesse Märthas Minnefond gir økonomisk støtte til sosiale og humanitære tiltak i organisasjoner og foreninger. Fondet ble opprettet 1. april 1929. Etter Kronprinsesse Märthas død ble det besluttet å videreføre arbeidet som minnefond. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hans Majestet Kongen den 8. mars 2007.

Arbeidet med fondet er en del av Prinsesse Astrid offisielle oppgaver på vegne av Kongehuset, og Det kongelige hoff bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets styre ledes av Prinsesse Astrid, fru Ferner. Øvrige styremedlemmer er hoffsjef Olav Heian-Engdal, Ingelin Killengreen, Egil Vindorum og Knut Brakstad. Daglig leder er Mette Tverli. I 2024 avholdt styret sitt årsmøte 18. mars. Av totalt 270 søknader ble 164 mottakere tildelt til sammen 910 000 kroner.

Fondets kapital 31. desember 2024 var om lag 29,1 millioner kroner.

PRINSESSE MÄRTHA LOUISES FOND
Prinsesse Märtha Louises Fond støtter tiltak til hjelp og

glede for barn med funksjonshemming. Fondet prioriterer tiltak som kommer barna direkte til gode og legger vekt på at bidraget skal gå til aktiviteter for barna. Fondet ble opprettet 15. september 1972. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hennes Majestet Dronningen 2. mai 2007.

Fondets styre ledes av Prinsesse Märtha Louise. Dette vervet er opprettholdt også etter at Prinsessen sluttet å utføre andre offisielle oppgaver for Kongehuset i 2022.

Øvrige styremedlemmer er Kristine Ryssdal, Karin Liabø og Ole Jacob Sunde. Fondets rådgivende komité består av Odd Bakken og Hanne Ramstad Jensen (oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet i henhold til statuttene) samt Nils Erik Ness (oppnevnt av styret i henhold til statuttene). Daglig leder er Mette Tverli.

Styret avholdt i 2024 sitt årsmøte 23. april og fordelingsmøte 17. september. Fondet mottok 50 søknader, hvorav 28 mottakere ble tildelt til sammen 465 000 kroner.

Hoffet bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets kapital 31. desember 2024 var om lag 17,8 millioner kroner.

I anledning *Queen Sonja Print Awards* 2024 ble det arrangert en workshop med Dronningen der både lokale og internasjonale kunstnere arbeidet sammen om ett stort verk.

Årsregnskap

Hoffsjefens kommentar til regnskapet

Årsregnskapet for Den kongelige civilliste er gjort opp med et regnskapsmessig resultat som viser et underskudd på kroner 2 872 283 sammenholdt med årets bevilgning. Resultatet er i tråd med forventningene, og underskuddet dekkes av tidligere avsetninger i henhold til plan.

Bevilgningene til post 51-prosjekter er ikke helt i fase med utbetalingene, og viser derfor et regnskapsmessig underskudd for 2024 på kroner 18 738 720. Underskuddet dekkes av tidligere avsetninger til post 51-prosjekter.

Driftsregnskapet for Det kongelige hoff viser et regnskapsmessig overskudd på kroner 14 493 004. Hovedårsaken til driftsoverskuddet er lavere strømkostnader enn antatt, noe forsinket gjennomføring av prosjekter og eiendomsvedlikehold, samt reduksjon i antall årsverk. Årsverksreduksjonen er et resultat av forbedrings- og effektiviseringsprosjektet (balanseprosjektet) som i 2024 var i sitt første av tre implementeringsår. Regnskapet viser at betydelige deler av den ordinære bevilgningen benyttes til drift og vedlikehold av Slottet og øvrige statlige kongelige eiendommer, samt de kulturelle og historiske verdier som befinner seg der.

Den akkumulerte avsetningen for det ordinære bevilgningsregnskapet utgjør nå cirka 50 millioner kroner, og 7,1 millioner kroner er avsetning knyttet til Kronprinsparets driftsreserve.

Årsregnskapet for Åpent Slott viser et overskudd på kroner 1 721 777. Overskuddet er tillagt egenkapitalen og vil benyttes i framtidig drift og utvikling av kulturformidlingen.

De framlagte regnskaper, med tilhørende noter, gir etter min oppfatning et tilfredsstillende uttrykk for resultatet i 2024 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Likviditetssituasjonen på balansedagen anses tilfredsstillende. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapene. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret. Årsregnskapene er avlagt i tråd med reglene i regnskapsloven, god regnskapsskikk og Økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Det kongelige slott, 23. april 2025
Dag Olav Heian-Engdal, hoffsjef

Årsregnskap for Den kongelige civilliste

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2024	2023
INNTEKTER			
Overføring post 50/51	2	264 482 000	245 134 000
Refusjonsinntekter og andre inntekter	3	4 663 233	832 211
Sum		**269 145 233**	**245 966 211**
KOSTNADER			
Lønnskostnader	4	155 418 591	151 751 755
Anskaffelser og rehabilitering/utvikling	5	5 796 453	4 782 045
Driftskostnader	6	70 748 774	69 832 771
Prosjekter	8	46 671 683	79 870 428
Sum		**278 635 501**	**306 236 998**
Driftsresultat		-9 490 268	-60 270 787
Finansinntekter	7	6 617 985	5 894 523
Årsresultat	**1**	**-2 872 283**	**-54 376 264**
OVERFØRINGER			
Overført fra prosjektavsetninger	8/9	-18 738 720	-70 914 330
Overført til andre avsetninger	8/9	14 493 004	16 440 412
Overført til avsetning Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	1 373 434	97 653
Sum		**-2 872 283**	**-54 376 264**

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2024	2023
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer		866 942	1 580 947
Forskutterte kostnader		1 996 042	1 418 624
Sum		**2 862 984**	**2 999 571**
Bankinnskudd			
Kassebeholdning		36 995	36 071
Bankinnskudd drift		104 284 718	107 511 115
Bankinnskudd skattetrekk		5 195 316	5 288 892
Sum		**109 517 029**	**112 836 077**
Sum omløpsmidler		**112 380 013**	**115 835 649**
Sum eiendeler		**112 380 013**	**115 835 649**
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetning til post 51-prosjekter under utførelse	8/9	22 622 304	41 361 024
Avsetning til post 50-prosjekter	8/9	50 171 587	35 678 584
Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	7 186 204	5 812 770
Sum		**79 980 096**	**82 852 378**
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		7 140 198	9 811 847
Skyldige offentlige avgifter		10 240 074	10 563 942
Avregning pensjonsforpliktelser		1 814 918	-1 144 035
Interimskonto		138 896	
Skyldige feriepenger		13 065 830	12 958 599
Sum		**32 399 917**	**32 190 354**
Sum avsetninger og kortsiktig gjeld		**112 380 013**	**115 042 733**

Oslo, 23. april 2025

Dag Olav Heian-Engdal
Hoffsjef

Noter til årsregnskapet for Den kongelige civilliste

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER
Det kongelige hoff omfatter både Den kongelige civilliste (post 50/51) og underenheten Åpent Slott, men vi har valgt å regnskapføre enhetene separat. Begrunnelsen for separate regnskap er at Åpent Slott er merverdiavgiftsregistrert virksomhet og utenfor det som dekkes av overføring post 50/51.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglement for Det kongelige hoff, fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon 5. juli 2002 med ikrafttredelse samme dag, og endring av 7. februar 2020, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av resultatregnskap, balanse og noter. Basert på at årsregnskapet utarbeides i henhold til Økonomireglementet, anses det ikke nødvendig å utarbeide en kontantstrømoppstilling. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Inntekter: Overføring/bevilgning post 50: Midler bevilget over post 50 skal dekke kostnadene for Kongehusets offisielle oppgaver, drifts- og lønnskostnader for Det kongelige hoff, samt forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige eiendommer med tilhørende parker i Oslo, som er stilt til H.M. Kongens disposisjon.

Overføring/bevilgning post 51: «Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff». Midler bevilget over post 51 er øremerket prosjekter med så stor kostnadsramme at ordinær bevilgning ikke kan finansiere dem.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som forfaller til betaling senere enn ett år, er klassifisert som anleggsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld, er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler: Det kongelige hoffs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar, biler samt rehabilitering av statlig eiendomsmasse, kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid eller gjelder statens eiendommer. Prosjekter finansiert gjennom offentlige tilskudd regnskapsføres etter god regnskapsskikk for offentlige tilskudd (NRS4). Se spesifikasjoner i note 6 om kostnadsførte anskaffelser og rehabilitering, samt i note 8 for tilsvarende kostnader i prosjekter.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemsskap, er medlemmer. Avregning pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens pensjonskasse pr. 31/12.

Årsresultat og avsetninger: I Økonomireglementet fremkommer at Det kongelige hoff beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat, og alternativt har ansvaret for å dekke et eventuelt negativt årsresultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til framtidig bruk. Årsresultatet for 2024 har redusert avsetning til prosjekter under utførelse post 51 med kr 18 738 720, økt prosjekter/driftsreserve post 50, med kr 14 493 004 og økt avsetninger for Kronprinsparets offisielle virksomhet med kr 1 373 434. Se spesifikasjoner i note 8 og 9.

NOTE 2 OVERFØRING POST 50/51 OG ANDRE OVERFØRINGER	2024	2023
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2023-2024, DFD, programområde 00 kap.1, post 50	258 482 000	240 008 000
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2023-2024, DFD, programområde 00 kap.1, post 51	6 000 000	5 126 000
Sum	**264 482 000**	**245 134 000**

NOTE 3 REFUSJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER		
Diverse refusjonsinntekter	390 947	832 211
Andre inntekter	4 272 287	0
Sum	**4 663 233**	**832 211**

Refusjonsinntekter er lønnsrefusjon for arbeid for H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend, H.M. Dronning Sonjas private kunstvirksomhet og Skaugum gård. Andre inntekter er oppgjør etter konkursbo.

NOTE 4 LØNNSKOSTNADER		
Lønn og feriepenger	121 803 888	118 267 241
Pensjonskostnader	9 429 367	10 385 777
Arbeidsgiveravgift	18 743 831	19 181 660
Andre personalkostnader	5 441 505	3 917 076
Sum	**155 418 591**	**151 751 755**

Lønn til hoffsjef Dag Olav Heian-Engdal er utgiftsført med kr 1 649 946 og annen godtgjørelse med kr 180 526, herav er kr 165 000 innberettet som fordel fri bolig.
Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for hoffsjefen er utgiftsført med kr 163 399.
Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens pensjonskasse.

For toppledergruppen gjelder følgende:
Lønn til sjef det kongelige sekretariat Gry Høeg Ulverud er utgiftsført med kr 1 360 090 og annen godtgjørelse med kr 7 138.
Lønn til sjef Hoffets stab Tone Rinden Rygh er utgiftsført med kr 1 426 746 og annen godtgjørelse med kr 14 453.
Lønn til kommunikasjonssjef Guri Ofstad Varpe er utgiftsført med kr 1 386 132 og annen godtgjørelse med kr 7 836.
Lønn til sjef det kongelige hushold Lars Christian Krog er utgiftsført med kr 1 414 969 og annen godtgjørelse med kr 17 879.
Lønn til slottsforvalter Per Arne Bjørnstad er utgiftsført med kr 1 332 894 og annen godtgjørelse med kr 8 225.
Lønn til sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad er utgiftsført med kr 1 361 508 og annen godtgjørelse med kr 8 153.
Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for toppledergruppen er utgiftsført med kr 923 334.
Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens pensjonskasse.

Gjennomsnittlig antall ansatte er 150. .

NOTE 5 ANSKAFFELSER OG REHABILITERING/UTVIKLING – TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF		
Anskaffelser kjøretøy og maskiner	133 903	227 972
Anskaffelser IKT-utstyr	2 062 741	2 107 443
Anskaffelser inventar og verktøy	2 744 235	2 120 997
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	855 574	325 633
Sum	**5 796 453**	**4 782 045**

Oppstillingen over inkluderer anskaffelser for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 5 ANSKAFFELSER – KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET		
Anskaffelser biler		522 225
Anskaffelser IKT-utstyr	23 958	6 100
Anskaffelser offisielt utstyr	15 405	132 353
Sum	**39 363**	**660 678**

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER – TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF	2024	2023
Arrangementer og offisielle kostnader, inkl. reiser, ekskl. forpleining	4 431 598	3 547 936
Forpleining (i tilknytning til arrangementer, kantinedrift etc.)	3 886 356	3 493 586
Reisekostnader for Det kongelige hoff	3 401 642	3 454 528
Drift og vedlikehold av bilparken	2 277 277	2 055 983
Renhold og annen husholdsdrift	1 546 147	1 327 473
Park- og gartneridrift samt vedlikehold av parker og gartneri	1 954 823	2 418 016
Elektrisitet og fjernvarme	6 238 985	11 567 128
Offentlige avgifter	2 807 385	2 638 934
Reparasjoner og vedlikehold av bygninger, inventar mv.	3 244 126	3 320 395
Driftskostnader tekniske anlegg, alarmer mv. Service-, leasing-, leie- og lisensavtaler vedr. kjøretøy, kontormaskiner, IKT, tv etc.	25 626 132	20 157 526
Informasjonskostnader	663 802	856 085
Telefon, mobiltelefon, porto	2 134 110	2 117 650
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	1 218 691	1 727 400
Honorarer	2 528 952	2 494 298
Konsulenttjenester	4 465 817	4 682 527
Forsikringer	2 159 816	2 143 319
Diverse kostnader	1 463 017	1 017 409
Kongepokaler	178 823	199 173
St. Olavs Orden og andre ordener/medaljer	521 274	613 405
Sum	**70 748 774**	**69 832 771**

I diverse kostnader inngår kr 579 026 som driftsstøtte for kjøp av gartnertjenester på private eiendommer og kr 22 500 til bistand IKT-konsulent for bildebehandling. Videre inngår kr 697 714 for kostnadsføring av uerholderlige krav fra tidligere regnskapsår.
Honorar til revisor er utgiftsført med kr 359 626 for ordinær revisjon.
I kostnadene til forsikring inngår også forsikring av KS Norge og kongelige private eiendommer og eiendeler, bortsett fra Kongeparets fritidseiendom Mågerø og Kronprinsparets fritidseiendommer Uvdal/Flatholmen.
Skaugum gård (enkeltpersonforetaket) inngår ikke.
Oppstillingen over inkluderer driftskostnader for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER – KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET		
Arrangementer og offisielle kostnader	1 657 573	1 555 361
Bilhold	342 295	364 304
Kontor- og kommunikasjonskostnader m.m.	205 261	475 739
Honorarer og eksterne tjenester*	1 665 325	2 017 865
Forsikring	246 319	267 908
Sum	**4 116 772**	**4 681 177**

*) Inneholder bl.a. honorarer til leverandører av tjenester i tilknytning til Kronprinsparets offisielle virke, herunder også søm av offisielle antrekk og reisekostnader når de følger Kronprinsparet på reise.

NOTE 7 FINANSINNTEKTER	2024	2023
Renteinntekter	6 664 703	5 934 555
Bankkostnader	-46 718	-40 032
Sum	**6 617 985**	**5 894 523**

NOTE 8 PROSJEKTER

Innenfor ordinære driftsrammer gjennomføres såkalte rammeprosjekter. Dette er ulike tiltak av prosjektmessig karakter som kan være knyttet til alle sider ved Det kongelige hoffs virksomhet, som bygninger, utearealer, teknologi, organisasjon, personal, arrangementer osv.

RAMMEPROSJEKTER – GJENNOMFØRT INNENFOR POST 50-BEVILGNING		
Anskaffelse kjøretøy, maskiner, inventar o.l.	2 815 466	167 489
Rehabilitering/utvikling bygninger/uteområder	4 790 035	3 761 306
Service, reparasjon og tekniske kostnader	2 273 126	444 146
Arrangementskostnader	427 785	2 366 023
Konsulenttjenester	5 521 571	118 262
Sum	**15 827 984**	**6 857 225**

SÆRSKILTE PROSJEKTER – BEVILGET OVER POST 51		
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	17 521 771	58 748 284
Service, reparasjoner og tekniske kostnader mv.	206 167	849 496
Konsulenttjenester	13 115 763	13 415 423
Sum	**30 843 700**	**73 013 203**

Sum resultatførte prosjektkostnader	**46 671 683**	**79 870 428**

Nærmere om særskilte prosjekter – bevilget over post 51		
Inngående balanse, avsetning til særskilte prosjekter	41 361 024	112 275 354
Årets bevilgning over post 51	6 000 000	
Andre midler, ref. note 3	4 238 863	
Sum til disposisjon særskilte prosjekter	51 599 887	112 275 354
Resultatførte prosjektkostnader	30 843 700	73 013 203
Prosjekthenførte finansinntekter	-1 866 117	-2 098 873
Sum prosjektmidler til overføring neste år	**22 622 304**	**41 361 024**

NOTE 9 AVSETNINGER	2024	2023
Avsetning til særskilte prosjekter under utførelse (post 51-prosjekter)		
Inngående balanse	41 361 024	112 275 354
Overført ved resultatdisponering	-18 738 720	-70 914 330
Sum	**22 622 304**	**41 361 024**

ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning til rammeprosjekter/driftsreserve post 50		
Inngående balanse	35 678 584	19 238 172
Overført ved resultatdisponering	14 493 004	16 440 412
Sum	**50 171 587**	**35 678 584**

ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap		
Inngående balanse	5 812 770	5 715 117
Overført ved resultatdisponering	1 373 434	97 653
Sum	**7 186 204**	**5 812 770**

Sum avsetninger	**79 980 096**	**82 852 378**

Årsregnskap for Åpent Slott

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2024	2023
INNTEKTER			
Salgsinntekter		1 855 099	1 813 018
Billettinntekter		9 522 399	9 931 453
Diverse inntekter		75 455	307 167
Sum	**2**	**11 452 954**	**12 051 638**
KOSTNADER			
Varekjøp		1 298 374	1 673 044
Beholdningsendring varelager		-272 004	-927 432
Lønnskostnader	3	4 121 946	3 005 305
Driftskostnader	4	5 023 419	4 942 355
Sum		**10 171 735**	**8 693 272**
Driftsresultat		**1 281 219**	**3 358 367**
Finansinntekter/-kostnader		**440 558**	**285 740**
Årsresultat		**1 721 777**	**3 644 106**
OVERFØRINGER			
Overført til/fra egenkapital		1 721 777	3 644 106
Sum		**1 721 777**	**3 644 106**

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2024	2023
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Varebeholdning	5	2 167 569	1 895 564
Forskutterte kostnader		14 213	
Bankinnskudd drift		13 139 071	8 271 642
Kasse		97 697	11 405
Kundefordringer		33 536	20 095
Sum		**15 452 085**	**10 198 706**
Sum eiendeler		**15 452 085**	**10 198 706**
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 1/1		9 603 983	5 959 877
Overført fra resultatdisponering		1 721 777	3 644 106
Sum		**11 325 760**	**9 603 983**
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		0	575 871
Avregning merverdiavgift		-33 083	18 852
Interimskonto		4 159 408	
Sum		**4 126 325**	**594 723**
Sum egenkapital og gjeld		**15 452 085**	**10 198 706**

Oslo, 23. april 2025

Dag Olav Heian-Engdal
Hoffsjef

Noter til årsregnskapet for Åpent Slott

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER
Åpent Slott er formelt organisert som en underenhet av Det kongelige hoff, men vi har valgt å regnskapsføre Åpent Slott separat. Se også note 1 for Den kongelige civilliste.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. I tillegg er Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt i statsråd 5. juli 2002 med ikrafttredelse samme dag, og med endring av 7. februar 2020, benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD:
Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Varebeholdning: Varelageret er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemsskap, er medlemmer.

NOTE 2 INNTEKTER	**2024**	**2023**
Salgsinntekter er salg av suvenirer, bøker etc.	1 855 099	1 813 018
Billettinntekter gjelder for omvisninger og konserter på Slottet og Oscarshall	9 522 399	9 931 453
Diverse inntekter er aktivitetsstøtte fra Bergesenstiftelsen (og Sparebankstiftelsen i 2023).	75 455	307 167
Sum	**11 452 954**	**12 051 638**

NOTE 3 LØNNSKOSTNADER		
Lønn og feriepenger	3 314 768	2 418 365
Arbeidsgiveravgift	509 879	371 807
Pensjonskostnader	279 755	197 133
Andre personalkostnader	17 545	17 999
Sum	**4 121 946**	**3 005 305**

Til sammen har 36 medarbeidere (fast ansatte og sesongarbeidere) utført om lag 6,8 årsverk i løpet av 2024

NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER		
Rekvisita	101 582	59 799
Andre driftskostnader	4 013 151	4 150 071
Renhold	908 686	732 486
Sum	**5 023 418**	**4 942 355**

NOTE 5 VAREBEHOLDNING		
Varebeholdningen består av bøker og suvenirer for videresalg	**2 167 569**	**1 895 564**

BDO AS
Bygdøy allé 2
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til Hoffsjefen ved Det Kongelige Hoff

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Den Kongelige Civiliste og Åpent Slott.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
• Balanse per 31. desember 2024, • Resultatregnskap 2024 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	• Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettvisende bilde av hoffets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av hoffet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Hoffsjefen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

Hoffsjefens ansvar for årsregnskapet

Hoffsjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Hoffsjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må Hoffsjefen ta standpunkt til hoffets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Oslo, 23. april 2025

BDO AS

Cathrine Sæther Karlsen
statsautorisert revisor

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

BILDEKREDITERINGER

- Liv Anette Luane / Det kongelige hoff: Forsiden, s. 15, 41 (bunn), 43, 57, 67, 75, 86
- Emilie Holtet / NTB: s. 3
- Silje Katrine Robinson / NTB: s. 4
- Ole Berg-Rusten / NTB: s. 5 (topp), 55 (bunn), 78
- Sigurd Fandango / Det kongelige hoff: s. 5 (bunn), 62, 64, 65, 66
- Lise Åserud / NTB: s. 7, 9, 47, 49, 54, 56 (bunn)
- Heiko Junge / NTB: s. 10, 14, 32 (topp høyre), 33, 34 (venstre), 42 (topp), 60 (bunn)
- Rodrigo Freitas / NTB: s. 13
- Øivind Möller Bakken / Det kongelige hoff: s. 16, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 27 (bunn), 28, 29, 80, 81, 85
- Guri Varpe / Det kongelige hoff: s. 20-21
- Kronprinsesse Märtha: s. 27 (topp)
- Florian Gaertner / AA / NTB: s. 30
- Cornelius Poppe / NTB: s. 31, s. 32 (bunn høyre), 48 (bunn), 51, 55 (topp)
- Javad Parsa / NTB: s. 32 (topp venstre), 44-45
- Simen Løvberg Sund / Det kongelige hoff: s. 32 (bunn venstre), 35, 44 (bunn), 53, 60 (topp), 89
- Gorm Kallestad / NTB: s. 34 (høyre)
- Kristian Kapelrud / Forsvaret: s. 38
- Jan Langhaug / NTB: s. 39
- Anders Tvegård / NRK: s. 41 (topp)
- Amanda Pedersen Giske / NTB: s. 42 (bunn)
- Ingrid B. Myklebust / Statsministerens kontor: s. 46 (venstre)
- Det kongelige hoff: s. 46 (høyre)
- Terje Pedersen / NTB: s. 48 (topp), 56 (topp)
- Mette Randem / Frelsesarmeen: s. 50
- Kimm Saatvedt / Det kongelige hoff: s. 52
- Nordisk Banijay / NRK: s. 58
- Camilla Gilje Thommessen / NRK TV-aksjonen: s. 59
- Espen Rasmussen / VG / NTB: s. 77
- Robin Bøe / SIKT: s. 88

UTGITT AV
Det kongelige hoff
April 2025

ISBN
978-82-8106-046-3

DESIGN
Kurppa Hosk AS

PRODUKSJON
Fladby AS

Det kongelige hoff